వేమూరీ దుర్గానాగేశ్వర రావుగారు స్మృతి గ్రన్థావలీ

వేమూరీ దుర్గానాగేశ్వర రావుగారు స్మృతి గ్రన్థావలీ
శాస్త్ర శృఙ్ఖలా

పాశుపతశాస్త్రసూత్రం-పఞ్చార్థభాష్యమ్

పాశుపతసూత్ర, ౧

అథాతః పశుపతేః పాశుపతం యోగవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః ॥ ౧.౧ ॥

హితార్థమఖిలం యేన సృష్టం బ్రహ్మాదికం జగత్ । ప్రణమ్య తం పశుపతిం శిరసా సదసస్పతిమ్ । అర్థాతిశయసమ్పన్నం జ్ఞానాతిశయముత్తమమ్ । పఞ్చార్థం క్రియతే భాష్యమ్ం కౌణ్డిన్యేనానుపూర్వశః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧

ఆహ వక్ష్యతి భగవాన్ పఞ్చార్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨

అథాస్యాదిసూత్రం కిమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:3

అత్రోచ్యతే అథాతః పశుపతేః పాశుపతం యోగవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪

ఏతత్ప్రథమసూత్రం శాస్త్రాదావుచ్చార్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౫

తదనన్తరం పదవిగ్రహః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౬

తదుపయోగినం యోగవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౭

అష్టపదం సూత్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౮

తత్ర అథ అతః ఇతి ద్వే పదే నైపాతికే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౯

పశుపతేరిత్యేతత్పదం పరిగ్రహార్థేనోచ్చార్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౦

పాశుపతమితి తద్ధితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౧

యోగవిధిమితి సామాసికమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౨

వి ఆఙితి ద్వే పదే । ఖ్యాస్యామ ఇత్యాఖ్యాతికమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧3

ఆహ కిం ప్రయోజనం పదవిగ్రహః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౪

తదుచ్యతే అర్థప్రసిద్ధ్యర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౫

కస్మాదర్థాప్రసిద్ధిః పదానామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౬

యస్మాత్పృథగర్థానీహ పదాని భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౭

యస్మాదేవం హ్యాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౮

యథా వివృతగాత్రోఽపి శిరసి ప్రావృతో నరః । నాభివ్యక్తిం వ్రజత్యేవం సూత్రం విగ్రహవర్జితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౧౯

ఏవమర్థప్రసిద్ధ్యర్థం పదవిగ్రహః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౦

ఆహ ఉక్తః పదవిగ్రహః ప్రయోజనం చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౧

ఇదం తు వాచ్యమథ శాస్త్రాదిః కః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౨

అత్రోచ్యతే అథాతః పశుపతేరిత్యేష తావచ్ఛాస్త్రాదిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౩

తత్ర శాస్త్రం తన్త్రం గ్రన్థో విద్యా చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౪

గ్రన్థార్థయోస్తదధిగమోపాయత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౫

పారిమాణ్యమథశబ్దాదిశివాన్తం ప్రవచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౬

సంఖ్యా పఞ్చాధ్యాయాః పఞ్చ బ్రహ్మాణి అధికరణం చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౭

అథశబ్దాతఃశబ్దవ్యాఖ్యానవచనస్నానశయనాద్యుపదేశాచ్చ శిష్యాచార్యయోః ప్రసిద్ధిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౮

కైవల్యగతానామపి దుఃఖిత్వదర్శనాత్కార్యకారణప్రత్యక్షదర్శి విప్రత్వాదుపాయోపేయప్రత్యక్షదర్శిత్వాచ్చ ప్రశ్నప్రతివక్తా ఐశ్వర్యావస్థశ్చైవ ముక్తత్వాన్మనోఽమనఃసంస్థశ్చ కామిత్వాదతః సర్వాచార్యవిశిష్టోఽయమాచార్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౨౯

తథా బ్రాహ్మణగ్రహణాత్స్త్రీశూద్రప్రతిషేధాదిన్ద్రియజయోపదేశాచ్చ ఉక్తం హి । బాధిర్యమాన్ధ్యమఘ్రత్వం మూకతా జడతా తథా । ఉన్మాదః కౌణ్యం కుష్ఠిత్వం క్లైబ్యం గుదావర్తపఙ్గుతా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౦

ఆదిరహితః పట్విన్ద్రియో బ్రాహ్మణః శిష్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౧

స చాన్యవిశిష్టోఽయం శిష్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౨

తథా దేవాదిభ్యశ్చ క్రీడాధర్మిత్వాత్క్రీడానిమిత్తా ఈశ్వరప్రవృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౩

అనుగ్రహార్థా చాచార్యస్య ప్రవచనవక్తృత్వే ప్రవృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౪

తథా భజనచోదనప్రసాదశివత్వలిప్సోపదేశాద్దుఃఖాన్తార్థినః శిష్యస్యేహోపసదనప్రవృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౫

న తు ధర్మార్థకామకైవల్యార్థాత్రేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౬

తథా కామిత్వాదిన్ద్రకౌశికాదిభ్యశ్చాచార్యో దివ్యో నిరతిశయక్రీడైశ్వర్యస్యాభావ్యాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౭

చోదనోపసదనసంస్కారవశ్యాదిదుఃఖైరభిభూతత్వాచ్చాదివ్యా ఇన్ద్రకౌశికాద్యాః శిష్యా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౮

తథా శిష్టప్రామాణ్యాత్కామిత్వాదజాతత్వాచ్చ మనుష్యరూపీ భగవాన్ బ్రాహ్మణకాయమాస్థాయ కాయావతరణే అవతీర్ణ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౩౯

తథా పద్భ్యాముజ్జయినీం ప్రాప్తః । కస్మాత్ । శిష్టప్రామాణత్చిహ్నాదర్శనశ్రవణాచ్చ । అత్యాశ్రమప్రసిద్ధం లిఙ్గమాస్థాయ ప్రవచనముక్తవాన్ భస్మస్నానశయనానుస్నాననిర్మాల్యైకవాసోగ్రహణాదధికరణప్రసిద్ధ్యర్థం చ స్వశాస్త్రోక్తే ఆయతనే శిష్యసమ్బన్ధార్థం శుచౌ దేశే భస్మవేద్యాముషితః । అతో రుద్రప్రచోదితః కుశికభగవానభ్యాగత్యాచార్యే పరిపూర్ణపరితృప్త్యాద్యుత్కర్షలక్షణాని విపరీతాని చాత్మని దృష్ట్వా పాదావుపసంగృహ్య న్యాయేన జాతిం గోత్రం శ్రుతమనృణత్వం చ నివేదయిత్వా కృతక్షణమాచార్యం కాలే వైద్యవదవస్థితమాతురవదవస్థితః శిష్యః పృష్టవాన్ భగవన్ కిమేతేషామాధ్యాత్మికాధిభౌతికాధిదైవికానాం సర్వదుఃఖానామైకాన్తికోఽత్యన్తికో వ్యపోహోఽస్త్యుత నేతి । అథోక్తపరిగ్రహాధికారలిప్సాసు పరాపదేశేనోపదేశే సచ్ఛిష్యసాధకపాత్రప్రసిద్ధ్యర్థం కారణపదార్థాధిగమార్థం చాత్మని పరాపదేశం కృత్వా భగవానేవోక్తవానథేతి । అత్ర పూర్వప్రకృతాపేక్షాయామథశబ్దః । కథమ్ । శిష్యేణోదీరితం పూర్వం ప్రశ్నమపేక్ష్యోక్తవానథేతి । ఏవమయమథశబ్దః పృష్టప్రతివచనార్థోఽస్తి । స దుఃఖాన్త ఇత్యర్థః । ఆహ కిం పరీక్షితాయ శిష్యాయ దుఃఖాన్తః ప్రతిజ్ఞాతః ఉతాపరీక్షితాయేతి । ఉచ్యతే పరీక్షితాయ । యస్మాదాహ ఇతి । అత్ర అతఃశబ్దః శిష్యగుణవచనే । యస్మాదయం బ్రహ్మావర్తదేశజః కులజః పట్విన్ద్రియో వివిదిషాదిసమ్పన్నః శిష్యః । పూర్వం చాత్రార్థతోఽతః శబ్దో ద్రష్టవ్యః । అథ స దుఃఖాన్తః కుతః ప్రాప్యతే కేన వాభ్యుపాయేనేతి । తదుచ్యతే పశుపతేః । ప్రసాదాదితి వాక్యశేషః । అత్ర పశూనాం పతిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౦

పశుపతిః । అత్ర పశవో నామ సిద్ధేశ్వరవర్జం సర్వే చేతనావన్తః । కార్యకరణాఞ్జనా నిరఞ్జనాశ్చ పశవః । ఆహ కిం తేషాం పశుత్వమ్ । ఉచ్యతే అనైశ్వర్యం బన్ధః । కారణశక్తిసన్నిరోధలక్షణమస్వాతన్త్ర్యమనైశ్వర్యం బన్ధోఽనాదిః । బన్ధగుణ ఇత్యుపచర్యతే ।

తత్కథంలక్షణమితి చేత్ । తదుచ్యతే పశ్యనాత్పాశనాచ్చ పశవః । తత్ర పాశా నామ కార్యకరణాఖ్యాః కలాః । తాశ్చ కలా ఉపరిష్టాద్వక్ష్యామః । తాభిః పాశితాః బద్ధాః సంనిరుద్ధాః శబ్దాదివిషయపరవశాశ్చ భూత్వావతిష్ఠన్తే ఇత్యతోఽవగమ్యతేఽస్వాతన్త్ర్యమనైశ్వర్యం బన్ధః । కార్యకరణరహితస్య పశుత్వం నివర్తత ఇతి చేత్ । తదుచ్యతే సంహృతానామపి పునః పునః సంబన్ధగ్రహణాచ్చాస్తి । కిం చాన్యత్ । పశ్యనాచ్చ పశవః । యస్మాద్విభుత్వేఽపి చిత్సమవేతత్వేఽపి చ శరీరమాత్రమేవ పశ్యన్త్యుపలభన్తి చ న బహిర్ధ్వాని । కార్యకరణరహితాశ్చ న కార్యకరణం ప్రతిపద్యతే త్యజన్తి వా । ధర్మాధర్మప్రకాశదేశకాలచోదనాద్యపేక్షితత్వాచ్చ । అతః సుష్ఠూక్తం పశ్యనాత్పాశనాచ్చ పశవః । యస్మాదుక్తం సాంఖ్యయోగేన యే ముక్తాః సాంఖ్యయోగేశ్వరాశ్చ యే । బ్రహ్మాదయస్తిర్యగన్తాః సర్వే తే పశవః స్మృతాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౧

పతిః కస్మాత్ । ఆప్తి పాతి చ తాన్ పశూనిత్యతః పతిర్భవతి । తాన్ కేనాప్నోతి కేన రక్షతి । తతో విభుశక్త్యా । యస్మాత్తత్రాపి శక్తిమస్యానన్తాం నాతివర్తన్తే । విప్రత్వాచ్చాస్యానన్తా జ్ఞానశక్తిః అపరిమితా । తయా అపరిమితయా అపరిమితానేవ ప్రత్యక్షాన్ పశూనాప్నోతీతి పతిః । తథా పాలయతీతి ప్రభుశక్తిః । కస్మాత్ । తచ్ఛన్దాత్తేషాం ప్రవృత్తినివృత్తిః స్థితిరిష్టానిష్టస్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదిప్రాప్తిర్భవతి । తత్పరిదృష్టానాం తత్ప్రచోదితానాం చేత్యర్థః । ఏవం ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౨

పశుపతేరితి కార్యకారణయోః ప్రసాదస్య చోద్దేశః । తస్మాత్ప్రసాదాత్స దుఃఖాన్తః ప్రాప్యతే । న తు జ్ఞానవైరాగ్యధర్మైశ్వర్యత్యాగమాత్రాదిత్యర్థః । ఆహ కుత్రస్థస్య కదా కీదృశస్య వా స భగవాన్ ప్రసీదతీతి । ఉచ్యతే యదానేన తు తత్ప్రాప్తం భవతి । ఆహ కిం తదితి । ఉచ్యతే పాశుపతమత్ర పశుపతినోక్తం పరిగృహీతం పశుపతిమధికృత్య చారభ్యత ఇతి పాశుపతమ్ । యథా వైష్ణవం మానసమితి । కిం తదితి । ఉచ్యతే యోగమ్ । అత్రాత్మేశ్వరసంయోగో యోగః । స పునః పురుషస్యాధ్యయనాదినైమిత్తికత్వాదన్యతరకర్మజః స్థాణుశ్యేనవత్ । చోదనాధ్యయనాదివచనాద్మేషవదుభయకర్మజః । యస్మాత్సతి విభుత్వే అనధికారకృతత్వాద్వియోగస్య । వియుక్తస్యైవ చ సంయోగ ఉపదిశ్యతే । విషయరక్తవిరక్తవత్క్రియాయోగే । ఇహ తు సమాధిలక్షణే యోగే సంనియమ ఇతి । ఆహ కిం పరిజ్ఞానమాత్రాదేవ తద్యోగః ప్రాప్యతే । ఉచ్యతే । యస్మాదాహ తత్ప్రాప్తౌ విధిం వ్యాఖ్యాస్యామః । అత్ర యోగస్య విధిః యోగవిధిరితి షష్ఠీతత్పురుషసమాసః । అత్ర సూక్ష్మస్థూలసబాహ్యాభ్యన్తరసలక్షణవిలక్షణక్రియాసు విధిసంజ్ఞా యజ్ఞవిధివత్ । న తు సేనావనాదివత్ । కస్మాత్ । క్రియాణాం క్షణికానాం సముదాయాసమ్భవాత్ । యద్యేవం విధిః కస్మాత్ । విధాయకత్వాద్విధిః । ఉపాయోపేయభావాచ్చ । విధిమితి కర్మ । ఏవ సదుఃఖాన్తః కార్యం కారణం యోగో విధిరితి పఞ్చైవ పదార్థాః సమాసత ఉద్దిష్టాః । తే వ్యాఖ్యేయాః । వ్యాఖ్యానమేతేషాం విస్తరవిభాగవిశేషోపసంహారనిగమనాని । తస్మాదన్యద్వ్యాఖ్యేయమన్యద్వ్యాఖ్యానమ్ । యస్మాదాహ వ్యాఖ్యాస్యామః । అత్ర విః విస్తరే విభాగే విశేషే చ భవతి । తత్ర విస్తర ఇతి ప్రత్యక్షాను ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౩

మానాప్తవచనమితి ప్రమాణాన్యభిధీయన్తే । తత్ర ప్రత్యక్షం ద్వివిధమిన్ద్రియప్రత్యక్షమాత్మప్రత్యక్షం చ । ఇన్ద్రియప్రత్యక్షమిన్ద్రియార్థాః శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధఘటాహాః వ్యాఖ్యానతాపమూత్రపురీషమాంసలవణప్రాణాయామైః సిద్ధమ్ । ఆత్మప్రత్యక్షం తదుపహారకృత్స్నతపోదుఃఖాన్తాది వచనాత్సిద్ధమ్ । యథా ప్రస్థేన మితో వ్రీహిః ప్రస్థః । పరమార్థతస్త్విన్ద్రియార్థసమ్బన్ధవ్యఞ్జకసామగ్ర్యం ధర్మాధర్మప్రకాశదేశకాలచోదనాద్యనుగృహీతం సత్ప్రమాణముత్పద్యతే । ఆత్మప్రత్యక్షం తు చిత్తాన్తఃకరణసమ్బన్ధసామగ్ర్యమ్ । అనుమానమపి ప్రత్యక్షపూర్వకం చిత్తాత్మాన్తఃకరణసమ్బన్ధసామగ్ర్యం చ ధర్మాధర్మప్రకాశదేశకాలచోదనాదిస్మృతిహేతుకముత్పత్త్యనుగ్రహతిరోభావకాలాది । త్రైశోత్తరసృష్టికర్తృత్వమనుమీయతే కారణస్య । అతో నోత్సూత్రమ్ । తచ్చ ద్వివిధం దృష్టం సామాన్యతోదృష్టం చ । తత్ర దృష్టమపి ద్వివిధం పూర్వవచ్ఛేషవచ్చ । తత్ర పూర్వదృష్టోఽయం షడఙ్గులీయకః స ఏవేతి పూర్వవత్ । విషాణాదిమాత్రదర్శనాద్గౌరితి శేషవత్ । సామాన్యతోదృష్టమపీహ గతిపూర్వికాం దేశాన్తరప్రాప్తిం దృష్ట్వా చాస్యాదిత్యాదిగతిప్రసిద్ధిః । త్రైకాల్యేఽప్యర్థాధిగమే నిమిత్తం ప్రమాణమ్ । ఆగమో నామ ఆ మహేశ్వరాద్గురుపారమ్పర్యాగతం శాస్త్రమ్ । ఆగమోఽలౌకికాదివ్యవహారహేతురాచక్షితః స్మృతః । రుద్రః ప్రోవాచ వచనాత్సిద్ధిః । ఏష్వేవోపమానార్థాపత్తిసమ్భవాభావైతిహ్యప్రతిభాదీనాం వ్యాఖ్యాయమానానామన్తర్భావః । ఏవమేతాని త్రీణి ప్రమాణాని । ప్రమాపయితా భగవాంశ్చోదకః । ప్రమాతా పురుషః । ప్రమేయాః కార్యకారణాదయః పఞ్చ పదార్థాః । ప్రమితిః సంవిత్ । సంవిత్సంచిన్తనం సమ్బోధో విద్యాభివ్యక్తిరిత్యర్థః । ఉద్దేశనిర్దేశాధిగమాచ్చ విర్విస్తరే భవతి । విభాగో నామ పదపదార్థసూత్రప్రకరణాధ్యాయాద్యసంకరః । విశేషో ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౪

నామ సాధ్యసాధనవ్యతిరేకః । ఆఙితి వ్యాఖ్యామర్యాదాయాం భవతి । పదాత్పదం సూత్రాత్సూత్రం ప్రకరణాత్ప్రకరణమధ్యాయాదధ్యాయమా బోధాదా పరిసమాప్తేరితి మర్యాదావస్థస్యైవ చ వక్ష్యామః । ఖ్యా ప్రకథనే । ప్రతీతాప్రతీతాభిః సంజ్ఞాభిః వేదాదివిహితాభివ్యతిరేకేణ చ వ్యాఖ్యాస్యామః । స్యా ఇత్యేష్యే కాలే । యావదయమాచార్యో గృహస్థాదిభ్యోఽభ్యాగతం పూర్వమతఃశబ్దాత్పరీక్షితం బ్రాహ్మణం వ్రతోపవాసాద్యం మహాదేవస్య దక్షిణస్యాం మూర్తౌ సద్యోజాతాదిసంస్కృతేన భస్మనా సంస్కరోతి ఉత్పత్తిలిఙ్గవ్యావృత్తిం కృత్వా మన్త్రశ్రావణం చ కరోతి తావదేష్యః కాలః క్రియతే । మ ఇతి ప్రతిజ్ఞాయాం భవతి । ఉత్థానాదిగణే సమ్యగ్వ్యవస్థితస్య వ్యాఖ్యేయవ్యాఖ్యానయోర్భగవానేవ క్రమశో వక్తా । స్థూలోపాయపూర్వకత్వాత్సూక్ష్మవిధేయాధిగమస్య పూర్వాశ్రమనియమప్రతిషేధార్థమత్యాశ్రమయమనియమప్రసిద్ధ్యర్థం చ విధిః ప్రథమం వ్యాఖ్యాయతే । ఇత్యత్రాయం పదార్థోపన్యాసః పరిసమాప్త ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౫

అత్రాహ ప్రతిపన్నాంశో యథావిధి ప్రథమం వ్యాఖ్యాయతే । ఇదమిదానీం చిన్త్యమ్ । అథాస్య కశ్చాదిః కిం మధ్యం కోఽన్తః కత్యఙ్గో వా విధిరితి । తదుచ్యతే భస్మనాద్యో నిన్దామధ్యో

మూఢాన్తశ్చ విధిః । స చ త్ర్యఙ్గో దానయజనతపోఙ్గ ఇతి । తత్కథమవగమ్యతే యస్మాదిదమారభ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧:౪౬

భస్మనా త్రిషవణం స్నాయీత ॥ ౧.౨ ॥

అత్ర భస్మ వామద్రవ్యం యదగ్నీన్ధనసంయోగాన్నిష్పన్నమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧

తత్పరకృతం పార్థివం భుక్తం దీప్తిమత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨

గ్రామాదిభ్యో భైక్ష్యవద్భస్మార్జనం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:3

స్నానశయనానుస్నానకృత్యబన్ధుత్వాన్నిష్పరిగ్రహత్వాదహింసకత్వాదుత్కృష్టమేవ శుచి ప్రభూతం గ్రాహ్యం సాధనత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౪

అలాభే స్వల్పమపి గ్రాహ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౫

ఆధారోఽప్యలాబుచర్మవస్త్రాదిరత్ర ప్రసిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౬

ఆహ కిం తేన భస్మనా కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౭

తదుచ్యతే భస్మనేతి తృతీయా కరణార్థే కర్తుః క్రియామాదిశతి యథా వాశ్యా తక్షణం బుద్ధ్యా పిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౮

ఆహ అథ కస్మిన్ కాలే సా క్రియా కర్తవ్యేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౯

త్రిషవణమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౦

ద్విగుః సమాసః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౧

త్రీణీతి సంఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౨

సవనమితి కాలనిర్దేశః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧3

పూర్వసంధ్యా మధ్యాహ్నసంధ్యా అపరసంధ్యేతి సంధ్యాత్రయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౪

త్రిషవణం త్రిసంధ్యం త్రికాలమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౫

ఆహ త్రిషవణం కిమనేన కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౬

తదుచ్యతే స్నాయీత ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౭

అత్ర స్నానం శౌచకార్యేణ శరీరేష్వాగన్తుకానాం స్నేహత్వగ్లేపమలగన్ధాదీనాం భస్మనాపకర్షణం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౮

స్నానం తు భస్మద్రవ్యగాత్రసంయోజనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౧౯

పరమార్థతస్తు స్నానాది పుణ్యఫలసంయోగధర్మాత్మవచనాదాత్మశౌచమేవైతత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౦

కేవలం స్నానాద్యకలుషాపహతపాప్మాదివచనాత్కార్యకరణవ్యపదేశేనాత్మశౌచం వ్యాఖ్యాయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౧

ఇత ఇత్యేతదాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౨

నియోగత్వాన్నిగతం నియతత్వాన్నిగమ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౪

ప్రతితన్త్రసిద్ధత్వాదహింసకత్వాన్నిఃశ్రేయసహేతుత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౫

భస్మనా స్నేయం న చాద్భిర్విపరీతత్వాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౬

కిం స్నానమేవైవం భస్మనా కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౭

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨:౨౯

భస్మని శయీత ॥ ౧.౩ ॥

అత్ర భస్మ తదేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧

నిరుక్తమస్య పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౨

భస్మని ఇత్యౌపశ్లేషికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౩

శయ ఇత్యుపశమస్య విశ్రామస్యాఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౪

ఇత ఇత్యేతదాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౫

భస్మన్యేవ రాత్రౌ స్వప్తవ్యం నాన్యత్రేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౬

ఉక్తం హి । యథా మృగా మృత్యుభయస్య భీతా ఉద్విగ్నవాసా న లభన్తి నిద్రామ్ । ఏవం యతిర్ధ్యానపరో మహాత్మా సంసారభీతో న లభేత నిద్రామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౭

కిం చ విశేషార్థిత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౮

విశేషార్థీ చాయం బ్రాహ్మణః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౯

ఉక్తం హి । న విశేషార్థినాం నిద్రా చిరం నేత్రేషు తిష్ఠతి । హయానామివ జాత్యానామర్ధరాత్రార్ధశాయినామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౦

తస్మాత్పరివృష్టే భూప్రదేశే దివా పరిగ్రహం కృత్వా భస్మాస్త్రీర్యాధ్యయనాధ్యాపనధ్యానాభినివిష్టేన ప్రవచనచిన్తనాభినివేశైశ్చ శ్రాన్తేన బాహూపధానేన సద్యోజాతాదిసంస్కృతే భస్మని రాత్రౌ స్వప్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౧

కిమర్థమితి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౨

ఉచ్యతే తపోఽర్థం భూప్రదేశే శౌచార్థం విశ్రామార్థం వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౩

సమవిషమనిమ్నోన్నతాయాం భూమౌ యామం యామద్వయం వా స్వప్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౪

ఆహ కిం స్నానం శయనం చ భస్మనా ప్రయోజనద్వయమేవాత్ర కర్తవ్యముతాన్యదపి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౫

సవనాన్తస్థస్యాస్యాశౌచకం ప్రాప్తస్య నిర్ఘాతకం కిమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౬

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩:౧౭

అనుస్నానమ్ ॥ ౧.౪ ॥

మన్త్రాదిస్నానవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౧

అత్ర అను ఇతి పృష్ఠకర్మక్రియాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౨

అనుపానానుగమనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౩

స్నానం తు భస్మద్రవ్యసంయోజనమేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౪

సవనత్రయే స్నానస్యాన్తరేషు భుక్తోచ్ఛిష్టక్షుతనిష్ఠీవితమూత్రపురీషోత్సర్గాదినిమిత్తకమశౌచకమభిసమీక్ష్య తదనుస్నానం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౫

కిమర్థమితి చేత్శౌచార్థం లిఙ్గాభివ్యక్త్యర్థం చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౬

స్నేయమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౭

ఆహ కిం భస్మైవైకం లిఙ్గాభివ్యక్తికారణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౮

భక్తివివృద్ధౌ వా అప్రతిషిద్ధస్య సాధనం కిమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౯

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪:౧౦

నిర్మాల్యమ్ ॥ ౧.౫ ॥

అత్ర భస్మవల్లోకాదిప్రసిద్ధం నిర్మాల్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౧

నిరితి నిర్ముక్తస్యాఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౨

మాల్యమితి పుష్పసమూహపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౩

తత్పరకృతం కారణమూర్త్యారోపితావతారితం నిష్పరిగ్రహం పద్మోత్పలాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౪

భక్తివివృద్ధ్యర్థం లిఙ్గాభివ్యక్త్యర్థం చ తద్ధార్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౫

ఆహ భస్మనిర్మాల్యేన తస్య లిఙ్గం వ్యక్తం భవతీతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౬

తదుచ్యతే ఇహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౫:౮

లిఙ్గధారీ ॥ ౧.౬ ॥

అత్ర యథాన్యేషామపి వర్ణాశ్రమిణామాశ్రమప్రతివిభాగకరాణి లిఙ్గాని భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧

తత్ర గృహస్థస్య తావద్వాసస్త్రయం వైణవీ యష్టిః సోదకం చ కమణ్డలు సోత్తరోష్ఠవపనం యజ్ఞోపవీతాది లిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౨

తథా బ్రహ్మచారిణోఽపి దణ్డకమణ్డలుమౌఞ్జీమేఖలాయజ్ఞోపవీతకృష్ణాజినాది లిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౩

తథా వానప్రస్థస్యాపి కరీరచీరవల్కలకూర్చజటాధారణాది లిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౪

తథా భిక్షోస్త్రిదణ్డముణ్డకమణ్డలుకాషాయవాసోజలపవిత్రస్థలపవిత్రాది లిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౫

ఏవమిహాపి యదేతత్పాశుపతయోగాధికరణం లిఙ్గమిత్యాశ్రమప్రతివిభాగకరం భస్మస్నానశయనానుస్నాననిర్మాల్యైకవాసాదినిష్పన్నం స్వశరీరలీనం పాశుపతమితి లౌకికాదిజ్ఞానజనకం తత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౬

లీయనాల్లిఙ్గనాచ్చ లిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౭

తద్ధారయన్ లిఙ్గధారీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౮

దణ్డధారివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౯

ఆహ అథైతే స్నానశయనానుస్నానాదయోఽర్థాః క్వ కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౦

కుతో వా నిర్మాల్యస్యార్జనం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౧

కుత్ర స్థేన వా తద్ధార్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౨

కృతలిఙ్గేన వా క్వ వస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౩

తదుచ్యతే ఆయతనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౬:౧౫

ఆయతనవాసీ ॥ ౧.౭ ॥

అథ భస్మనిర్మాల్యవల్లోకాదిప్రసిద్ధమాయతనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧

ఆజీతి మర్యాదాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౨

యస్మాదేతే గృహస్థాదయః ప్రయతనియతశుచిసాధ్వాచారాః స్వస్వమర్యాదయోపతిష్ఠన్తే యజన్తి చ శాన్తికపౌష్టికాదిభిః క్రియాభిరితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౩

యజనాచ్చాయతనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౪

తస్మిన్ పరకృత ఆయతనే వస్తవ్యమితి వాసీ ఇత్యాయతనం చ పరిగృహ్ణీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౫

భూప్రదేశే ఆకాశే వృక్షమూలే బహిః ప్రాదక్షిణ్యేన వా యత్ర క్వచిత్ప్రతివసన్ శిష్టమర్యాదయా ఆయతనవాసీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౬

పులినవాసవద్వసేదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౭

పుణ్యఫలావాప్తిశ్చాస్యాశు భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౮

ఉక్తం హి । గ్రామే వా యది వారణ్యే పుణ్యస్థానం హి శూలినః ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౯

ఆవాసో ధర్మతృప్తానాం సిద్ధిక్షేత్రం హి తత్పరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧౦

ఆహ తస్మిన్నాయతనే ప్రతివసతా కాః క్రియాః కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧౧

కిం స్నానాద్యా ఉపలేపనాద్యా వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧౨

ఆహోస్విద్దృష్టా అస్యాన్యా వైశేషిక్యః క్రియాః కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧౩

యథా చాన్యా వైశేషిక్యః క్రియాః కర్తవ్యాః ప్రయోజనం చ వక్ష్యామః - ॥ భాష్యమ్ ౧.౭:౧౪

హసితగీతనృత్తడుండుంకారనమస్కారజప్యోపహారేణోపతిష్ఠేత్ ॥ ౧.౮ ॥

అథ త్రిషు స్నానకాలేషు సద్యోజాతాదిసంస్కృతేన భస్మనా జపతా స్నాత్వా జపతైవాయతనమభిగన్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧

అభిగమ్య చ యత్పూర్వం జపతి తత్ప్రత్యాహారార్థం జప్యమోమోమోం ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨

హసితాదీని తు కృత్వా యత్పశ్చాజ్జపతి తన్నియమార్థం జప్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౩

తదత్ర హసితం నామ యదేతత్కణ్ఠౌష్ఠపుటవిస్ఫూర్జనమట్టహాసః క్రియతే తద్ధసితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౪

గీతమపి గాన్ధర్వశాస్త్రసమయానభిష్వఙ్గేణ యత్ర భగవతో మహేశ్వరస్య సభాయాం గౌణద్రవ్యజకర్మజాని నామాని చిన్త్యన్తే తత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౫

సంస్కృతం ప్రాకృతం పరకృతమాత్మకృతం వా యద్గీయతే తద్గేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౬

నృత్తమపి నాట్యశాస్త్రసమయానభిష్వఙ్గేణ హస్తపాదాదీనాముత్క్షేపణమవక్షేపణమాకుఞ్చనం ప్రసారణం చలనమనవస్థానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౭

నిగమకాలే నియమార్థం గేయసహకృతం నృత్తం ప్రయోక్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౮

డుండుంకారో నామ య ఏష జిహ్వాగ్రతాలుసంయోగాన్నిష్పద్యతే పుణ్యో వృషనాదసదృశః సః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౯

డుండుంకరణం డుండుంకారః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౦

కారశబ్దో డుండుంకారస్యోపహారాఙ్గావధారణార్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౧

నమ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౨

నాప్యోష్ఠీయం కర్తవ్యం నోపాంశు ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౩

మానసం తు నమస్కరణం నమస్కారః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౪

కారశబ్దో వాచికోపాంశుప్రతిషేధార్థం మానసోపహారాఙ్గావధారణార్థం చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౫

జప్యం నామ సద్యోజాతాదిష్వక్షరపఙ్క్త్యం మనసా భావస్య సంచారవిచారః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౬

తజ్జప్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౭

ఉపేతి విశేషణే క్రియోపసంహారే సమస్తత్వే చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౮

ఉపహరణాదుపహారో వ్రతం నియమ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౧౯

ఉపహ్రియతే నివేద్యతే నియోగమాత్రకర్తృత్వాత్సాధకేనేత్యుపహారః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౦

ఉపతిష్ఠేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౧

అత్రోపేత్యభ్యుపగమే ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౨

అభ్యుపగతేన విధిస్థేన ప్రణతవినతేనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౩

తిష్ఠేదిత్యైకాగ్ర్యం ప్రత్యాహారాభావస్థితిమేవాధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౪

సర్వకరణానాం వృత్తౌ ప్రత్యాహారం కృత్వా కాయికవాచికమానసికాభిః క్రియాభిరుపహారం కృత్వా భృత్యవదుపహారేణ స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౫

అపసవ్యం చ ప్రదక్షిణముపరిష్టాద్వ్యాఖ్యామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౬

ఆహ కస్య నిర్మాల్యం ధార్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౭

కస్య వా ఆయతనే వస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౮

క్వ చోపస్థేయమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:౨౯

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౮:3౦

మహాదేవస్య దక్షిణామూర్తేః ॥ ౧.౯ ॥

అత్ర మహానిత్యభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧

సర్వక్షేత్రజ్ఞానామభ్యధిక ఉత్కృష్టో వ్యతిరిక్తశ్చ భవతీత్యభ్యధికః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨

ఋషిర్విప్రః అధిపతిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:3

సదాశివత్వమభ్యధికత్వం చ ప్రవక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪

అత్ర దేవ ఇతి దివు క్రీడాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫

క్రీడాధర్మిత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬

అగ్న్యుష్ణత్వవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭

క్రీడావానేవ భగవాన్ విద్యాకలాపశుసంజ్ఞకం త్రివిధమపి కార్యముత్పాదయతి అనుగృహ్ణాతి తిరోభావయతి చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮

ఉక్తం హి । అప్రచోద్యః ప్రచోద్యైస్తు కామకారకరః ప్రభుః । క్రీడతే భగవాన్ లోకైర్బాలః క్రీడనకైరివ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯

దేవస్య ఇతి షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦

స్వస్వామిభావః సమ్బన్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧

పరిగ్రహార్థమేవాధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨

అత్ర దక్షిణేతి దిక్ప్రతివిభాగే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧3

ఆదిత్యో దిశో విభజతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪

దిశశ్చ మూర్తిం విభజన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫

మూర్తినామ యదేతద్దేవస్య దక్షిణే పార్శ్వే స్థితేనోదఙ్ముఖేనోపాస్తే యద్రూపముపలభ్యతే వృషధ్వజశూలపాణినన్దిమహాకాలోర్ధ్వలిఙ్గాదిలక్షణం యద్వా లౌకికాః ప్రతిపద్యన్తే మహాదేవస్యాయతనమితి తత్రోపస్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬

దక్షిణామూర్తిగ్రహణాత్పూర్వోత్తరపశ్చిమానాం మూర్తీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭

మూర్తినియోగాచ్చ మూర్త్యభావే నియమలోపః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮

భైక్ష్యానుపయోగాన్నిర్ఘాతానాముక్తత్వాచ్చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯

విధిరిత్యుపదిష్టానామర్థానాం భస్మస్నానోపదేశాదప్సు స్నానాదీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦

భస్మశయనోపదేశాద్విషయశయనాదీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧

ఆయతనే వసత్యర్థోపదేశాచ్చేషవసత్యర్థప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨

హసితాద్యుపదేశాచ్చేషోపహారప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩

నిర్మాల్యోపదేశాత్ప్రత్యగ్రాణాం మాల్యానాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪

భస్మనిర్మాల్యలిఙ్గోపదేశాచ్చేషలిఙ్గప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫

మహాదేవగ్రహణాదన్యదేవతాభక్తిప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬

దక్షిణామూర్తిగ్రహణాత్పూర్వపశ్చిమానాం మూర్తీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭

ఏవం దక్షిణామూర్తిరిత్యుక్తే అస్య బ్రాహ్మణస్య పూర్వప్రసిద్ధా నియమా నియమైః ప్రతిషిధ్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮

కీలకప్రతికీలకవత్పురాణోదకనవోదకవచ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯

అత్రేదం భస్మప్రకరణం సమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦

ఆహ నియమాభిధానాదేవ హి సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧

యత్ర యమాస్తత్ర నియమాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨

మిథునమేవైతద్యస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౩

అతో న సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౪

యమా అస్మిన్ తన్త్రే కే చిన్త్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౫

ఉచ్యతే ప్రసిద్ధా యమాః అహింసాదయ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౬

అత్ర త్వన్యేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౭

అహింసా బ్రహ్మచర్యం చ సత్యాసంవ్యవహారకౌ । అస్తేయమితి పఞ్చైతే యమా వై సంప్రకీర్తితాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౮

అక్రోధో గురుశుశ్రూషా శౌచమాహారలాఘవమ్ । అప్రమాదశ్చ పఞ్చైతే నియమాః సంప్రకీర్తితాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౯

తద్వదస్మాకం న భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౧

నియమనివృత్తిదర్శనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౨

అస్మిన్ హి తన్త్రే కాలాన్తరితా నియమా నివర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౩

కథమా దేహపాతాద్యమానాం న నివృత్తిరస్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౫

హింసాదిదోషాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౬

తస్మాదహింసాద్యా దశ సర్వే తే యమాః ప్రత్యవగన్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౭

ఆహ యద్యేవం నిగమనివృత్తౌ భ్రష్టనియమస్య పతనప్రసఙ్గః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౮

ఉచ్యతే అవసితప్రయోజనత్వాన్న పతనప్రసఙ్గః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౪౯

కిం చ యమానాం ప్రాధాన్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౦

ఉక్తం హి పతతి నియమవాన్ యమేష్వసక్తో న తు యమవాన్నియమాలసోఽవసీదేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౧

ఇతి యమనియమౌ సమీక్ష్య బుద్ధ్యా యమబహులేష్వతిసందధీత బుద్ధిమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౨

తస్మాన్న పతనప్రసఙ్గః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౩

అతః ప్రసిద్ధా యమా అహింసాదయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౪

ఆహ కిం ప్రసిద్ధా ఇతి కృత్వా గృహ్యన్తే ఆహోస్విచ్ఛక్యమేతేషాం యమానాం సర్వజ్ఞోక్తశాస్త్రతః సద్భావో వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౫

ఉచ్యతే యద్యన్యత్ర ప్రసిద్ధా ఇతి క్వ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౬

తత్ర చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౮

కృతోపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౫౯

యస్మాదుక్తం సూత్రతతఃకృతమిత్యత్ర ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౦

కృతాప్రతి షేధా కృతాన్నా హింసా తన్త్రే ప్రతిషిద్ధా ద్రష్టవ్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౧

సా చ హింసా త్రివిధా భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౨

దుఃఖోత్పాదనమణ్డభేదః ప్రాణనిర్మోచనమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౩

తత్ర దుఃఖోత్పాదనం నామ క్రోశనతర్జనతాడననిర్భర్త్సనాదిబహుభేదోఽపి చతుర్విధస్యాపి భూతగ్రామస్య మనోవాక్కాయకర్మభిరభిద్రోహో న కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౪

ఏవమహింసా భవత్యేతేషాం జన్తూనామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౫

అణ్డభేదో నామ దాహతాపధూమోపరోధపరిహారార్థమగ్నికరణాదానసమ్ప్రదానప్రతినిధానసంధుక్షణాదీని న కుర్యాత్నైవ కారయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౬

తథా ప్రాణనిర్మోచనం నామ వస్త్రశిక్యభస్మాధారభైక్ష్యభాజనాదీని ముహుర్ముహుర్వివేచయితవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౮

ప్రాణినో హి సూక్ష్మచారిణః క్షిప్రమేవ విలయం ప్రయాన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౬౯

తస్మాత్సూక్ష్మైరఘ్నపవిత్రైః పక్ష్మచామరతాలవృన్తైర్వస్త్రాన్తరైర్వా ముహుర్ముహుర్విగన్ధోదకేన వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౦

హరితేషు తృణేషు న సంసిక్తే భూప్రదేశే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౧

వసన్తగ్రీష్మహైమాన్తికానష్టౌ మాసాన్ భిక్షుర్విచక్రమేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౨

దయార్థం సర్వభూతానామేకత్ర వర్షాసు వసేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౩

వర్షాభేదం తు యః కుర్యాద్బ్రాహ్మణో యోగదీక్షితః । ప్రాజాపత్యేన కృచ్ఛ్రేణ తతః పాపాత్ప్రముచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౪

శారీరం దృశ్యతే యత్ర భయం కస్యాంచిదాపది । దుర్దినే రాష్ట్రభఙ్గే వా వర్షాస్వపి వ్యతిక్రమేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౫

నాసూర్యం చ వ్రజేన్మార్గం నాదృష్టాం భూమిమాక్రమేత్ । పరిపూనాభిరద్భిశ్చ నిత్యం కుర్యాత్ప్రయోజనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౬

సంవత్సరకృతం పాపం మత్స్యబన్ధస్య యద్భవేత్ । ఏకాహాత్తదవాప్నోతి అపూతజలసంగ్రహీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౭

దృష్టిపూతం న్యసేత్పాదం వస్త్రపూతం జలం పిబేత్ । సత్యపూతాం వదేద్వాచం మనఃపూతం సమాచరేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౮

హింసకాస్తు నివర్తన్తే బ్రహ్మత్వమపి యే గతాః । తస్మాదపూతముదకం నోపయుఞ్జీత యోగవిత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౭౯

అథ నష్టే పవిత్రే చ గృహ్ణీయాత్త్రిషు వై సకృత్ । నదీప్రస్రవణే చైవ గృహస్థేషు చ సాధుషు ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౦

కాష్ఠాని యాని గృహ్యన్తే కన్దాశ్చైవ ప్రరోహిణః । బీజాని చైవ పక్వాని సర్వాణ్యేతాని వర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౧

యదా న కుర్యాద్ద్రోహం చ సర్వభూతేషు దారుణమ్ । కర్మణా మనసా వాచా బ్రహ్మ సంపద్యతే తదా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౨

యో న హింసతి భూతాని స్థావరాణి చరాణి చ । ఆత్మానమివ సర్వాణి సోఽమృతత్వాయ కల్పతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౩

న యజ్ఞదానైర్న తపోఽగ్నిహోత్రైర్న బ్రహ్మచర్యైర్న చ సత్యవాక్యైః । న వేదవిద్యాధ్యయనైర్వ్రతైర్వా ప్రాప్యం ఫలం యద్యహింసకస్య ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౪

యో దద్యాత్కాఞ్చనం మేరుం కృత్స్నాం చైవ వసుంధరామ్ । సముద్రం రత్నపూర్ణం వా న తుల్యం స్యాదహింసయా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౫

ఇత్యేవమహింసా తన్త్రే సిద్ధా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౬

తథా బ్రహ్మచర్యం చ తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౮

స్త్రీప్రతిషేధాత్రిన్ద్రియజయోపదేశాచ్చ త్రయోదశకస్య కరణస్యానుత్సర్గో బ్రహ్మచర్యమిత్యుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౮౯

విశేషేణ తు జిహ్వోపస్థయోరితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౦

అత్రాహ విశేషగ్రహణం కింప్రయోజనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౧

త్రయోదశకస్య కరణస్యానుత్సర్గో బ్రహ్మచర్యమిత్యుక్త్వా జిహ్వోపస్థయోర్విశేషగ్రహణం కింప్రయోజనం క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౨

ఉచ్యతే ప్రధానత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౩

తన్మూలత్వాదితరప్రవృత్తేః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౪

తన్మూలా హీతరేషాం ప్రవృత్తిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౫

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౬

జిహ్వేన్ద్రియవిషయే ఉపస్థేన్ద్రియవిషయే వా సక్తః త్రయోదశభిః ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౭

అత ఏతదుక్తం విశేషేణ జిహ్వోపస్థయోరితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౮

జిహ్వోపస్థనిమిత్తం హి పతనం సర్వదేహినామ్ । తస్మాదమిత్రవత్పశ్యేజ్జిహ్వోపస్థం హి మానవః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౯౯

అథవా మనఃపూర్వకత్వాత్సర్వవృత్తీనాం తన్నిగ్రహాత్సర్వవృత్తీనాం నిగ్రహః కృతో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౦

ఉక్తం హి । మనో హి మూలం సర్వేషామిన్ద్రియాణాం ప్రవర్తనే । శుభాశుభాస్వవస్థాసు తచ్చ మే సువ్యవస్థితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౧

పునరప్యుక్తమ్ । ఇన్ద్రియైః ప్రసృతైర్దుఃఖమిన్ద్రియైర్నిభృతైః సుఖమ్ । తస్మాదిన్ద్రియరూపేభ్యో యచ్ఛేదాత్మానమాత్మనా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౨

ఇన్ద్రియాణి హి తత్సర్వం యత్స్వర్గనరకావుభౌ । నిగృహీతవిసృష్టాని స్వర్గాయ నరకాయ చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౩

అతో జన్మ అతో దుఃఖమతో మృత్యుభయం తథా । ఇన్ద్రియాణాం ప్రసఙ్గాద్వై తస్మాదేతాన్ జయామహే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౪

ఇన్ద్రియాణాం ప్రసఙ్గేన దోషమృచ్ఛత్యసంశయమ్ । సంనియమ్య తు తాన్యేవ తతః సిద్ధిం నియచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౫

రజ్జురేషా నిబన్ధాయ యా స్త్రీషు రమతే మతిః । ఛిత్త్వైనాం కృతినో యాన్తి నైనాం త్యజతి దుష్కృతీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౬

స్త్రీహేతోర్నిర్గమో గ్రామాత్స్త్రీకృతే క్రయవిక్రయః । స్త్రియో మూలమనర్థానాం నైనాం ప్రాజ్ఞః పరిష్వజేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౭

విషమగ్నిరసిర్బాణః స్ఫుటం కృత్వా విభీషికా । మాయా రూపవతీ హ్యేషా యాం స్త్రియం మన్యతే జనః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౮

అమేధ్యపూర్ణే కృమిజన్తుసంకులే స్వభావదుర్గన్ధ అశౌచ అధ్రువే । కడేబరే మూత్రపురీషభాజనే రమన్తి మూర్ఖా న రమన్తి పణ్డితాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౦౯

మాద్యతీతి స్త్రియం దృష్ట్వా సురాం పీత్వా న మాద్యతి । తస్మాద్ధృష్టిమదాం నారీం దూరతః పరివర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౦

అధోముఖేనాదంష్ట్రేణ జఘనాన్తరచారిణా । సర్వశాస్త్రాచికిత్స్యేన జగద్దష్టం భగాహినా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౧

లోమశేన కురూపేణ దుర్గన్ధేన కుచర్మణా । హరిణీపదమాత్రేణ సర్వమన్ధీకృతం జగత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౨

దీప్తాఙ్గారసమా నారీ ఘృతకుమ్భసమః పుమాన్ । యే ప్రసక్తా విలీనాస్తే యే స్థితాస్తే దివం గతాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౩

యథాగ్నిరేధఃసంవృద్ధో మహాజ్యోతిః ప్రకాశతే । తథేన్ద్రియనిరోధేన స్వాత్మజ్యోతిః ప్రకాశతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౪

బ్రహ్మచర్యే స్థితం ధైర్యం బ్రహ్మచర్యే స్థితం తపః । యే స్థితా బ్రహ్మచర్యేణ బ్రాహ్మణా దివి తే స్థితాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౫

క్షీరం పిబన్తి మధు తే పిబన్తి సోమం పిబన్త్యమృతేన సార్ధమ్ । మృత్యోః పురస్తాదమరా భవన్తి యే బ్రాహ్మణా బ్రహ్మచర్యం చరన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౬

ఇత్యేవం బ్రహ్మచర్యం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౭

తథా సత్యం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౮

తచ్చ ద్వివిధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౧౯

తద్యథా పరిదృష్టార్థభూతార్థం వచనం వాక్సత్యం చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౦

తత్ర పరిదృష్టార్థభూతార్థం వచనం సత్యం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౨

వ్యాఖ్యానోపదేశాత్త్రివిద్వదుపదేశాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౩

తథా వాక్సత్యమపి తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౫

వాగ్విశుద్ధ్యుపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౬

ఇహ స్వశాస్త్రోక్తం భాషతోఽనృతమపి సత్యమాపద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౮

శుద్ధివృద్ధికరత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౨౯

యస్మాదాహ । స్వర్గమనృతేన గచ్ఛతి దయార్థముక్తేన సర్వభూతానామ్ । సత్యేనాపి న గచ్ఛతి సతాం వినాశార్థముక్తేన ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౦

పునస్త్వాహ । గోబ్రాహ్మణార్థేఽవచనం హిమస్తి న స్త్రీషు రాజన్న వివాహకాలే । ప్రాణాత్యయే సర్వధనాపహారే పఞ్చానృతాన్యాహురపాతకాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౧

సత్యం బ్రూయాత్ప్రియం బ్రూయాన్న బ్రూయాత్సత్యమప్రియమ్ । ప్రియం చ నానృతం బ్రూయాదేష ధర్మః సనాతనః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౨

యథా హి తేషామేవ భూతానాం హితమనృతమపి సత్యమాపద్యతే ఏవమిహాప్యస్మాకం స్వశాస్త్రోక్తం భాషతామనృతమపి సత్యమాపద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౪

విధివిహితత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౫

ఇత్యేతదపి తత్ర సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౬

తథా అసంవ్యవహారస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౮

అవ్యక్తప్రేతోన్మత్తమూఢోపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౩౯

నేహ లోకే అవ్యక్తప్రేతోన్మత్తమూఢాః సంవ్యవహారం కుర్వన్తి యస్మాదతోఽత్రాసంవ్యవహారస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౦

సంవ్యవహారశ్చ పునర్ద్వివిధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౧

తద్యథా క్రయావక్రయసంవ్యవహారా రాజకులసంవ్యవహారశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౨

అత ఏకతరేణాప్యత్రాధికృతస్యాత్మపీడా పరపీడా చావర్జనీయే భవతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౩

తత్ర యద్యాత్మానం పీడయతి తేనేహైవ లోకే దుఃఖీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౪

స్యాత్పరం పీడయతి తత్రాప్యస్యాధర్మో దుఃఖాదిఫలః ప్రచీయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౫

తేనాముష్మిన్ లోకే తీవ్రం దుఃఖమనుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౬

తస్మాదుభయథాపి సంవ్యవహారో వర్జనీయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౭

భవతి హ్యపి । యశ్చ పాపం ప్రకురుతే యశ్చ పాపం ప్రశంసతి । సహాయశ్చోపభోక్తా చ సర్వే తే సమకర్మిణః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౮

ఉక్తం హి । విక్రయే తు మహాన్ దోషో విక్రయాత్పతతే యతః । ఏష ఏవ క్రయే దోషస్తస్మాత్తం పరివర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౪౯

ప్రచ్ఛన్నం కురుతే పాపం న మే జానాతి కశ్చన । ముచ్యతే జనవాదేభ్యస్తస్మాత్పాపాన్న ముచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౦

పునరప్యుక్తమ్ । ఆదిత్యచన్ద్రావనిలోఽనలశ్చ ద్యౌర్భూమిరాపో హృదయం యమశ్చ । అహశ్చ రాత్రిశ్చ ఉభే చ సంధ్యే ధర్మో హి జానాతి నరస్య వృత్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౧

నారమ్భశీలో న చ దమ్భశీలః శాస్త్రోపదిష్టాని కరోత్యదీనః । యమేషు యుక్తో నియమేషు చైవ మునిర్భవత్యేష్వజరోఽమరశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౨

తథా అస్తేయం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౪

అవాసోపదేశాతనుత్సృష్టాన్నప్రతిషేధాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౫

ఇహ విద్యమానస్యాప్యేకస్య వాససో మలవదవస్థితస్యావాసోపదేశాత్పరిగ్రహపరిత్యాగ ఉపదిశ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౬

కించాన్యదపి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౭

పరిత్యక్తానామన్నపానాదీనాముపయోగో దృష్టో యస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౮

అతోఽత్రాస్తేయం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౫౯

స్తేయం చ పునః షడ్విధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౦

తత్ర అదత్తాదానమనతిసృష్టగ్రహణమనభిమతగ్రహణమనధికారప్రతిగ్రహః అనుపాలమ్భః అనివేదితోపయోగశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౧

అదత్తస్య గ్రహణమదత్తాదానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౨

అనతిసృష్టగ్రహణం నామ బాలోన్మత్తప్రమత్తవృద్ధదుర్బలానాం విత్తాపహరణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౩

అనభిమతగ్రహణం నామ కీటభ్రమరపక్షిపతంగాదీనామనభిప్రేతద్రవ్యాపహరణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౪

అనధికారప్రతిగ్రహో నామ ఇహ శాస్త్రే అనభ్యనుజ్ఞాతానామర్థానాం గోభూహిరణ్యద్విపదచతుష్పదాదీనాం గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౫

అనుపాలమ్భో నామ కుహకకల్కనడమ్భవిస్మాపనవర్ధాపనాదిభిరుపాయైః పరేభ్యో హిరణ్యాచ్ఛాదనోపయోగః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౬

అనివేదితోపయోగో నామ భక్ష్యభోజ్యలేహ్యపేయచోష్యాదీనామన్యతమం యత్కించిద్గురవేఽనివేదితముపయుఙ్క్తే స ఉచ్యతే అనివేదితోపయోగ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౭

ఏవం షడ్విధం స్తేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౮

అస్య షడ్విధస్యాపి స్తేయస్య పరివర్జనమస్తేయమాహురాచార్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౬౯

భవతి హ్యపి । యదేతద్ధనమిత్యాహుః ప్రాణా హ్యేతే బహిశ్చరాః । స తస్య హరతే ప్రాణాన్ యో యస్య హరతే ధనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౦

ఉక్తం హి । సర్వస్వపరిమోష్టా చ జీవితాన్తకరశ్చ యః । ద్వావేతౌ సమకర్మాణౌ తస్మాత్స్తేయం వివర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౧

న స్తేనస్య పరో లోకో నాయం లోకో దురాత్మనః । శఙ్కితః సర్వభూతానాం ద్రోహాత్మా పాప ఏవ సః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౨

మృదమాపస్తథా యానం పత్రం పుష్పం ఫలాన్యపి । అసంవృతాని గృహ్ణీయాత్పవిత్రార్థీహ కార్యవాన్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౩

నద్యశ్చ వాప్యః కూపాశ్చ తటాకాని సరాంసి చ । అసంవృతాని గృహ్ణీయాత్ప్రాజాపత్యేన కర్మణా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౪

ఇత్యేవమస్తేయం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౫

అక్రోధస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౭

శూద్రప్రతిషేధాతతితాపోపదేశాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౮

ఇహాధ్యాత్మికాధిభౌతికాధిదైవికానాం సర్వద్వంద్వానాం మనసి శరీరే చ ఉపనిపతితానాం సహిష్ణుత్వమప్రతీకారశ్చేతి యస్మాత్కృతోఽత్రాక్రోధస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౭౯

క్రోధశ్చ పునశ్చతుర్విధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౦

తద్యథా భావలక్షణః కర్మలక్షణః వైకల్యకరః ఉద్వేగకరశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౧

తత్ర భావలక్షణో నామ సః యత్రాసూయాద్వేషమదమానమాత్సర్యాదయో భావాః ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౨

కర్మలక్షణో నామ యత్ర కలహవైరసంప్రహరణాద్యా భావాః ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౩

వైకల్యకరో నామ యత్ర పాణిపాదనాసాక్ష్యఙ్గులిప్రహరణాదయో భావాః ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౪

ఉద్వేగకరో నామ యత్ర స్వాత్మానం పరాత్మానం వా ప్రాణైర్వియోజయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౫

ఇత్యేవం చతుర్విధః క్రోధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౬

అస్య చతుర్విధస్యాపి క్రోధస్య పరివర్జనమక్రోధమాహురాచార్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౭

తస్మాద్దేశజాతికులకర్మసమ్బన్ధనిన్దాయాం కరణక్రియాయాం కార్యనిన్దాయామాహారనిన్దాయాం వాధికృతేన క్రోధో న కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౮

తత్ర దేశనిన్దా తావద్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౮౯

తద్యథా యత్ర భవాన్ జాతస్తత్ర దేశే బ్రాహ్మణా ఏవ న సన్తీతి యది కశ్చిదధిక్షేపం కుర్యాత్తత్ర క్రోధో న కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౦

తత్రైతత్స్యాదేవమభిహితే తీవ్రదుఃఖం మానసమభివ్యజ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౧

కథమత్ర క్రోధో న భవిష్యతీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౨

ఉచ్యతే న భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౪

పరిసంఖ్యానసామర్థ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౫

ఇహ మనుష్యలోకే దేశోఽయం నామ మాతాపితృహేతుకః ఔపచయికః కార్యపిణ్డః శరీరాఖ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౬

స తస్మాద్భవః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౭

క్షేత్రజ్ఞస్తు చేతనః సర్వగతః శుచిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౮

అస్య చాస్మాకం చాన్తరమవిదితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౧౯౯

అపరిదృష్టార్థే భవానేతద్వా బ్రూయాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౦

అతః క్రోధనిమిత్తాసంభవాత్పరిసంఖ్యానసామర్థ్యేన క్రోధో న కార్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౧

ఏవం శేషేష్వపి ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౨

భవతి హ్యపి । శృఙ్గవాన్నఖవాన్ దంష్ట్రీ వికృతో రుధిరాశనః । రాక్షసో వా పిశాచో వా క్రోధిష్ణుర్జాయతే నరః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౩

పునశ్చాహ । కఙ్కగృధ్రసృగాలేషు దంశేషు మశకేషు చ । పన్నగేషు చ జాయన్తే నరాః క్రోధపరాయణాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౪

విద్విష్టః సర్వభూతానాం బహ్వమిత్రోఽల్పబాన్ధవః । క్రూరధర్మా దురాచారః క్రోధిష్ణుర్జాయతే నరః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౫

క్రుద్ధః కరోతి పాపాని క్రుద్ధః పాపాని భాషతే । క్రుద్ధో భవతి నిర్లజ్జస్తస్మాత్క్రోధం వివర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౬

తథా చోక్తమ్ । యత్క్రోధనో జపతి యచ్చ జుహోతి యద్వా యద్వా తపస్తప్యతి యద్దదాతి తత్సర్వమ్ । వైవస్వతో హరతి పూర్తమముష్య సర్వం మిథ్యా శ్రుతం భవతి తస్య శమోఽపి తస్య ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౭

ధన్యాస్తే పురుషవ్యాఘ్రా యే బుద్ధ్యా క్రోధముత్థితమ్ । శమయన్తి మహాత్మానో దీప్తమగ్నిమివామ్భసా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౮

యతో రూపం తతో జ్ఞానం యతో జ్ఞానం తతస్తపః । యతస్తపస్తతః సిద్ధిర్యతః సిద్ధిస్తతః క్షమా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౦౯

క్షమా సర్వపరం మిత్రం క్రోధః సర్వపరో రిపుః । క్షమావతామయం లోకః పరో లోకః క్షమావతామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౦

ఏతస్మాత్కారణాత్కర్తవ్యమిత్యేవమక్రోధస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౧

తథా గురుశుశ్రూషా తన్త్రే సిద్ధా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౨

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౩

వ్యాఖ్యానోపదేశాద్విద్వదుపదేశాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౪

ఇహ చోక్తం విధిం వ్యాఖ్యాస్యామః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౫

అత్రాణితి మర్యాదాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౬

మ ఇతి ప్రతిజ్ఞాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౭

మయి వర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౮

మయి తిష్ఠతీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౧౯

యది చేష్టే వత్స్యసి యది చేష్టే స్థాస్యసి తతస్తే వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౦

తత్రేష్టమిత్యష్టాఙ్గం బ్రహ్మచర్యం మర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౧

తద్యథా ఉత్థానప్రత్యుత్థానాభివాదనగురుకార్యహితకారీ అనుత్తరోత్తరవాదీ పూర్వోత్థాయీ జఘన్యసంవేశీ ప్రేషితాప్రేషితసర్వకార్యకృతజ్ఞః సర్వనివేదితాత్మా దక్షో దాక్షిణ్యానురక్తః స్నానోద్వర్తనసంవాహనాదిభిః క్రియావిశేషైః ఛాయేవానుగతో నిత్యమిదం కృతమిదం కరిష్యే కిం కరవాణీతి భూత్వా గురవేఽహరహర్వర్తితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౨

యస్తు విద్యాం గురోరధికృత్య బహుభ్యః సమ్ప్రయచ్ఛతి అనేనాస్య విద్యాయా దానేన గురవః శుశ్రూషితా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౩

క్షీణే చ బ్రహ్మచర్యే నియతం గురుషు యద్గౌరవం తద్బ్రహ్మచర్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౪

భవతి హ్యపి । గురుర్దేవో గురుః స్వామీ గురుర్మాతా గురుః పితా । యస్యైవం నిశ్చితో భావః శ్రేయస్తస్య న దూరతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౫

అగ్నిసూర్యేన్దుతారాభిశ్చక్షుషోఽర్థః ప్రకాశతే । భూతం భవ్యం భవిష్యం చ గురువాక్యైః ప్రకాశతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౬

దేశకైర్గమ్యతేఽధ్వానం దేశకైర్గమ్యతేఽర్ణవః । దేశకైర్గమ్యతే స్వర్గో గురుర్మోక్షస్య దేశకః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౭

అమృతస్య ప్రదాతారం యో గురుం హ్యవమన్యతే । షష్టివర్షసహస్రాణి నరకం పర్యుపాసతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౮

గురోర్యత్ర పరీవాదో నిన్దా యత్ర ప్రవర్తతే । కర్ణౌ తత్ర పిధాతవ్యౌ గన్తవ్యం వా తతోఽన్యతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౨౯

ఆచార్యం పూజయేద్యస్తు సర్వావస్థం హి నిత్యశః । పూజిత స్తేన భవతి శివో వై నాత్ర సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౦

ఆచార్యమూర్తిమాస్థాయ శివో జ్ఞానం ప్రయచ్ఛతి । తస్మాద్వై నావమన్తవ్య ఆచార్యః శ్రేయ ఇచ్ఛతా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౧

గ్రన్థార్థవిదుషే నిత్యం యోగమార్గానుదర్శినే । సర్వార్థేనాపి కర్తవ్యః పరితోషో విజానతా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౨

ఋచం వా యది వార్ధర్చం పాదం వా యది వాక్షరమ్ । సకాశాద్యస్య గృహ్ణీయాన్నియతం తత్ర గౌరవమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౩

లిఙ్గకర్త్రీ యథా మాతా శాస్త్రకర్తా యథా పితా । ప్రబోధకృద్గురుస్తేషాం తదేవాయతనం మహత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౪

ఇత్యేవం గురుశుశ్రూషా తన్త్రే సిద్ధా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౫

తథా శౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౭

భస్మస్నానోపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౮

తచ్చ శౌచం త్రివిధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౩౯

తద్యథా గాత్రశౌచం భావశౌచమాత్మశౌచం చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౦

తత్ర భస్మస్నానోపదేశాత్ప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౧

ఆహ యదుక్తం ప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమితి ఏతదేవాయుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౨

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౩

పూర్వోత్తరవ్యాఘాతాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౪

ఇహ పురస్తాదుక్తం ప్రసిద్ధా యమా అహింసాదయో భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౫

యదిహ భూయోఽపి అప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమిత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౬

తస్మాదిదం పూర్వోత్తరం న సంగచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౭

వ్యాహతం చ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౮

ఏష దోష ఇత్యతః పూర్వోత్తరవ్యాఘాతాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౪౯

తత్ర యదుక్తం ప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమిత్యేతదయుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౦

ఉచ్యతే నాయం దోషః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౨

ప్రసిద్ధిదర్శనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౩

ఇహాన్యత్రాపి ప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౪

ఏవం హ్యాహ । సంసర్గజాశ్చ యే దోషా యే చాన్యే పితృమాతృజాః । అన్నపానకృతాశ్చైవ సంకరా దేహమాశ్రితాః । సర్వాంస్తాన్ దహతే భస్మ అస్థిమజ్జాగతానపి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౫

పునశ్చాహ । కేశకీటోపపన్నాని దుష్టాన్నాని చ యాని వై । భస్మనా స్పృష్టమాత్రాణి భోజ్యాన్యాహుర్మనీషిణః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౬

పునరప్యుక్తమ్ । మద్యం పీత్వా గురుదారాంశ్చ గత్వా స్తేయం కృత్వా బ్రహ్మహత్యాం చ కృత్వా । భస్మోద్ధ్వస్తో భస్మరాశౌ శయానో రుద్రాధ్యాయీ ముచ్యతే పాతకేభ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౭

యః స్నానమాచరేన్నిత్యమాగ్నేయం సంయతేన్ద్రియః । కులైకవింశముద్ధృత్య స గచ్ఛేత్పరమాం గతిమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౮

ఏవమన్యత్రాపి ప్రసిద్ధం భస్మనా గాత్రశౌచమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౫౯

తస్మాద్యుక్తం వక్తుం ప్రసిద్ధా యమా అహింసాదయ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౦

తథోపస్పర్శనప్రాణాయామజప్యైః అకలుషమతిర్భవతీతి భావశౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౧

భావమన్తర్గతం దుష్టం న స్నానమపకర్షతి । భావశుద్ధిః పరా శుద్ధిః శేషం శృఙ్గారమార్జనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౨

మృత్తికానాం సహస్రేణ జలకుమ్భశతేన చ । న శుధ్యన్తి దురాత్మానః పాపోపహతచేతసః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౩

సత్యం శౌచం తపః శౌచం శౌచమిన్ద్రియనిగ్రహః । సర్వభూతదయా శౌచమద్భిః శౌచం తు పఞ్చమమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౪

శౌచమేవ పరం తేషాం యేషాం నోత్పద్యతే స్పృహా । ప్రతిగ్రహే తథారమ్భే ఇన్ద్రియాణాం చ గోచరే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౫

యస్మాదాహ । సర్వస్వమపి యో దద్యాత్కలుషేణాన్తరాత్మనా । న తేన ధర్మభాగ్భవతి భావ ఏవాత్ర కారణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౬

యథా యథా హి పురుషః కల్యాణీం కురుతే మతిమ్ । తథా తథాస్య సిధ్యన్తి సర్వార్థా నాత్ర సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౭

ఇత్యేవం భావశౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౮

తథాత్మశౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౬౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౦

యస్మాదవమానపరిభవపరివాదాద్యైరపహతపాప్మా భవతి ఇత్యాత్మశౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౧

యస్మాదన్యైరప్యుక్తమ్ । కృత్స్నాం మహీం పర్యటతః సశైలవనకాననామ్ । అపమానాత్పరం నాస్తి సాధనం మనురబ్రవీత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౨

ఇత్యేవం శౌచం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౩

తథా ఆహారలాఘవం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౪

కస్మాత్ । భైక్షోత్సృష్టయథాలబ్ధోపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౫

స్వల్పమపి అనుపాయతోఽర్జితమలఘు ప్రభూతమపి ఉపాయతోఽర్జితం లఘ్వేవ ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౬

ఉక్తం హి । చరేన్మాధుకరీం వృత్తిం వల్మీకనిచయోపమామ్ । అక్రుద్ధశ్చాప్రహృష్టశ్చ తపస్తద్ధి సనాతనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౭

యశ్చరేత్సర్వభోజ్యేషు భైక్ష్యం చ వ్యవహారతః । భుఞ్జీత ప్రతిగృహ్ణీయాత్ప్రశస్తానాం స్వకర్మసు ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౮

చాతుర్వర్ణ్యం చరేద్భైక్ష్యం పతితాంస్తు వివర్జయేత్ । పయశ్చాపశ్చ భైక్ష్యం చ సమమేతన్న సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౭౯

భైక్ష్యశేషం తు యో భిక్షుర్యది కించిత్సముత్సృజేత్ । గ్రాసే గ్రాసే తు కర్తవ్యాః ప్రాణాయామాస్త్రయస్త్రయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౦

సంనిధానం న కుర్వీత సర్వావస్థోఽపి యోగవిత్ । సంనిధానకృతైర్దోషైర్యతిః సంజాయతే కృమిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౧

మాధుకరమసంకల్పం ప్రాక్ప్రవృత్తమయాచితమ్ । తత్తత్కాలోపపన్నం చ భైక్ష్యం పఞ్చవిధం స్మృతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౨

గృహాద్గృహం పర్యటంస్తు న గృహం పరివర్జయేత్ । పరస్య వచనం శ్రుత్వా దుష్టవేశ్మ వివర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౩

అదుష్టాపతితం సాధుం భిక్షుకో యో వ్యతిక్రమేత్ । స తస్య సుకృతం దత్త్వా దుష్కృతం ప్రతిపద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౪

తథైవ చ గృహస్థస్య నిరాశో భిక్షుకో వ్రజేత్ । స తస్యేష్టం చ పూర్తం చ భిక్షురాదాయ గచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౫

అకృతే వైశ్వదేవే తు భిక్షుకే గృహమాగతే । ఉద్ధృత్య వైశ్వదేవార్థం భిక్షుకం తు విసర్జయేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౬

వైశ్వదేవకృతాన్ దోషాన్ శక్తో భిక్షుర్వ్యపోహితుమ్ । నహి భిక్షుకృతాన్ దోషాన్ వైశ్వదేవో వ్యపోహతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౭

దశాహం ద్వాదశాహం వా యత్ర భిక్షా న లభ్యతే । తద్గృహం వర్జయేద్భిక్షురూషరాణీవ కర్షకః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౮

చతురక్షరసంయుక్తాం భిక్షాం తు సముదాహరేత్ । ఏష ప్రవ్రజినాం ధర్మః శేషస్తు క్రయవిక్రయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౮౯

న హసేన్న చాభిప్రేక్షేత్భిక్షామిచ్ఛంస్తు భిక్షుకః । గోదోహమాత్రం సంతిష్ఠేన్నోపతిష్ఠేత్కదాచన ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౦

జరామరణగర్భేభ్యో భీతస్య నరకాదపి । భయాత్త్రపయతే యస్మాత్తస్మాద్భైక్ష్యమితి స్మృతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౧

దధిభక్షాః పయోభక్షా యేఽన్యే యావకభక్షిణః । సర్వే తే భైక్ష్యభక్షస్య కలాం నార్హన్తి షోడశీమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౨

తప్తకాఞ్చనవర్ణేన గవాం మూత్రేణ యావకమ్ । పిబేద్ద్వాదశ వర్షాణి న తద్భైక్ష్యసమం భవేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౩

మాసి మాసి కుశాగ్రేణ యః పిబేత్సోమమగ్రజః । భైక్ష్యం చావ్యవహారేణ తుల్యం భవతి వా న వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౪

భైక్ష్యమన్నం పరం శ్రేయో భైక్ష్యమన్నం పరం శుచి । భైక్ష్యం హి వ్రతినాం శ్రేష్ఠం భైక్ష్యమేవ పరా గతిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౫

యద్వ్యజ్జలం నిర్గమనేష్వపేయం నదీగతం తత్పునరేవ పేయమ్ । తథాన్నపానం విధిపూర్వమాగతం ద్విజాతిపాత్రాన్తరితం న దుష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౬

లవణమలవణం వా స్నిగ్ధమస్నేహికం వా సహరసవిరసం వా శుష్కమన్నం ద్రవం వా । యది ఇహ నిరవద్యం భుఞ్జతే భైక్ష్యమన్నం స ఖలు భవతి భిక్షుర్భిక్షుధర్మాదలుప్తః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౭

తథోత్సృష్టం యథాలబ్ధం చ తత్రైవావసరప్రాప్తత్వాత్ప్రతితన్త్రసిద్ధాన్తసిద్ధం సూత్రతోఽర్థనిర్దేశం కరిష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౮

ఇత్యేవమాహారలాఘవం తన్త్రే సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౨౯౯

తథా అప్రమాదస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౧

అప్రమాదోపదేశాజ్జపోపదేశాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౨

ఇహ నిత్యం యమేష్వప్రమత్తేనోపస్థితస్మృతినా భవితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౩

ఉక్తం హి । అప్రమాదో దమస్త్యాగో బ్రాహ్మణస్య హయాః స్మృతాః ।
శీలరశ్మిసమాయుక్తైర్దేయాత్మా మానసే రథే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౪

తం బ్రహ్మరథమారుహ్య గర్భజన్మజరాయుతాన్ । ఛిన్దన్మృత్యుభయాన్ పాశాన్ బ్రహ్మభూతోఽవతిష్ఠతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౫

ఇత్యేవమప్రమాదస్తన్త్రే సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౬

ఏవం ప్రసిద్ధా యమా అహింసాదయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౭

ఆహ అవిశేషదోషాన్న ప్రసిద్ధా యమాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౮

ఇహాన్యేషామప్యహింసాదీని ధర్మసాధనాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౦౯

ఇహాపి చ శాస్త్రే తాన్యేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౦

తస్మాత్సాధ్యసాధననిష్ఠాస్వప్యవిశేషః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౧

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౨

అతిప్రసఙ్గాదనేకాన్తాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౩

యది ధర్మసాధనాస్తిత్వమాత్రసాధర్మ్యాదహింసాదీనాం త్యాగః క్రియతే తస్మాత్కార్యకారణక్షేత్రజ్ఞధర్మాధర్మసుఖదుఃఖసంసారపదార్థాదయోఽపి త్యాజ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౪

అథ నైవమనేకాన్తః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౫

కించ త్యాగే కృతిహింసాదీనాం ధర్మసాధనత్వప్రసఙ్గః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౬

కించ అతిదానాతియజనాతితపోఽతిగత్యనావృత్త్యాదిభిః యమనియమగర్భత్వాద్విధేః సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౭

నియమవిశేషణాచ్చ నావిశేషః ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౮

తస్మాద్యుక్తముక్తం ప్రసిద్ధా యమా అహింసాదయ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౧౯

అత ఏతదుక్తంమహాదేవస్య దక్షిణామూర్తేః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨౦

అత్రేదం యమప్రకరణం సమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨౧

ఆహ తస్మిన్నాయతనే ప్రతివసతః కా మాత్రా ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨౨

సా వాచ్యా గృహస్థాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨౩

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౯:౩౨॥

ఏకవాసాః ॥ ౧.౧౦ ॥

అత్ర ఏకమితి సంఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౧

వాస ఇత్యాచ్ఛాదనే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౨

తస్య వాసః పఞ్చవిధమణ్డజం వోడజం వాలజం వల్కలజం చర్మజం వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౩

యత్కుశలేనాభ్యుపాయేనోపపద్యతే తదేకపటలమనేకపటలం వా గ్రామ్యాదిభ్యో నిష్పరిగ్రహం కౌపీనప్రచ్ఛాదనమాత్రం లజ్జాప్రతీకారార్థం చైకం వాసో గ్రాహ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౪

అస్యైవ చ సూత్రస్య సామర్థ్యాత్సర్వద్రవ్యపరిత్యాగే కృతే ఏకవాసోమాత్రపరిగ్రహః సంస్కర్తవ్యః శిష్యః । ఆహ లజ్జావినివృత్తిరస్య కదా భవతీతి । ఉచ్యతే జ్ఞానాకలుషాభ్యామ్ । అత్ర యదా ప్రాప్తజ్ఞానః క్షీణకలుషశ్చ భవతి తదా తస్య లజ్జానివృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౫

ఆహ కిం వినివృత్తాయామపి లజ్జాయాం నియతమేవైకం వాసో గ్రాహ్యమాహోస్విదనియతమితి । ఉచ్యతే అనియతం యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౦:౬

అవాసా వా ॥ ౧.౧౧ ॥

అత్ర అకారో వాసఃప్రతిషేధే వర్తతే । అవాససా నగ్నేన యథా జాతేన నిష్పరిగ్రహేణ భవితవ్యమ్ । ఆహ అవాసస్త్వే కిం తే ప్రయోజనమ్ । తద్వాచ్యమేకవాసస్త్వవత్ । తదుచ్యతే నిష్పరిగ్రహార్థమమఙ్గలఖ్యాపనార్థం చేతి ప్రయోజనద్వయం ద్రష్టవ్యమ్ । వాశబ్దః శక్త్యశక్త్యోర్విచారణే । యద్యశక్తస్తదా అనగ్నో నైకవాససా భావ్యమ్ । యది శక్తస్తదా అవాససా నగ్నేన యథాజాతేన నిష్పరిగ్రహేణ భవితవ్యమిత్యర్థః । న తు వా వికల్పే । వికల్పార్థాసంభవాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౧:౧

ఆహ తస్మిన్నాయతనే ప్రతివసతా కిమా దేహపాతాదనిర్గచ్ఛతైవ స్థేయం ధ్యానైకనిష్ఠేన శిలావదాహోస్విద్దృష్టోఽస్యాయతనాన్నిర్గమః భస్మభైక్ష్యోదకార్జనాదినిమిత్తం గ్రామాదిప్రవేశో వా । ఉచ్యతే దృష్టః । యస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౧:౨

మూత్రపురీషం నావేక్షేత్ ॥ ౧.౧౨ ॥

అత్ర మూత్రం చ పురీషం చ మూత్రపురీషమ్ । చార్థే ద్వంద్వసమాసః అత్ర మూత్రం నామ యదేతదుదరపర్యుషితం నిఃసరతి బహిః స్రవతి తన్మూత్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧

మోచనాన్మూత్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౨

మూత్రత్వాభిసమ్బన్ధాద్ధి మూత్రం లోకాదిప్రసిద్ధమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౩

పురీషం నామ యదేతత్పీతఖాదితావలీఢానామాహారవిశేషాణామాధ్యాత్మికేన అగ్నినా పరిపక్వమపానేన స్ఖలతి తత్పురీషమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౪

పురాన్నిర్గతత్వాత్పురీషత్వాభిసమ్బన్ధాద్వా పురీషం లోకాదిప్రసిద్ధమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౫

నకారో దర్శనప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౬

న ద్రష్టవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౭

అవ ఇతి అపవర్జనం నామ ప్రతిషేధే జాతిగ్రహణేన్ద్రియాన్తరప్రతిషేధే చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౮

ఈక్ష దర్శనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౯

యదేతన్నిజం బుద్ధీన్ద్రియం చక్షురనేన చక్షుషా అనయా బుద్ధ్యా మనుష్యాదీనాం మూత్రపురీషం న ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧౦

న తు గవాదీనామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧౧

ఆహ కిం మూత్రపురీషసందర్శనమాత్రమేవాస్య ప్రతిషిధ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧౨

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧౩

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౨:౧౪

స్త్రీశూద్రం నాభిభాషేత్ ॥ ౧.౧౩ ॥

అత్ర స్త్రీ చ శూద్రశ్చ స్త్రీశూద్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧

చార్థే ద్వంద్వసమాసః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౨

అత్ర స్త్రీ నామ సేయం లోకప్రసిద్ధా స్తనజఘనకేశవతీ హావభావవిలాసయుక్తా పురుషభావస్వభావికా దివ్యా మానుషా అతిరతిరసా విషయమూర్తిరితి కృత్వా ప్రతిషిధ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:3

అనుభాషణపూర్వికా చాస్యాః ప్రాప్తిర్భవిష్యతీత్యతః స్త్రీ నాభిభాషితవ్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౪

శూద్రో నామాయం లోకాదిప్రసిద్ధస్త్రివర్ణపరిచారకః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౫

శోచనాద్ద్రోహణాచ్చ శూద్రః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౬

స ఖల్వదయాలురితి కృత్వా ప్రతిషిధ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౭

కిమర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౮

తేనాక్రుష్టశ్చాభిహతశ్చ వా క్రుద్ధస్తద్వధార్థం ప్రవర్తతే అతో జాతిజ్ఞానతపఃశ్రుతహానిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౯

సూచితే చావమానాద్యభావేఽవమానాద్యభావాత్సూచివృద్ధయోరభావః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౦

అకలుషసూత్రే చాస్య దోషనిర్దేశం కరిష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౧

నకారో భాషణప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౨

నాభిభాషితవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౩

అభిశబ్దః ప్రసఙ్గ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౪

ప్రతిషేధే జాతిగ్రహణే చేతరప్రతిషేధే చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౫

భాష వ్యక్తాయాం వాచి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౬

యదేతత్కర్మేన్ద్రియం వాగనయా వాణ్యా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౭

అతః స్త్రీశూద్రం నాభిభాషితవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౮

ఆహ నావేక్షేన్నాభిభాషేదిత్యుక్తేఽథ కిమనేన సాధకేనాన్ధమూకవదవస్థాతవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౧౯

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౨౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౩:౨౧

యద్యవేక్షేద్యద్యభిభాషేత్ ॥ ౧.౧౪ ॥

అత్ర యది యది ఇత్యాశఙ్కాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౧

నాభిభాషేదితి వచనాన్నిషిద్ధేఽప్యర్థే గుర్వర్థమాత్మార్థం వా భస్మభైక్ష్యోదకార్జనాదినిమిత్తం గ్రామాదీన్ ప్రవిష్టస్య విణ్మూత్రయోః స్త్రీశూద్రయోశ్చ దర్శనమభిభాషణం చ భవిష్యతీతి కృత్వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౨

అత ఏతదుక్తం సర్వజ్ఞేన భగవతా యద్యవేక్షేద్యద్యభిభాషేదితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౩

అవశ్యం భవేదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౪

ఆహ దృష్టే చాభిభాషితే చోపహతేన నిర్ఘాతనం కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౫

తదుచ్యతే ఉపస్పర్శనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౬

యస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౪:౭

ఉపస్పృశ్య ॥ ౧.౧౫ ॥

అత్ర ఉప ఇత్యభ్యుపగమే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౧

అభ్యుపగమనేన కలుషమతినేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౨

స్పృశ్య ఇతి భస్మద్రవ్యగాత్రసంయోజనమేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౩

ఉపస్పృశ్యేతి స్నానపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౪

సచైలోదకస్పర్శనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౫

స చ భస్మనా కర్తవ్యః నాద్భిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౭

పూర్వోత్తరవ్యాఘాతాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౮

స్నానస్యాప్రసఙ్గాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౯

ఉపస్పృశ్యేతి నిష్ఠా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౧౦

ఆహ ఉపస్పృశ్య యది కలుషం న క్షీణం స్యాత్తతో నిర్ఘాతనం కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౧౧

తదుచ్యతే సాకాఙ్క్షత్వాన్నిష్ఠాశబ్దస్య ప్రాణాయామః కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౫:౧౩

ప్రాణాయామం కృత్వా ॥ ౧.౧౬ ॥

అత్ర ప్రాణో నామ య ఏష ముఖనాసికాభ్యాం నిఃసరతి వాయురేష ప్రాణః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧

తస్య ఆయామో నిగ్రహో నిరోధః స ప్రాణాయామః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨

స చ పురుషవృత్తిర్ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౪

జ్ఞానేచ్ఛాప్రయత్నపూర్వకత్వాత్ప్రాణాయామస్య చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౫

ఏకోద్ఘాతో ద్విరుద్ఘాతో వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౬

తథా వింశతిమాత్రశ్చతుర్వింశతిమాత్రస్త్రింశన్మాత్రో వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౭

మాత్రా త్వక్షినిమేషకాలః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౮

స యథాశక్తి యథాబలం కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౯

తస్మాదుపస్పృశ్య పద్మకస్వస్తికోపస్థాఞ్జలికార్ధచన్ద్రపీఠకదణ్డాయతసర్వతోభద్రాదీనామన్యతమేనాసనబన్ధేన ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖో వా ఉపవిశ్యైతాన్యఙ్గాని కృత్వా గ్రీవామున్నామ్య పూరణపూర్వకో వా రేచకపూర్వకో వా తావత్కర్తవ్యో యావన్నిగృహీతా వాయవో ధ్యానీభూతశ్చ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౦

తత్ర ధ్యానీభూతో నామ యదా దన్తివదన్తఃశరీరం పూర్ణం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౧

నిగృహీతానాం తు లక్షణం యదా కూర్మవదన్తఃశరీరే ఉచ్ఛ్వాసప్రత్యుచ్ఛ్వాసా వర్తన్తే స్వచ్ఛేన్ద్రియశ్చ భవతి తదా మన్తవ్యా నిగృహీతా వాయవ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౨

తతః శనైః శనైర్మోక్తవ్యా నాసికయా యథోత్పలపత్త్రమపి నాసాపుటస్థం న కమ్పయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౩

తదత్ర ప్రశ్నాక్రాన్తౌ క్రమేణాక్రమితవ్యః అన్తర్భావేఽన్తరే వాయవో భావయితవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౪

అన ప్రాణనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౫

ఆజీతి ఆసనబన్ధనిభృతనిగృహీతకలుషక్షపణవిసర్గాదిమర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౬

యము బన్ధనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౭

బన్ధయితవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౮

డుకృఞ్కరణే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౧౯

త్వా ఇతి కర్మనిష్ఠాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨౦

విచ్ఛేదవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨౧

ఆహ అథ కృతే ప్రాణాయామే యది కలుషం న క్షీణం స్యాత్తతోఽనేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨౨

తదుచ్యతే జప్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨౩

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౬:౨౪

రౌద్రీం గాయత్రీం బహురూపీం వా జపేత్ ॥ ౧.౧౭ ॥

అత్ర త్వాశబ్దసామర్థ్యాద్గమ్యతే ప్రాణసంయమేన సమం జప్యం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧

ఉపస్పర్శనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨

తస్మాదత్ర రౌద్రీ నామ తత్పురుషా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౩

రౌద్రీ చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౪

రుద్రస్యోపస్థాపకత్వాద్రౌద్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౫

రుద్రో వాస్యాం చిన్త్యతే రుద్రప్రాపకత్వాద్వా రౌద్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౬

ఆహ సద్యోజాతాదిబహుప్రకారా తత్ర కా సా రౌద్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౭

తదుచ్యతే గాయత్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౮

అత్ర యా రౌద్రీ సా గాయత్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౯

గాయత్రీ చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౦

గీతా గాతారం త్రాయత ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౧

గాయత్రే వా ఛన్దసి వర్తత ఇతి గాయత్రీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౨

అత్ర రౌద్రీగ్రహణాద్వైదిక్యాదిగాయత్రీప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౩

ఇహ తు గాయత్రీగ్రహణాత్సద్యోజాతాదీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౪

గాయత్రీమితి కర్మ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౫

బహురూపీ నామాఘోరా ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౬

బహురూపీ చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౭

బహురూపస్యోక్తపరిగ్రహేష్వాకారేషు వర్తత ఇతి బహురూపీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౮

బహురూపో వా అస్యాం చిన్త్యత ఇతి బహురూపప్రాపకత్వాద్బహురూపీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౧౯

బహురూపీమితి కర్మ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౦

వా ఇతి వికల్పే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౧

ఉభయోరపి బ్రహ్మత్వముభయోరపి తుల్యార్థసాధకత్వముభే అపి మహేశ్వరపరిగృహీతే ఇత్యత ఏకామనేకాం వా ఉపస్పృశ్య జపేదితి మానసీ క్రియేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౨

ఆహ ఉపస్పర్శనప్రాణాయామజప్యాధికృతస్య కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౩

తదుచ్యతే అకలుషత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౭:౨౫

అకలుషమతేః ॥ ౧.౧౮ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧

అత్ర అకలుషా యస్య మతిః సోఽయమకలుషమతిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨

బహువ్రీహిసమాసః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:3

అత్రాకారః కలుషప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౪

భావకాలుష్యమేవాత్ర కాలుష్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౫

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౬

ప్రాక్సిద్ధత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౭

ఇహ చ పురస్తాదుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౮

నావేక్షేన్నాభిభాషేదిత్యుక్తే అర్థాపన్నం దృష్టే చాభిభాషితే చ ద్వేషేచ్ఛాక్రోధా ఉత్పద్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౯

తే చోత్పన్నా మతావభివ్యజ్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౦

కాలతిలకాదిదర్శనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౧

అభివ్యక్తేశ్చోచ్యతే కలుషితోఽహం వ్యాహతోఽహం మలినీకృతోఽహమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౨

అతో ద్వేషేచ్ఛాక్రోధనిమిత్తత్వాన్మూత్రపురీషస్త్రీశూద్రప్రతిషేధః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౩

యదా త్వేతే ద్వేషాదయో భావా బీజక్షయే సతి నోత్పద్యన్తే తదా పరం భావశౌచం ప్రత్యవగన్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౪

కలుషమతేరితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౫

నైమిత్తికం చ కలుషమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౬

న చ నిమిత్తానిత్యత్వాన్నైమిత్తికం నిత్యం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౭

బీజక్షయేఽఙ్కురవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౮

న చ యత్రైవ కలుషముత్పద్యతే తత్రైవోపస్పర్శనాదీని కర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౧౯

ఆయతనే తు కర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౦

అథాపి కలుషముత్పన్నం ప్రధ్వస్తం స్యాత్తథాపి తదర్థం న కర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౧

యదా తు తదవస్థితం సమ్భవతి శిరోరోగాదివత్తదా కర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౨

అత్ర మతిరితి బుద్ధిరిత్యనర్థాన్తరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౩

అత్రాపి కరణవ్యపదేశేనాత్మశౌచం వ్యాఖ్యాయత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౪

ఆహ అకలుషమతినా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౫

తదుచ్యతే చరితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౮:౨౭

చరతః ॥ ౧.౧౯ ॥

అత్ర చరతః ఇతి ధర్మార్జనమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౯:౧

భైక్ష్యచరణవత్తపశ్చరితవ్యం విహర్తవ్యం తపసోఽర్జనం కర్తవ్యం న స్థేయమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౯:౨

చరత ఇతి వర్తమానకాలః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౯:3

అకలుషమతేశ్చరతో వా అస్య కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౯:౪

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౧౯:౫

తతోఽస్య యోగః ప్రవర్తతే ॥ ౧.౨౦ ॥

అత్ర తతః ఇతి చర్యాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧

తతః చర్యాభినివేశాదనన్తరం తజ్జన్యధర్మాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨

అస్య ఇతి సాధకాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:3

యోఽయమకలుషమతిశ్చరతి తస్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౪

ఆహ కిం భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౫

తదుచ్యతే యోగః ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౬

అధ్యయనధ్యానాదిలక్షణః క్రియాయోగశ్చరతః ప్రవర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౭

అత్రాత్మేశ్వరసంయోగో యోగః ప్రత్యేతవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౮

ప్ర ఇతి ఆదికర్మణి ఆరమ్భే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౯

యదా అకలుషమతిశ్చరతి తదా ప్రవర్తత ఇత్యర్థాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౦

తత్ర యతః ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౧

విషయేభ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౨

ప్రత్యాహృతచిత్తస్య యత్రప్రవర్తతే తద్యోగః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౩

యథా ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౪

క్రమశః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౫

యేన ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౬

తపసా ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౭

యస్య ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౮

ఆత్మనః సాధకస్య ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౧౯

యస్మిన్ ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౦

యోఽయమాత్మన్యాత్మభావః స మహేశ్వరే ప్రవర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౧

ఏవం యస్మాద్ధవ్యావస్థానకాలదేశక్రియాప్రయోగోచ్చావచప్రయోజనయమనియమవృత్తివసత్యర్థ ప్రాణాయామప్రత్యాహారనిమిత్తప్రతిషేధసంశయనిర్ఘాతనశౌచనియోగఫలోపాయాశ్చ వ్యాఖ్యాతాః అతోఽత్రాయతనప్రకరణం సమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౨

అత్రాహ కిం ప్రయోజననిష్ఠం తన్త్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౩

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౪

యోగనిష్ఠమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౫

యస్మాదాహ యుక్తోత్తరే సత్యపి పదార్థవైలక్షణ్యే రజ్జపతాకాదివచ్ఛిష్యప్రలోభనార్థమిదమారభ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౦:౨౬

దర్శనశ్రవణమననవిజ్ఞానాని చాస్య ప్రవర్తన్తే ॥ ౧.౨౧ ॥

అత్ర దూరం నామ యదేతద్దర్శనాద్యం వికరణాన్తం మాహేశ్వరమైశ్వర్యమనేన కదాచిత్ప్రాప్తపూర్వకం తస్మింస్తత్ప్రాప్తౌ చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧

దర్శనాదిష్వాధికారికోఽత్ర దూరశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨

తత్ప్రాప్తిశ్చ యోగప్రవృత్తితః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౩

ఆహ యద్యేవం సూత్రతోఽభిధీయన్తాం దర్శనాదయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౪

తదుచ్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౫

దర్శనమిత్యత్రాపి చ నస్త్రికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౬

ద్రష్టా దర్శనం దృశ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౭

అత్ర ద్రష్టా సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౮

దర్శనమస్య సిద్ధిః జ్ఞానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౯

ద్రష్టవ్యాని రూపాణి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౦

తత్కృత్స్నేషు విషయేషు సమాసవిస్తరవిభాగవిశేషతశ్చ దర్శనం ప్రవర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౧

తథా శ్రవణమిత్యత్రాపి నస్త్రికం చిన్త్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౨

శ్రోతా శ్రవణం శ్రవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౩

తత్ర శ్రోతా సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౪

శ్రవణమస్య సిద్ధిర్జ్ఞానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౫

శ్రవ్యాః శబ్దాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౬

తదస్య సిద్ధస్య శ్రావ్యేష్వర్థేషు సమాసవిస్తరవిభాగవిశేషతశ్చ శ్రవణం ప్రవర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౭

తథా మననమిత్యత్రాపి చ నస్త్రికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౮

మన్తా మననం మన్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౧౯

అత్ర మన్తా సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౦

మననమస్య సిద్ధిర్జ్ఞానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౧

మన్తవ్యాని పరచిత్తాని ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౨

దేవమనుష్యతిర్యగ్యోనీనాం ధర్మార్థకామమోక్షచిత్తానాం మన్తా భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౩

తథా విజ్ఞానమిత్యత్రాపి నస్త్రికం చిన్త్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౪

విజ్ఞాతా విజ్ఞానం విజ్ఞేయమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౫

తత్ర విజ్ఞాతా సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౬

విజ్ఞానమస్య సిద్ధిర్జ్ఞానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౭

విజ్ఞేయా వృత్తయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౮

అస్య సిద్ధస్య ప్రవర్తన్తే స్వతః ప్రాదుర్భవన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౨౯

అస్య జ్ఞానమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౩౦

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౩౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౧:౩౨

సర్వజ్ఞతా ॥ ౧.౨౨ ॥

అత్రోక్తేషు దృశ్యశ్రవ్యాదిషు చ అశేషేషు సిద్ధేశ్వరపశ్వాదిషు నిర్విశేషవాచీ సర్వశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౧

జ్ఞతా ఇత్యత్రాపి చ నస్త్రికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౨

జ్ఞాతా జ్ఞానం జ్ఞేయమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౩

తత్ర జ్ఞాతా సిద్ధః జ్ఞానమస్య సిద్ధిర్జ్ఞానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౪

జ్ఞేయం కార్యం కారణం సిద్ధాశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౫

తస్మాదేకా జ్ఞానశక్తిరపరిమితేన జ్ఞేయేనానేకేనానేకధోపచర్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౬

స్ఫటికాదిత్యవచ్చాస్య సర్వతః ప్రవర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౭

ఆహ కిమయం సిద్ధో జ్ఞానమాత్రసంతుష్టః పఙ్గువదుత క్రియాశక్తిరప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౮

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౨:౧౦

మనోజవిత్వమ్ ॥ ౧.౨౩ ॥

అత్రాగన్తుకత్వాత్సర్వజ్ఞానశక్తిరుక్తా ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧

న తు ఋషిత్వవిప్రత్వవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౨

యస్మాత్తత్ర మనోజవవదిత్యేవం ప్రాప్తే సమానోపమానత్వాన్మనోజవిత్వమిత్యుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౩

మనోజవవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౪

ఆహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౫

కోఽర్థః సూత్రస్య ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౬

ఉచ్యతే యాదృఙ్మనసో జవిత్వమాశుకారిత్వమీదృశమస్య సిద్ధస్య కర్తృత్వే శీఘ్రత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౭

న చాస్య ప్రజాపతివత్తపోనిమిత్తత్వాద్భావోత్తరా ప్రవృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౮

కింతు భావస్య బలీయస్త్వాత్ప్రవృత్తేరుత్పన్నస్వభావః కరోమీతి కృతమేవ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౯

వినాశయామీతి వినష్టం వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౧

దృక్క్రియయోరప్రతీఘాతత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౨

త్వమితి భావనిర్దేశాద్గమ్యతే విత్తమస్య శక్తిః సామర్థ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౩

ఐశ్వర్యమీదృశమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౪

ఆహ కిమస్య సిద్ధస్య కర్తవ్యం కరణం కుతో వా కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౫

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౩:౧౬

కామరూపిత్వమ్ ॥ ౧.౨౪ ॥

కామరూపీ ఇత్యత్రాపి చ నస్తికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧

కామీ కామః కామ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨

తత్ర కామీ సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౩

కామోఽస్యేచ్ఛా ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౪

కామ్యాని రూపాణి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౫

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౬

కము ఇచ్ఛాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౭

రూపాణి యావన్తి యాదృశాని చేచ్ఛతి తావన్తి తాదృశాని చ కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౮

ఆత్మాయత్తాని చాస్య రూపకరణాని పృథివ్యాదీని ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౯

విభుత్వాచ్చ కరణానాం యత్ర యత్ర రూపాణ్యభినిర్వర్తయతి తత్ర తత్ర చాస్య బుద్ధ్యాదీనాం కరణానాం వృత్తిలాభో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౦

చక్షురాదివద్దృష్టాన్తాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౧

నాధిష్ఠాతా ఇతి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౨

తచ్చ న ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౪

యస్మాదాహ రూపీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౫

అత్ర రూపాణ్యధితిష్ఠతీతి రూపీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౬

దణ్డివత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౭

రూపివచనాచ్చ సర్వేషామేవ రూపాణాం యుగపదేవాధిష్ఠాతా భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౮

విభుత్వాదభిన్నో మహేశ్వరాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౧౯

ఇదం చ రుద్రసాయుజ్యనిర్దేశాద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౦

త్వమితి భావనిర్దేశాద్గమ్యతే విత్తమస్య శక్తిః సామర్థ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౧

ఐశ్వర్యమీదృశమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౨

ఆహ పరిమితేషు కృత్యేషు అశక్తిదర్శనాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౩

అథ కిమయం సిద్ధస్తేషాం స్వకృతానాం రూపాణాం సంహారే శక్తః ఉత విశ్వామిత్రవదశక్తః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౪

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౪:౨౬

వికరణః ॥ ౧.౨౫ ॥

అత్ర విః వినాశే వినాకరణే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౧

వికరణో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౨

విశిఖవిరథవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:3

కరణప్రతిషేధాత్కార్యప్రతిషేధః కృతో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౫

విశిష్టత్వాద్గ్రాహకత్వాత్సూక్ష్మత్వాచ్చ కరణానామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౬

తస్మాద్వికరణ ఇతి కైవల్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౭

ఆహ అవిశేషాదిహ సాంఖ్యయోగాదీనామపి సహైశ్వర్యేణ కార్యకరణత్యాగం కృత్వా కైవల్యనిష్ఠా ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౮

ఇహాపి చ శాస్త్రే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౯

కథం తస్మాదవిశేషః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౧౦

అథ మతిః నిరతిశయే మోక్షే నాస్తి వైషమ్యం తథాప్యతిదానాదిభిః సాధ్యసాధననిష్ఠాతోఽథ విశేషః ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౧౧

నావిశేషః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౫:౧3

ధర్మిత్వం చ ॥ ౧.౨౬ ॥

అత్ర గుణధర్మేణాయం ధర్మీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౧

యదేతద్దర్శనాద్యం వికరణాన్తం మాహేశ్వరమైశ్వర్యమస్యేశప్రసాదాత్స్వగుణసంవృత్తం తేనాయం గుణధర్మేణ ధర్మీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౨

కుతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:3

త్వమితి భావనిర్దేశాద్ధమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౪

ఋతేఽపి కార్యకరణే జ్ఞాతా కర్తా చ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౫

తతశ్చ కైవల్యాద్యాః సర్వనిష్ఠా విశేషితా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౬

చశబ్దోఽత్ర జ్ఞానక్రియాశక్తిసమారోపణార్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౭

ఏవమత్రాస్య సిద్ధస్య కామరూపివికరణవచనాత్స్వకృతేషు రూపేషు ప్రభుత్వం విభుత్వం గుణధర్మిత్వం చ వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౮

ఏతద్వ్యక్తోత్తరే ప్రసాదాద్గుణాః ప్రవర్తన్త ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౯

అత్రేదమాధికారికమైశ్వర్యప్రకరణం పరిసమాప్తమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౧౦

ఆహ కిం పరకృతేష్వపి దేవమనుష్యతిర్యగ్యోనిరూపేష్వస్య సిద్ధస్య ప్రభుత్వం విభుత్వం చాస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౧౧

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౬:౧౩

సర్వే చాస్య వశ్యా భవన్తి ॥ ౧.౨౭ ॥

అత్ర సర్వే నిరవశేషాః పశుధర్మాణ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౧

చశబ్దః స్వకృతపరకృతరూపసముచ్చయార్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౨

పరకృతేష్వపి దేవాదిరూపేషు ప్రభుత్వం విభుత్వం చాస్తీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౩

అస్య ఇతి సిద్ధస్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౪

వశ్యాః విధేయాః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౫

వశవర్తినశ్చ భవన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౬

భవన్తి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౭

ఆహ కిమయం సిద్ధస్తేషాం కదాచిద్వశ్యో భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౮

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౭:౧౦

సర్వేషాం చావశ్యో భవతి ॥ ౧.౨౮ ॥

అత్రాపి సర్వశబ్దః పశుష్వేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౧

సర్వేషామితి న్యూనపరిగ్రహే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౨

చశబ్దోఽభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:3

అభ్యధిక ఉత్కృష్టో వ్యతిరిక్తశ్చ భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౪

అవశ్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౫

అకారో భూతపూర్వం వశ్యత్వం ప్రతిషేధయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౬

భవతి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౭

యదా గుణైర్యుక్తః ప్రాప్తైశ్వర్యః సిద్ధస్తదా సర్వేషాం శక్తేరవశ్యో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౮

ఆహ కిం స్వశక్త్యాధ్యాక్రాన్తా వశ్యా భవన్తి ఆహోస్విద్ధర్మమర్యాదాం రక్షన్తి గురుశిష్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౯

గురోః శక్తః శిష్యో నాధ్యాక్రాన్తః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౧౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౮:౧౧

సర్వాంశ్చావిశతి ॥ ౧.౨౯ ॥

అత్రాపి సర్వశబ్దః పశుష్వేవ నిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౧

చశబ్దః పూర్వోక్తసముచ్చయే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౨

న కేవలమస్య తే వశ్యాః కిం త్వావేశ్యాశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:3

అత్ర ఆజితి ఆవేశనమర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౪

విశ ప్రవేశనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౫

స తస్య జ్ఞానక్రియయోర్విభుత్వేఽపి శక్తిసంయోగాదావిశ్య ప్రత్యయలోపం కర్తుం సమర్థో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౬

ఆహ కిమయం సిద్ధస్తేషాం కదాచిదావేశ్యో భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౭

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౨౯:౯

సర్వేషాం చానావేశ్యో భవతి ॥ ౧.౩౦ ॥

అత్రాపి సర్వశబ్దః పశుష్వేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౧

సర్వేషామితి న్యూనపరిగ్రహే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౨

చశబ్దోఽభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౩

అభ్యధిక ఉత్కృష్టో వ్యతిరిక్తశ్చ భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౪

అనావేశ్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౫

అకారా భూతపూర్వమావేశ్యత్వం ప్రతిషేధయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౬

అనావేశ్యధర్మా భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౭

న వ్యాధిశేషవదవస్థానం భవతి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౮

యదా గుణైర్యుక్తః ప్రాప్తైశ్వర్యః సిద్ధస్తదా సర్వేషాం చానావేశ్యో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౯

ఆహ కిమావేశనమాత్ర ఏవ శక్తో యక్షరక్షఃపిశాచాదివదుత ప్రాణైరపి విప్రయోగం యాతనాభిశ్చ సంయోగం కర్తుం శక్తో భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౧౦

ఉచ్యతే శక్తః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౦:౧౨

సర్వే చాస్య వధ్యా భవన్తి ॥ ౧.౩౧ ॥

అత్రాపి సర్వశబ్దః పశుష్వేవ నిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౧

చశబ్దః సముచ్చయే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౨

న కేవలమస్య తే వశ్యాః ఆవేశ్యాశ్చ కింతు వధ్యాశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౩

అస్య ఇతి సిద్ధాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౪

వధ్యా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౫

వధ ప్రాణవిప్రయోగే యాతనాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౬

ప్రాణైరపి విప్రయోగం యాతనాభిశ్చ సంయోగం కర్తుం సమర్థో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౭

భవన్తి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౮

యదా గుణైర్యుక్తః ప్రాప్తైశ్వర్యః సిద్ధస్తదా సర్వే చాస్య వధ్యా భవన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౯

ఆహ కిమయం సిద్ధస్తేషాం కదాచిద్వధ్యో భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౧౦

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౧:౧౨

సర్వేషాం చావధ్యో భవతి ॥ ౧.౩౨ ॥

అత్రాపి సర్వశబ్దః పశుష్వేవ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౧

సర్వేషామితి న్యూనపరిగ్రహే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౨

చశబ్దోఽభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౩

అభ్యధికః ఉత్కృష్టో వ్యతిరిక్తశ్చ భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౪

అవధ్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౫

అకారో భూతపూర్వం వధ్యత్వం ప్రతిషేధయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౬

యదా గుణైర్యుక్తః ప్రాప్తైశ్వర్యః సిద్ధస్తదా సర్వేషాం చావధ్యో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౭

ఏవం పరకృతేష్వపి దేవాదిశరీరేషు రూపేషు ప్రభుత్వం విభుత్వం చ వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౮

అత్రేదం షట్సూత్రీప్రకరణం పరిసమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౯

ఆహ కిమస్య సిద్ధస్యైతదైశ్వర్యం నిత్యమాహోస్విత్పార్థివాప్యతైజసవాయవ్యవ్యోమమానసాహంకారికమహదాత్మకాదివదనిత్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౧౦

ఉచ్యతే నిత్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౨:౧౨

అభీతః ॥ ౧.౩౩ ॥

అత్ర అక్షయాదివచనవిరోధాదధీతశ్చరతీతి పాఠానుపపత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౧

తస్మాదతీతానాగతవర్తమానకాలభయం న విద్యత ఇత్యతోఽభీతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౨

ఆహ అభీతానామపి బ్రహ్మాదీనాం సంహారే క్షయః శ్రూయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౩

తస్మాన్నాభీతత్వాన్నిత్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౪

అభీతస్య వా కిం లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౫

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౩:౬

అక్షయః ॥ ౧.౩౪ ॥

అత్ర అకారః క్షయప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౪:౧

అత్ర క్షయో నామ సతి పురుషనిత్యత్వే పూర్వమస్య బ్రాహ్మణస్య త్రైస్త్రైరైశ్వర్యైరపకర్షః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౪:౨

ఆహంకారికమహదాత్మకాదిభిరనిత్యో యోగః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౪:౩

అయం తు అనేన నిత్యేన మాహేశ్వరేణైశ్వర్యేణ యోగాత్పురుషః అక్షయః ఇత్యుపచర్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౪:౪

రాజకోశవత్కుటుమ్బిద్రవ్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౪:౫

ఆహ ఈశ్వరాణామపి యయాతిప్రభృతీనాం జరాభిభవనాదథ కిమయం జీర్యతే నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.3౪:౬

అక్షయస్య వా కిం లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.3౪:౭

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౪:౮

అజరః ॥ ౧.3౫ ॥

అత్ర అకారో జరాం ప్రతిషేధతి ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౧

అత్ర జరా నామ పలితస్ఖలిత్యాదిలక్షణా కార్యస్య దృక్క్రియాశక్తిహానిశ్చ కరణానామ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౨

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:3

తత్ఫలభోక్తృత్వాదయం జీర్యత ఇత్యుపచర్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౪

ఇదానీం తు కామిత్వాద్వికరణధర్మిత్వాచ్చ నాస్తీత్యతః అజర ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౫

ఆహ అజరాణామపి దేవాదీనాం సంహారాదర్వాఙ్మృత్యుర్దృశ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౬

అథ కిమస్య మృత్యుర్విద్యతే నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౭

అజరస్య వా కిం లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౮

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౫:౯

అమరః ॥ ౧.3౬ ॥

అత్ర అకారో మృత్యుప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౬:౧

మృఙ్ప్రాణత్యాగే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౬:౨

అత్ర ప్రాణాదివృత్తినిరోధో మృత్యురిత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.3౬:3

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.3౬:౪

తత్ఫలభోక్తృత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౬:౫

సోఽస్య కామిత్వాదివికరణధర్మిత్వాచ్చ నాస్తీత్యతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౬:౬

అమర ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౬:౭

తస్మాదభీతాక్షయాదివచనాన్నిత్యమైశ్వర్యమితి సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౬:౮

ఆహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౬:౯

సర్వత్ర చాప్రతిహతగతిర్భవతి ॥ ౧.౩౭ ॥

సర్వత్ర అభిప్రేతార్థేషు ప్రవర్తమానస్య మహేశ్వరేణాపి అప్రతిబన్ధధర్మిత్వమప్రతీఘాతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౭:౧

ఇత్యేతైర్గుణైర్యుక్తో భగవతో మహాదేవస్య మహాగణపతిర్భవతి ॥ ౧.౩౮ ॥

ఇత్యేతైః పూర్వోక్తైః అవశ్యత్వానావేశ్యత్వావధ్యత్వాభీతత్వాక్షయత్వాజరత్వామరత్వాప్రతీఘాతత్వాఖ్యైః అష్టభిర్గుణైః సిద్ధిలక్షణైర్యుక్తో భగవతో మహాదేవస్య మహాగణపతిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౮:౧

సర్వపశుభ్యోఽభ్యధికత్వమైశ్వర్యాతిశయాన్మహత్త్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౮:౨

గణాః నన్దిమహాకాలాదయః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౮:౩

సర్వపశ్వాదికార్యస్వామిత్వం పతిత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౮:౪

ఏవమధ్యాయపరిసమాప్తిం కృత్వా యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౮:౫

అత్రేదం బ్రహ్మ జపేత్ ॥ ౧.౩౯ ॥

బృహచ్చ తేభ్యః సర్వబ్రహ్మభ్యః స్వయం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧

జపేదితి చ మానసక్రియా ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౨

జప్యం ప్రత్యవగన్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౩

ఉక్తమాహ జపయజ్ఞస్తు యజ్ఞానాం విశిష్టో దశభిర్గుణైః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౪

ఉపాంశు స్యాచ్ఛతగుణః సాహస్రో మానసః స్మృతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౫

అతో మనసైవ జప్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౬

కిమర్థమితి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౭

తదుచ్యతే అధర్మవ్యుచ్ఛిత్త్యర్థం ధర్మస్య చాభివృద్ధ్యర్థం తస్య చాకుశలేభ్యో వ్యావర్తనార్థం బ్రహ్మణ్యనవరతపదపఙ్క్త్యముపనిబన్ధనార్థం చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౮

ఆహ కిం పునస్తద్బ్రహ్మేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౯

అత్రోచ్యతే సద్యోజాతాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౦

అథవాత్ర బ్రహ్మాధ్యాయయోర్ద్వారస్థః సమ్భ్రన్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౨

పశుపతేరిత్యుక్తే సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౩

కింనరపతిసురపతిప్రజాపతిప్రభృతివదస్యైశ్వర్యం కృతమనిత్యమాగన్తుకం వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౪

కిం చాస్య జన్మ మృత్యుర్వా విద్యతే నేతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౫

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౩౯:౧౭

సద్యోఽజాతం ప్రపద్యామి ॥ ౧.౪౦ ॥

అత్ర సద్యః ఇత్యస్మిన్ పదేఽర్థద్వయం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧

సంశ్చ ఆద్యశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨

ఆప్తిపాలనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౩

అత్ర సదితి నిత్యత్వే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౫

వినాశహేత్వభావాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౬

నిత్యం ధ్రువమవినాశి పత్యుః పతిత్వం నాన్యేషామిత్యతోఽభిధీయతే సదితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౭

ఆహ కిమయమాదిమత్త్వే సతి నిత్యో మోక్షవత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౮

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౯

యస్మాదాహ ఆద్యః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౦

తద్వ్యతిరిక్తస్య ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౧

హేతోరసంభవాదాద్యమనాగన్తుకం పత్యుః పతిత్వం నాన్యేషామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౨

ఆహ కిం నిత్యానాదిత్వే సతి పురుషవజ్జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౩

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౪

యస్మాదాహ అజాతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౫

అత్ర అకారో జన్మమృత్యుప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౬

జన్మమృత్యురహితో భగవాన్నిరఞ్జనః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౮

సాఞ్జనవృత్త్యలాభాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౧౯

నిరభిమానిత్వం నాన్యేషామిత్యతః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౦

అజాతమితి కర్మ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౧

ఆహ అథైతత్సత్త్వమాద్యత్వమజాతత్వం చ గుణం కారణే జ్ఞాత్వా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౨

తదుచ్యతే ప్రపత్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౩

యస్మాదాహ ప్రపద్యామి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౪

ఇతి సాధకాపదేశః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౫

యథా అగ్నే వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౬

అత్ర ప్రశబ్దః కారణాన్తరేషు సత్త్వాద్యత్వాజాతత్వప్రతిషేధార్థో భృశార్థశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౭

తస్మాత్సర్వభావానభిష్వఙ్గేణ తదేవ కారణం ప్రపత్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౮

శరణమభ్యుపగన్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౨౯

ఆహ అత్ర ప్రపన్నః కిం కరిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౩౦

కిం వా దాస్యతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౩౧

తదుచ్యతే పూజాం కరిష్యత్యాత్మానం చ దాస్యతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౩౨

యథాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౦:౩౩

సద్యోఽజాతాయ వై నమః ॥ ౧.౪౧ ॥

ఆహ సత్త్వమాద్యత్వమజాతత్వం చ పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౧

సద్యోఽజాతాయ ఇతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౨

వైశబ్దః సమ్భావనే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౩

సత్త్వమాద్యత్వమజాతత్వం చ ధర్మాన్ సంభావ్య బ్రవీతి సద్యోఽజాతాయ వై నమః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౪

నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౫

నమస్కారేణాత్మానం ప్రయచ్ఛతి పూజాం చ ప్రయుఙ్క్తే ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౬

ఆహ కిం ప్రయోజనమాత్మానం మహేశ్వరాయ ప్రయచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౭

కిమస్య దుఃఖం వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౮

కిం వా మహేశ్వరాన్మృగయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౯

కిం వా స్వయముత్పాదితానుగృహీతతిరోభావితానాం పశూనాం పతిః ఉత పరైరితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౧౦

ఉచ్యతే స్వయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౧:౧౨

భవే భవే నాతిభవే ॥ ౧.౪౨ ॥

అత్ర భవే భవే ఇతి వీప్సా ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧

భవ ఇతి విద్యాకలాపశూనాం సమస్తానాం గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౨

భవః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:3

భవనభావనకృతత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౪

యస్మాద్దేవమనుష్యతిర్యక్త్వేన భావయతి చ తానీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౫

ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యానైశ్వర్యాణాం భవనభావనత్వాద్భవః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౬

తస్య భూయోభూయ ఉత్పత్త్యనుగ్రహతిరోభావం చ దృష్ట్వా ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౭

వీప్సాయాః ఉత్పత్తావుత్పత్తావనుగ్రహేఽనుగ్రహే తిరోభావే తిరోభావే చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౮

నాతిభవే ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౯

నకారః కార్యత్వం ప్రతిషేధయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧౦

అతిశయితభవేషు మా భవామీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧౧

ఆహ కిం భవాద్వియోగమాత్రమేవైకం మృగయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧౨

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧3

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౨:౧౪

భజస్వ మామ్ ॥ ౧.౪3 ॥

అత్ర భజ ఇత్యనుగ్రహే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪3:౧

స్వ ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪3:౨

మామిత్యాత్మాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪3:3

భజస్వ మాం త్రాయస్వ మామనుగృహ్ణీష్వ మామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౧.౪3:౪

ఆహ కమామన్త్రయతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪3:౫

కం ప్రపద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౩:౬

కస్మై నమస్కారం కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౩:౭

కస్తం పురుషం భవాన్మోక్షయతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౩:౮

కం వా బ్రవీతి భజస్వ మామితి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౩:౯

తదుచ్యతే యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౩:౧౦

భవోద్భవః ॥ ౧.౪౪ ॥

అత్ర భవ ఇతి విద్యాకలాపశూనామేవ గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౪:౧

తస్యోత్పత్తికర్తా భగవానిత్యతో భవోద్భవ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౪:౨

అత్రోత్పాదకానుగ్రాహకతిరోభావకధర్మి కారణముత్పాద్యానుగ్రాహ్యతిరోభావ్యధర్మి కార్యమిత్యేతత్కార్యకారణయోర్లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౪:౩

ఏతస్మిన్ కారణే ప్రపత్త్యాది క్రమోపయోగి ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౪:౪

ఏవమత్ర భగవత్కౌణ్డిన్యకృతే పఞ్చార్థభాష్యమ్ే ప్రథమోఽధ్యాయః సహ బ్రహ్మణా గ్రన్థతోఽర్థతశ్చ పరిసమాప్త ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౧.౪౪:౫

ఫ़ాశుపతసూత్ర, ౨

వామః ॥ ౨.౧ ॥

నామభిః శ్రేష్ఠ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧:౧

ఉక్తం హి । పురుషధ్వజశృఙ్గేషు హవిర్భూషణలక్ష్మసు । వామః శ్రేష్ఠేష్వవక్రేషు నవస్వర్థేషు కీర్తితః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧:౨

ఆహ కింనిమిత్తాస్యోత్పాదకాదిప్రవృత్తిః కింప్రయోజనా వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧:౩

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧:౪

దేవస్య ॥ ౨.౨ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౧

అత్ర దేవ ఇతి దివు క్రీడాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౨

క్రీడాధర్మిత్వాత్క్రీడానిమిత్తా ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:3

క్రీడావానేవ స భగవాన్ విద్యాకలాపశుసంజ్ఞకం త్రివిధమపి కార్యముత్పాదయననుగృహ్ణాతి తిరోభావయతి చేత్యతో దేవః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౪

ప్రవృత్తిశ్చోత్పత్త్యాదిఫలా ద్రష్టవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౫

దేవస్య ఇతి తద్ధర్మిత్వే షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౬

ఆహ కిం నామద్వయమేవాత్ర కారణే వితన్యతే అర్థద్వయమేవ వా ఆహోస్విదన్యదప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౭

ఉచ్యతేఽస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨:౯

జ్యేష్ఠస్య ॥ ౨.3 ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౧

అత్ర పరత్వాజ్జ్యేష్ఠః ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౨

కేషాం కేన వా పరః ॥ భాష్యమ్ ౨.3:3

తదుచ్యతే సిద్ధసాధకపశూనామ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౪

తదాయత్తత్వాత్సిద్ధసాధకభావస్య సర్వపశూనాం చ ప్రవృత్తినివృత్తిస్థిత్యాదిఫలానామిత్యతో జ్యేష్ఠః పరతరః ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౫

పరతమశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౬

అకృతకం చాస్యైశ్వర్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౭

ఉక్తం హి । దృక్క్రియాలక్షణా శక్తిస్తత్త్వధర్మోఽస్య నిత్యతా । శ్రేష్ఠోఽతః సర్వభూతేషు తస్మాదేష పరః స్మృతః ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౮

ఇత్యేవం పరత్వాజ్జ్యేష్ఠః ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౯

అత్రాపి జ్యేష్ఠస్యేతి తద్ధర్మిత్వే షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౧౦

ఆహ కిం నామత్రయమేవాత్ర కారణే చిన్త్యతే అర్థత్రయమేవ వా ఆహోస్విదన్యదప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౧౧

ఉచ్యతేఽస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.3:౧౨

రుద్రస్య ॥ ౨.౪ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౧

అత్ర రుతస్య భయస్య ద్రావణాత్సంయోజనాద్రుద్రః తత్ర రుతమభిలాప ఇత్యనర్థాన్తరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౨

ద్రావణం నామ ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:3

భయం వివిధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౪

ఉక్తం హి । నానావిధైః కృతైర్యస్మాద్భయైశ్చ వివిధైస్తథా । సంయోజయతి భూతాని తస్మాద్రుద్ర ఇతి స్మృతః ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౫

అత్రాపి తద్ధర్మిత్వే షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౬

ఆహ కిం తత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౭

కీదృశం వా తదస్యేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౮

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౪:౯

కలితాసనమ్ ॥ ౨.౫ ॥

అత్ర త్రివిధేన కార్యేణ విద్యాకలాపశుసంజ్ఞకేన తత్రైవ స్థిత్యుత్పత్తిప్రలయాన్ ప్రాప్నువతా కలితం శోభితశబ్దితం నభస్తారాభిరివేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧

ఆహ యదేతత్పత్యుః పతిత్వం శక్తిః సామర్థ్యమైశ్వర్యం స్వగుణః సద్భావః సతత్త్వం తత్త్వధర్మః తదాసనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨

నతు పద్మాసనవదుపవేశనలక్షణమిత్యర్థః ఆసనం కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:3

ఆస్తేఽస్మిన్నాసనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪

కార్యమనేన వా అధ్యాస్త ఇత్యాసనమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫

అత ఆసనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౬

అతోఽవ్యయోఽమృతో భగవాన్ కామతః స్వశక్తిస్థం కార్యం స్వశక్త్యా అధ్యాస్తే ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౭

తస్మాదాసనస్థం కార్యం కారణం చేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౮

ఆహ కార్యకారణయోర్వృత్తిసంకరదోషో గోజావిమహిషీక్షీరవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౯

తదుత న ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౦

అఙ్గుల్యగ్రరూపాదివదిత్యసంకరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౧

దీపాదిత్యప్రకాశనయనరశ్మివచ్చాసంకరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౨

ఆహ సంకరే అపరిచ్ఛేదదోషః ఈశ్వరపురుషవిద్యాకలానాం మాక్షికకోటద్రవ్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧3

తదుచ్యతే ఏకోత్తరోత్కర్షేణ వ్యాప్యవ్యాపకభావేనావస్థితానాం తత్త్వాదీనాం నాపరిచ్ఛేదదోషః సూత్రత్వాద్వ్యాపకం మహేశ్వరతత్త్వం వ్యాప్యం పురుషాదిపఞ్చవింశకమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౪

తథా ఆత్మత్వాద్వ్యాపకం పురుషతత్త్వం వ్యాప్యం ప్రధానాదిచతుర్వింశకమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౫

తథా వ్యాపకం ప్రధానం వ్యాప్యం బుద్ధ్యాదిత్రయోవింశకమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౬

వ్యాపికా భవతి బుద్ధిః వ్యాప్యమహంకారాదిద్వావింశకమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౭

తథా వ్యాపకో భవత్యహంకారః వ్యాప్యాన్యేకాదశేన్ద్రియాణి దశవిధం చ కార్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౮

వ్యాపకాన్యేకాదశేన్ద్రియాణి వ్యాప్యాని పఞ్చభూతసూక్ష్మాణి శబ్దాదీని ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౧౯

తథా వ్యాపకాని పఞ్చభూతసూక్ష్మాణి శబ్దాదీని వ్యాప్యాని ఆకాశాదీని పఞ్చమహాభూతాని ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౦

తథా వ్యాపకమాకాశం వ్యాప్యం వాయ్వాదిభూతచతుష్కమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౧

తథా వ్యాపకో భవతి వాయుః వ్యాప్యం తేజఃప్రభృతి భూతత్రయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౨

తథా వ్యాపకం భవతి తేజః వ్యాప్యమబాదిద్వయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౩

తథా వ్యాపికా భవన్త్యాపః వ్యాప్యా పృథివీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౪

వ్యాపికా పృథివీ వ్యాప్యాని భూమ్యుదకరసలక్షణాని కార్యాణి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౫

తథా వ్యాపకాని భూమ్యుదకరసలక్షణాని కారణాని వ్యాప్యం దేవమనుష్యతిర్యగ్యోని తృణౌషధివృక్షగుల్మలతావనస్పత్యాదికార్యమనేకవిధమతో నాపరిచ్ఛేదదోషః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౬

ఆహ వృత్త్యసంకరగ్రహణే దృష్టాన్తాభావాదయుక్తం తదుచ్యతే హరిద్రోదకవద్వ్యాప్యం వ్యాపకం చ తద్యథా హరిద్రోదకే స్నిగ్ధత్వశైత్యాదిధర్మైరపాం గ్రహణం గన్ధవర్ణఘనక్షారత్వాదిభిర్హరిద్రాయాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౭

తథార్ణవదేవాదిస్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదిసంనివేశేన సుఖదుఃఖసంనిపాతేన చేశ్వరస్య ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౮

ఏవం పురుషస్యాపి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౨౯

ఈశ్వరస్యాపి అపరిణామిధర్మిత్వాత్సుఖదుఃఖదాతృత్వాచ్చ ప్రధానధర్మాధర్మాదీనాం గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౦

తథా ప్రధానస్య మానససంకల్పాలోచనగమనాదిభిః కరణగ్రామస్య విషయాణాం చ గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౧

తథా ధృతిసంగ్రహపక్తివ్యూహావకాశదానాదిభిర్ధర్మైః పృథివ్యాదీనాం గ్రహణమితి ప్రధానవాదినో మన్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౨

ఆహ అథేహ తన్త్రే కథం కార్యకారణావస్థానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౩

తద్వాచ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౪

తదుచ్యతే ఇహ యస్మాదాహ శర్వసర్వేభ్యః ఇతి వచనాద్యథాసమ్భవమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౫

సతి విభుత్వే స్వవృత్త్యా కార్యకారణయోః సర్వగతత్వేఽపి స్వవృత్త్యసంకరః తస్మాదాసనస్థం కార్యం కారణం చేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౬

ఆహ కిం తదాసనస్థం కార్యమాసనే నిత్యమాహోస్విదనిత్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౭

ఉచ్యతే నిత్యం కార్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౩౯

పత్యుర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౦

కారణేశ్వరనిత్యత్వాత్పతినిత్యత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౧

ఇహ సద్యోజాతాదివచనాత్పాలకో నిత్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౨

పాలకనిత్యత్వాచ్చ పాల్యమపి నిత్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౪

న హ్యసతి పాల్యే పాలక ఇత్యేవ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౫

సతి నిత్యత్వే తాన్యేవ పశ్వాదీని సంయోజయతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౬

మృల్లోహమయప్రాకారాదివద్దృష్టాన్తాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౭

వృత్తిలాభశ్చోత్పత్తిరిత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౮

స్థితిస్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాద్యాయతనానాం పరస్పరోపకారాచ్చానుగ్రహః
ఈశ్వరచోదనానుగ్రహః వియోజనం వృత్తిలోపశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౪౯

లోపోఽభావః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౦

తస్మాత్త్రిష్వపి కాలేషు ఆసనస్థం కార్యం ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౧

పృథివ్యాం బీజవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౨

ఆహ కిం తత్కార్యం భగవాన్ యుగపదుత్పాదయతి క్రమశో వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౩

కిం వా కర్మాపేక్షః అనపేక్షో వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౪

తదుచ్యతే యథేష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౫:౫౬

సార్వకామిక ఇత్యాచక్షతే ॥ ౨.౬ ॥

అత్ర సర్వశబ్దో విద్యాదికార్యనిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧

కామిక ఇత్యత్రాపి నఞ్స్తికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨

కామీ కామః కామ్యమితి చ తత్ర కామీ ఈశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:3

కామోऽస్యేచ్ఛా ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౪

కామ్యం విద్యాదికార్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౫

తదక్రమేణ క్రమశో వా యథేష్టముత్పాదయతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౭

కామిత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౮

అకర్మాపేక్షిత్వం చాస్యాత ఏవ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౯

కర్మకామినశ్చ మహేశ్వరమపేక్షన్తే న తు భగవానీశ్వరః కర్మ పురుషం వాపేక్షతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౦

అతో న కర్మాపేక్ష ఈశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౧

ఇతిశబ్దోऽర్థానాం నిర్వచనత్వాత్ప్రకరణపరిసమాప్త్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౨

ఆహ కామిత్వం తత్త్వవైధర్మ్యం కుర్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧3

కార్యత్వేన వా పరిణామిత్వమాత్మనో బన్ధమోక్షవిపర్యయం వా కుర్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౪

తదుచ్యతే యస్మాదాహ ఆజీతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౫

ఆజీతి కార్యకారణత్వమాత్మనో ముక్తానాం చ మర్యాదా ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౬

తదుచ్యతే ఉత్పాద్యానుగ్రాహ్యతిరోభావ్యకల్పకత్వాభావకత్వేనాపరిణామిత్వమాత్మనో ముక్తానాం చ పునర్దుఃఖైరసంయోజనమిత్యేషా కారణమర్యాదా ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౭

స్థాప్యా చ కార్యమర్యాదా ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౮

తదుచ్యతే ఉత్పాద్యానుగ్రాహ్యతిరోభావ్యకాల్ప్యవికార్యమర్యాదా ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౧౯

తదన్యచోద్యాధిక్షేయత్వం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౦

చక్షిఙ్కథనే ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౧

భగవతా కార్యేభ్యో భవతా రుద్రేణాచక్షితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౨

భగవతో మహేశ్వరస్య శక్తిః సనాతనీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨3

తద్విద్యాదికార్యం కలితమిత్యేషోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౪

తథా చోక్తం వర్ణితమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౫

అత్రేదమాధికారికం కార్యకారణప్రకరణం పరిసమాప్తమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౬

కిం నామ కామిత్వం రుద్రకామిత్వం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౭

ఏతదేవ కారణే మహాభాగ్యమాహోస్విదన్యదస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౮

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౨౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౬:౩౦

అమఙ్గలం చాత్ర మఙ్గలం భవతి ॥ ౨.౭ ॥

అమఙ్గలమితి అత్ర సాధనజాతమధికురుతే తదుద్దేశేన తు మఙ్గలవచననిర్దేశం కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧

చశబ్దః కారణగుణవచనోపక్షేపే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౨

ఉపక్షిప్యోత్తరత్ర మఙ్గలం ప్రదక్షిణం చ వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:3

తస్మాదుభయం రుద్రే దేవాశ్చ పితరశ్చ ఇత్యుపరిష్టాద్వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౪

అత్రశబ్దే మూర్త్యధిష్ఠాతరి మనఃసంజ్ఞే కారణే సకలే ఉపతిష్ఠతా అపసవ్యసమ్బన్ధో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౫

మఙ్గలమిత్యత్రాపి చామఙ్గలే వక్తవ్యే మఙ్గలమేవ తద్వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౬

తదుచ్యతే అత్ర అమఙ్గలం నామ నగ్నత్వాపసవ్యత్వసమ్బన్ధో హసితాద్యః సాధనవర్గః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౭

స త్విహ కారణమూర్తిసామర్థ్యాన్మఙ్గలం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౮

శైలోదోమావనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౯

మఙ్గలం సాధనం ధర్మనిష్పాదకమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౦

భవతి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౧

కారణమూర్తౌ క్రియమాణమమఙ్గలం మఙ్గలం భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౨

ఆహ కిం నగ్నత్వమపసవ్యత్వం వా సాధనద్వయమేవోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౩

న ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౭:౧౫

అపసవ్యం చ ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౨.౮ ॥

నగ్నత్వం చ సాధనమేవేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౧

అత్రామఙ్గలనిర్దేశార్థత్వాత్రృత్యాహారవదుపహారసామాన్యమాత్రఖ్యాపనాచ్చ పృథగపసవ్యారమ్భః ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౨

తస్మాదత్ర అపసవ్యం నామ యత్సవ్యాద్విపరీతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౩

చశబ్దః సముచ్చయే ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౪

న కేవలం కారణమూర్తిసామర్థ్యాదమఙ్గలం మఙ్గలమాపద్యతే అపసవ్యం చ ప్రదక్షిణమాపద్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౫

ప్రదక్షిణం నామ యదన్యేషామపసవ్యం తదిహ ప్రదక్షిణం ధర్మనిష్పాదకం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౬

నను యత్తేషాం ప్రదక్షిణం కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౭

ఉత్సూత్రాదిదోషాదపస్నానాదివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౮

ఆహ సమస్తానాం కారణగుణానాం తు వచనం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౯

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౧౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౮:౧౧

తస్మాదుభయథా యష్టవ్యః ॥ ౨.౯ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧

అత్ర తస్మాచ్ఛబ్దః కారణగుణవచనే ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౨

కే కారణగుణా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౩

తదుచ్యతే పతిత్వసత్త్వాద్యత్వాజాతత్వోత్వాదకానుగ్రాహకతిరోభావకత్వతపావావేదే వామదేవజ్యేష్ఠరుద్రకామిత్వం చ మఙ్గలావాప్తిః ప్రదక్షిణావాప్తిశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౪

ఏతాన్ కారణగుణాన్ జ్ఞాత్వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౫

అతో బ్రవీతి తస్మాదితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౬

అథైతత్కారణగుణవచనం జ్ఞాత్వా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౭

తదుచ్యతే ఉభయథా యష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౮

అత్రోభయథా ద్విధేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౯

యష్టవ్య ఇత్యత్రాపి నస్త్రికం చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౦

యష్టా యజనం యష్టవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౧

అత్ర యష్టా సాధకః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౨

యష్టవ్యో భగవాన్మహేశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౩

యజనం భావనా ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౪

యజనమధ్యయనధ్యాపనస్మరణాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౫

తత్ఫలదేవనిత్యతా సాయుజ్యమిత్యుత్తరత్ర వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౬

ఆహ అనిర్దేశాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౭

కథముభయథా ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౮

ద్విధా నిర్దేశో వాచ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౧౯

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౯:౨౦

దేవవత్పితృవచ్చ ॥ ౨.౧౦ ॥

కథమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౧

ఉచ్యతే పూర్వమస్య బ్రాహ్మణస్య దేవయజనే పితృయజనే చాధికారోఽధిగతః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౨

తస్మాత్తేభ్యో దేవపితృభ్యో భక్తివ్యావర్తనం కృత్వా ఉభయథాపి మహేశ్వరే భావమవస్థాప్య యజనం కర్తవ్యం నాన్యస్య ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౩

చశబ్దః ప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౪

యత్తత్పూర్వం దేవపితృషు కారకత్వం సంభావితం తత్తేషు న విద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౫

అతస్తేషాం యజనం న కర్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౬

ఆహ యద్యేవం తస్మాదుచ్యతాం దేవపిత్ణాం కో దోషః యస్మాత్తే న యష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౭

రుద్రే వా కో గుణః యస్మాత్స ఏవ యష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౮

ఇతి నిర్దేశో వాచ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౯

అప్స్నానాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౧౦

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౦:౧౧

ఉభయం తు రుద్రే దేవాః పితరశ్చ ॥ ౨.౧౧ ॥

తత్రోభయం ద్వయం సమస్తమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧

తుశబ్దో దేవపితృషు వైశేషికం కారణత్వం వ్యావర్తయతి రుద్రే ఇతి కారణాపదేశమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౩

రుద్ర ఇతి వైషయికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౪

అత్ర శక్తిర్విషయ ఇత్యనర్థాన్తరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౫

తే దేవపితరో రుద్రశక్త్యాం హార్యధార్యకార్యత్వేన వర్తన్తే ఆధీయన్తే విషయే వర్తన్త ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౬

దేవాః పితరశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౭

తత్ర దేవా ఇతి ఋభుషు బ్రహ్మాదిపిశాచాన్తేషు మనుష్యతిర్యగ్యోనివర్జం సామాన్యసంజ్ఞా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౮

విధివత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౯

పితర ఇతి విశేషసంజ్ఞా భస్మస్నానాదివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౦

బ్రాహ్మణదేవదత్తాదివచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౧

అత్రాహ సామాన్యవిశేషసంజ్ఞాభిధానే కిం ప్రయోజనమితి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౨

తదుచ్యతే త్రివిధస్యాపి కార్యస్య రుద్రే హార్యధార్యకార్యజ్ఞాపనార్థం కించ కాలక్రియాస్వాహాస్వధామన్త్రాన్యత్వదర్శనాద్దేవపితృయజనాపహృతచిత్తవ్యావర్తనార్థత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౩

తస్మాదన్యానన్యత్వేనాపి వ్యాఖ్యానమదుష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౪

చశబ్దోఽభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౫

దేవపితృవత్సత్త్వస్య త్రివిధస్యాపి కార్యస్యేశ్వరే ప్రతిష్ఠాప్రసవసంయోగవియోగసుఖమోహబన్ధమోక్షదాతృత్వేన చ స ఏవ పరం కారణం సమస్తత్వేనాప్యతే ఇత్యేవం చశబ్దోఽభ్యధికత్వే ద్రష్టవ్యః తస్మాద్దుఃఖాన్తార్థినా తే దేవపితరో న యష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౬

తదర్థే భగవాన్మహేశ్వరో యష్టవ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౭

అత్రేదమానుషఙ్గికం కార్యకారణప్రకరణం పరిసమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౮

అత ఉత్తరస్య విధిప్రకరణస్య సత్యపి పదార్థవైలక్షణ్యే సాధ్యసాధనభావాద్యజనేన సహ సమ్బన్ధం కరిష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౧౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౦

ఇహ పురస్తాదుక్తముభయథా యష్టవ్యః దేవవత్పితృవచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౧

యత్ర పూర్వం దేవపితృభ్యో వ్యావర్తితయా భక్త్యా మహేశ్వరం యజతోఽనవగమాత్స్వాత్మేశ్వరసంయోగం యోగం ప్రాప్స్యసి తత్ఫలం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౨

యేన చ బలేనోపబృంహితస్య తత్రైవ యజనే ఉద్యోగోఽభినివేశశ్చ భవిష్యతి తద్ఫలం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౩

తద్ఫలప్రాప్తౌ చోపాయం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౪

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౧:౨౫

హర్షాప్రమాదీ ॥ ౨.౧౨ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧

అథవాన్యో దూరస్థః సమ్బన్ధః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨

యస్మాదుచ్యతే యస్య యేనార్థసమ్బన్ధో దూరస్థస్యాపి తేన తదర్థోత్పత్తిః సమానా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:3

ఆనన్తర్యేఽపి అసంబన్ధో గ్రహణక్షయాదివన్న త్వత్ర అమఙ్గలాదిభిః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౫

శేషాభావాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౬

ఏవమిహాపి దూరస్థః సమ్బన్ధః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౮

ఇహ పురస్తాదుక్తమకలుషమతేః చరతః తతోఽస్య యోగః ప్రవర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౯

అత్ర కలుషవ్యతిరేకేణ యేఽన్యే యోగవ్యాఘాతకరా హేతవః తాన్ వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౦

యథా చైకా చరితవ్యా యోగప్రాపికా ఇతి వ్యాఖ్యాస్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౧

తథా చర్యాన్తరేణ తపసా యోగప్రాప్తిర్యథా భవతి తద్బలం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౨

తద్బలప్రాప్తౌ చోపాయం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧3

హర్షాప్రమాదీ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౪

అత్ర హర్షో నామ దివ్యేషు విషయేషు విధానజధర్మప్రకాశితేషు ప్రీతితుష్టిప్రమోదాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౫

తే త్విహ ప్రాప్త్యాదివ విశ్వామిత్రాదిస్వరూపా ద్రష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౬

కథంలక్షణా ఇతి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౭

తదుచ్యతే కార్యకరణవిశుద్ధిలక్షణాః తత్ర కార్యవిశుద్ధిస్తావద్యద్రైతద్దేవశరీరం జ్వలన్తం భాసా దీప్యన్తం దివి భువ్యన్తరిక్షే చ రుక్మదణ్డవదుచ్ఛ్రితమాత్మానం పశ్యతి తదా దివి అణిమా లఘిమా మహిమా ఇతి త్రయః కార్యగుణా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౮

అన్తరిక్షే చ యస్మాద్ధర్మవిశేషాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౧౯

తథా కరణవిశుద్ధిరపి గరిమాదిభిః బాహ్యైరన్తః కరణేన చ దూరవిషయగ్రాహకత్వాలోచనసంకల్పాధ్యవసాయాభిమానాదయో భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౧

ధర్మాదివచనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౨

అపిచ ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యమీశిత్వం వశిత్వం చ యత్ర కామావసాయిత్వమితి పఞ్చ కరణగుణా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౩

ఇత్యేవం యదన్యేషామణిమాద్యష్టగుణం చతుఃషష్టివికల్పం ధర్మకార్యమైశ్వర్యం తదిహ శాస్త్రే హర్ష ఇతి సంజ్ఞితమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౪

తేషు మదమకుర్వన్ హర్షాప్రమాదీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౫

ధర్మవిద్యాబలేనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౬

ఆహ కుత్రస్థస్య తే హర్షా అభివ్యజ్యన్తే కీదృశస్య వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౭

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౨:౨౮

చర్యాయాం చర్యాయామ్ ॥ ౨.౧౩ ॥

అత్ర చర్యాయాం చర్యాయామితి వీప్సా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧

ఆహ అనిర్దేశాదిహ వీప్సా ఏకవచనద్వివచనబహువచనేషు భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౨

తత్రైకవచనే తావద్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౩

యస్మాదుక్తమ్ । అద్య తే రుధిరం తీవ్రం పిబామి పురుషాధమ । వదేదానీం సుసంరబ్ధః పునర్గౌరితి గౌరితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౪

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౫

తథా ద్వివచనేఽపి భవతి । ఉభౌ ధ్వజౌ వాతమలౌ శుశుభాతే రథే రథే । సంరబ్ధౌ పరమక్రుద్ధౌ యుధి ఘ్నన్తౌ పరస్పరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౬

తథా బహువచనేఽపి భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౭

యస్మాదుక్తమ్ I పురుషే పురుషే బుద్ధిః సా సా భవతి నిశ్చితా I తుష్యన్తి చ పృథక్సర్వే తే మనుష్యాస్తథా తథా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౮

ఇత్యతః సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౯

అతః కిమేకా చరిః ఉత చరిద్వయముత చరిబహుత్వమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౦

ఉచ్యతే ఏకా చరిః క్రియాబహుత్వేఽపి భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౧

యథాయతనే లోకే చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౨

తత్రాయతనే స్నానహసితాద్యాః లోకే చ క్రాథనస్పన్దనాద్యాః విధిక్రియాః ఇత్యేవం చరిక్రియాతత్త్వం దృష్ట్వా వీప్సార్థేనాభిహితం చర్యాయాం చర్యాయాం క్రియాయామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౩

తస్మాత్సకృదుచ్చారితా వీప్సా బహువచనేఽపి భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౪

వృక్షబలివత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౫

కించ మాహాత్మ్యమితి చర్యోత్తరసమ్బన్ధాత్కథ్యతే ఏకా చరిః క్రియాబహుత్వే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౬

కార్యకరణవిశుద్ధిలక్షణా హర్షా ఇత్యుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౭

న చ విభా కార్యకరణైశ్వర్యాభినివేశః శక్యతే కర్తుమిత్యతోఽవగమ్యతే కార్యకరణవతశ్చరతో మహిమానోఽభివ్యజ్యన్త ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౮

ఆహ అప్రమత్తస్యాచరతః కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౧౯

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౩:౨౦

మాహాత్మ్యమవాప్నోతి ॥ ౨.౧౪ ॥

మాహాత్మ్యం నామ అర్యమప్రకాశవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧

తదుత యస్య సాంనిధ్యాదయం బ్రాహ్మణః పరిదృష్టార్థోఽపి భూత్వా దుష్టాశ్వతరరథస్థానీయైర్దేహేన్ద్రియాదిభిరపనీయతే అపహ్రియతే తదమాహాత్మ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౨

విధియోగాభినివేశాసామర్థ్యమధర్మబలమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౩

ఉక్తం హి । హ్రియతే బుద్ధిర్మనోఽపి నరస్య దేహేన్ద్రియైః । అమూఢసంజ్ఞో దుర్దాన్తైర్దుష్టాశ్వైరివ సారథిః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౪

మాహాత్మ్యమతో విపరీతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౫

యస్య సాంనిధ్యాదయం బ్రాహ్మణః స్నానశయనానుస్నానాదిక్రాథనస్పన్దనాధ్యయనధ్యానస్మరణకరణసమర్థో భవతి పరయా శ్రద్ధయా యుక్తస్తన్మాహాత్మ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౬

ఆహ కిం తదితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౭

ఉచ్యతే యదేతత్ర్పభ్రష్టస్య తపసో వీర్యం తపోబలం తపఃశక్తిస్తన్మాహాత్మ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౮

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౯

చర్యానన్తరోక్తత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౦

యదనన్తరం యదవాప్నోతి తత ఏవ తదాసాదయతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౧

ఆహ ప్రాప్నోతీతి అస్తు పాఠః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౨

లబ్ధుర్పవిష్యతీత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౩

అవరమ్య క్షణగతిప్రీతిప్రాప్త్యర్థత్వాత్తేన విధిచరణేన రక్షతే హర్షవిశేషాణామభిప్రీతివిశేషణమతిగతిసంస్తవనావాప్తిశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౪

తస్మాన్మన్త్రబలవద్ధర్మబలమేవాస్య మాహాత్మ్యమవాప్నోతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౫

ఆహ కః సోఽభ్యుపాయః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౬

కాని వా తాని ధర్మసాధనాని యైర్ధర్మోత్పత్తిర్మాహాత్మ్యలాభశ్చ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౭

చరిక్రియాణాం వా కతివిధో విభాగః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౮

దానాదీనాం వా పూర్వోక్తానాం విశేషణం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౧౯

ఉచ్యతేఽస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౨౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౪:౨౧

అతిదత్తమతీష్టమ్ ॥ ౨.౧౫ ॥

అత్ర కుదానాని గోభూహిరణ్యసువర్ణాదీని ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౨

అనైకాన్తికానాత్యన్తికసాతిశయఫలత్వాత్కుపథాధ్వప్రవాదాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:3

తస్మాదత్ర అతిశబ్దో విశేషణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౪

అతిదానం చాత్మప్రదానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౬

ఆత్మనః దాతృత్వాద్భూయో దానప్రయోజనాభావాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౭

స్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాద్యప్రాపకత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౮

ఐకాన్తికాత్యన్తికరుద్రసమీపప్రాప్తేరేకాన్తేనైవానావృత్తిఫలత్వాదసాధారణఫలత్వాచ్చాత్మప్రదానమతిదానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౯

తథా కుయజనాన్యగ్నిష్టోమాదీని ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౧

సంగ్రహప్రతిగ్రహహింసాదియుక్తేన శ్రవేణాభినిర్వృత్తిదర్శనాత్పత్నీర్త్విజదేవతాదిసాధారణఫలత్వాదనిత్యసాతిశయసంకీర్ణఫలత్వాచ్చ కుయజనాన్యగ్నిష్టోమాదీని ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౨

తస్మాదత్రాతిశబ్దో విశేషణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧3

అతియజనం నామ యదాయతనే లోకే వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౪

తత్రాయతనే స్నానహసితాద్యా లోకే చ క్రాథనస్పన్దనాద్యా విధిక్రియా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౬

సంగ్రహప్రతిగ్రహహింసాదిరహితేన క్రమేణ స్వశరీరసముత్థాభిః కాయికవాచికమానసికాభిరిజ్యతే యస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౭

అతశ్చేత్యుచ్యతే అతియజనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౮

ఆహ కిం దానం యజనం చ సాధనద్వయమేవాత్రాతిశబ్దేన విశిష్టం కర్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౧౯

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౨౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౫:౨౧

అతితప్తం తపస్తథా ॥ ౨.౧౬ ॥

అతిశబ్దో విశేషణే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౧

నాయాన్త్యాధ్యాత్మికాధిభౌతికాధిదైవికాస్తేషాం స్వశాస్త్రోక్తేన క్రమేణ మనసి సంమతానాం మతానామనుపాయతః ప్రతీకారమకుర్వతాం తపో నిష్పద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౨

యత్ర తృతీయాయామాత్మసంయోగాన్నిష్పద్యతే తత్తప ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:3

తదా శయనార్థే కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౪

తథాతితాపేభ్యోఽతితపో నిష్పద్యతే తథా దానయజనాభ్యామపీతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౫

తథాశబ్దః సాధనత్రయోపసంహారార్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౬

యదా దదాతి తదా యజతి తప్యతి చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౭

యదాపి యజతి తదా దదాతి తప్యతి చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౮

యదా తప్యతి తదా దదాతి యజతి చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౯

ఏవమాదిదీక్షాప్రభృతిరస్య బ్రాహ్మణస్య ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౧౦

ఏభిస్త్రిభిరుపాయైర్గఙ్గాస్రోతోవద్ధర్మస్యాయోఽధర్మస్య వ్యయో భవతి తదాతిదానాదినిష్పన్నేన ప్రకృష్టేన తపసా అస్య బ్రాహ్మణస్య హర్షోత్పత్తిర్మాహాత్మ్యలాభశ్చ సమ్భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౧౧

ఆహ అతిదానాదినిష్పన్నేన ప్రకృష్టేన తపసాస్య బ్రాహ్మణస్య కా గతిర్భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౧౨

ఉచ్యతే అభ్యుదయకైవల్యవ్యతిరేకేణ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౬:౧3

అత్యాగతిం గమయతే ॥ ౨.౧౭ ॥

అత్ర అతిశబ్దో విశేషణే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧

ఆజీతి మర్యాదాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౨

కథమధ్యయనధ్యానాదిరహితమపి సాధకం తపోఽతిగతిం గమయతి తదభ్యాసో హరత్యేనమితి వచనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౩

అతిగతిరితి యోగపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౪

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౫

తపఃకార్యత్వాదానన్త్యబ్రహ్మసాయుజ్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౬

సాంఖ్యయోగాభ్యుదయాదిగతివిశేషవిశేషితత్వాదుపరిష్టాద్వర్త్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౭

తస్మాత్తపసః ఫలం విశేషార్థమభిధీయతే యోగోఽతిగతిమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౮

అతిగతిమితి కర్మ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౯

గమయతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧౦

న తావద్గతః గమిష్యతి కింతు గమయతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧౧

ఆహ అతిదానాద్యథావత్తపసో గుణవచనం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧౨

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧౩

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౭:౧౪

తస్మాత్ ॥ ౨.౧౮ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౧

అత్ర తస్మాచ్ఛబ్దస్తపసో గుణవచనే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౨

తస్మాదతిదానాదినిష్పన్నో ధర్మోఽత్యాగతిం గమయతే నిరతిశయాం ప్రాపయతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౩

న స్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదిప్రాప్తౌ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౪

ఐకాన్తికాత్యన్తికరుద్రసమీపప్రాప్తేరేకాన్తేనైవానావృత్తిఫలత్వం చ దృష్ట్వా ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౫

అతో బ్రవీతి తస్మాదితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౬

ఆహ అత్యన్తతపసో గుణవచనం జ్ఞాత్వా కారణం చ సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౭

తదుచ్యతే తదర్థమేవ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౮:౮

భూయస్తపశ్చరేత్ ॥ ౨.౧౯ ॥

అత్ర భూయః పునఃసంధానే ద్రష్టవ్యః ఇష్టాపూర్తవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౨

హర్షేష్వభిసక్తస్య ముహూర్తమర్ధముహూర్తం వా సాధనేభ్యో వ్యుచ్ఛేదం దృష్ట్వా సంధానే భూయఃశబ్దోఽభిహితః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౩

తస్మాదత్ర తపస్తదేవ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౪

నిరుక్తమస్య పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౫

చరేదిత్యర్జనమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౬

ధర్మానేకసంశయాన్యత్వాచ్చ అపునరుక్తోఽయం చరశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౭

ఆహ యద్యేవం తస్మాదుచ్యతాం హర్షాణాం కో దోషోఽభివ్యజ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౮

మాహాత్మ్యస్య వా కో గుణః యస్మాత్తద్గ్రాహ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౯

తదుచ్యతే కురుతే మాహాత్మ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౧౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౧౯:౧౧

నాన్యభక్తిస్తు శంకరే ॥ ౨.౨౦ ॥

అయం నకారోఽన్యభక్తిప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧

భక్తిర్భావనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౨

తుశబ్దో విశేషణే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౩

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౪

యే హర్షేష్వభిసక్తాః దూష్యతః తస్కరత్వమాపన్నాః తే విశేషేణ తు శంకరాద్దూరస్థా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౫

శంకరః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౬

సమస్తసుఖనిర్వాణకరత్వాచ్ఛంకరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౭

శంకరే ఇత్యౌపశ్లేషికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౮

శంకరే భావనా కర్తవ్యా నాన్యత్రేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౯

ఉక్తం హి । కర్మణా మనసా వాచా యదశ్లక్ష్ణం నిషేవతే । తదభ్యాసో హరత్యేనం తస్మాత్కల్యాణమాచరేత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౦

ఏవమేతే మహాత్మానః ప్రాహురధ్యాత్మచిన్తకాః । యచ్చిత్తస్తన్మయో భావో గుహ్యమేతత్సనాతనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౧

గచ్ఛంస్తిష్ఠన్ శయానో వా జాగ్రచ్చైవ స్వపంస్తథా । శంకరే భావనాం కుర్యాద్యదీచ్ఛేద్యోగమాత్మనః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౨

యస్మాత్క్షయాన్తే త్రైలోక్యం శంకరే యాతి సంక్షయమ్ । తస్మాత్సంవర్తకో ధాతా శంకరస్త్వభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౩

ఏవం శంకరే భావ ఉపశ్లేషితవ్యో నాన్యత్రేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౪

ఏవం పరిసమాప్తిం కృత్వా యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౦:౧౫

అత్రేదం బ్రహ్మ జపేత్ ॥ ౨.౨౧ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౧

అస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౨

ఆహ ధర్మపరిణామకత్వాత్శంకరత్వాత్సుఖద ఈశ్వరోఽభిహితః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౩

అథాన్తరసృష్ట్యాం సుఖదుఃఖకారణం కిం భవతి ధర్మాధర్మసత్త్వరజోవదుత నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౪

ఉచ్యతే అత్ర య ఉపాయః సుఖదః తథా వక్ష్యామః యథావాన్ యత్ర వ్యవస్థితే సంసారగతే కార్యే స ఏవ కారణం పరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౫

నను కోర్యకలవన్నిరధికారస్తథా వక్ష్యామో విస్తరశశ్చాస్మిన్ బ్రహ్మణి కారణశక్తిం వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౬

శక్తిం చ జ్ఞాత్వా యథా సాధకోఽష్టభిర్నమస్కారైరాత్మానం దదాతి తథా వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౭

అత ఇదమారభ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౧:౮

వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమో రుద్రాయ నమః ॥ ౨.౨౨ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౧

ప్రయోగాన్యత్వాత్ప్రయోజనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తా వామదేవాదిశబ్దా ద్రష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౨

అత్ర వామత్వం దేవత్వం జ్యేష్ఠత్వం రుద్రత్వం చ పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:3

వామదేవజ్యేష్ఠరుద్రాయేతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౪

నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౫

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తాః సర్వనమస్కారా ద్రష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౬

ఆహ కిం చతుష్కమేవాత్ర కారణే చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౭

నామచతుష్కాపదేశేన వా నామ్ని నమస్కారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౮

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౨:౧౦

కాలాయ నమః ॥ ౨.౨3 ॥

అత్ర కాల ఇత్యేష మహేశ్వరపర్యాయః కస్మాత్పూర్వోత్తరసూత్రసామర్థ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨3:౧

కాలయతే యస్మాత్క్షేత్రసాధినిష్ఠాని స్థానాని కలాదిశరీరేన్ద్రియవిషయాదిభ్యో వియోగేనేతి తతః కాలః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨

ఉక్తం హి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౩

బ్రహ్మాదిభూర్జపర్యన్తం జగదేతచ్చరాచరమ్ । యతః కలయతే రుద్రః కాలరూపీ తతః స్మృతః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౪

కాల్యాన్ కలయతే యస్మాత్కలాభ్యః కాలపర్యయాత్ । కలనాత్కాలనాచ్చాపి కాల ఇత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౫

ఏవం కాలో హి భగవాన్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౬

కాల్యాః క్షేత్రజ్ఞాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౭

స్థానాని తు బ్రహ్మేన్ద్రదేవపిత్రాదివచనాద్బ్రాహ్మం ప్రాజాపత్యం సౌమ్యమైన్ద్రం గాన్ధర్వం యాక్షం రాక్షసం పైశాచమితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౮

తథా బ్రాహ్మణశూద్రగోమృగసర్వభూతకృతాన్నాదివచనాత్తథా మానుషపశుమృగపక్షిసరీసృపస్థావరాదీనాం గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౯

తథా యోగేశ్వరా దేవేష్వన్తర్భూతాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౧

ధర్మబాహుల్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౨

తథా నారకాస్తిర్యక్ష్వన్తర్భూతాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౪

అధర్మబాహుల్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౫

ఏవం స్థానతశ్చతుర్దశకః సంసార ఇత్యుపచర్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౬

ఏతేషు కలాదివచనాన్మహేశ్వరో నిమిత్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౮

పూర్వోత్తరశరీరేషు భోగలోపాభివ్యక్తిమాత్రత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౧౯

ఆదిమాన్ సంసారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౦

తత్ఫలభోక్తృత్వాత్కార్యకరణయోరనాదిత్వాదనాదిరకృతాభ్యాగమాదిత్యేతద్భగవత్యభ్యధిక

త్వం శేషేషు చ పురుషేషు న్యూనత్వం జ్ఞాత్వా యుక్తం వక్తుం కాలాయ నమః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౧

అత్రాపి కాలాయ ఇతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౨

నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౩

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం నమస్కారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౪

ఆహ అథ స్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదీనాం కిమేష భగవాన్ ప్రభుః కర్తా భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౫

ఉచ్యతే ప్రభుః కర్తైవ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౩:౨౭

కలవికరణాయ నమః ॥ ౨.౨౪ ॥

అత్ర కలా నామ కార్యకరణాఖ్యాః కలాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧

తత్ర కార్యాఖ్యాః పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౨

ఆకాశః శబ్దగుణః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౩

శబ్దస్పర్శగుణో వాయుస్తౌ చ రూపం చ తేజసి । తే రసశ్చ జలే జ్ఞేయాస్తే చ గన్ధః క్షితావపి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౪

శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౫

తథా కరణాఖ్యాః శ్రోత్రం త్వక్చక్షుః జిహ్వా ఘ్రాణం పాదః పాయుః ఉపస్థః హస్తః వాక్మనః అహంకారః బుద్ధిరితి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౬

తాసాం వికరణో భగవానీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౮

దృక్క్రియాశక్త్యోరప్రతీఘాతాత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౯

వికరణత్వం నామ స్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదిసంనివేశేన విస్తరవిభాగవిశేషతశ్చ కార్యకరణాఖ్యాభిః కలాభిర్ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యానైశ్వర్యాదిభిశ్చ

క్షేత్రజ్ఞసంయోజనమిత్యేతద్భగవత్యభ్యధికత్వం శేషేషు చ పురుషేషు న్యూనత్వం జ్ఞాత్వా యుక్తం వక్తుం కలవికరణాయ నమః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౦

అత్రాపి కలవికరణాయ ఇతి చతుర్థీ । నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౧

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం నమఃశదః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౨

ఆహ కాలనవికరణత్వాదవాన్తరసృష్ట్యాం కర్మక్షయే వృత్తిలాభే చాపేక్షతే నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౩

ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాదీనాం వా కిమేష భగవాన్ ప్రభుర్భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౪

ఉచ్యతే ప్రభుః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౪:౧౬

బలప్రమథనాయ నమః ॥ ౨.౨౫ ॥

బలం నామ ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యానైశ్వర్యాణి ఇచ్ఛాద్వేషప్రయత్నాదీని విద్యావర్గః రూపాణి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౧

ప్ర ఇతి భృశార్థే కామిత్వాకర్షణే చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౨

మథనత్వం నామ బలవృత్తినిరోధనముదధిమథనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౩

న వాగ్నిజ్ఞానాదీని దుర్బలాని ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౪

యస్మాదుక్తమ్ । న హ్యతేజస్వినాశాయ తైజసాః ప్రభవన్తి వై । బలాన్యతిబలాన్యస్య న భవేఽతిబలాని వై ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౫

ఇత్యేవం భగవత్యభ్యధికత్వం శేషేషు పురుషేషు న్యూనత్వం జ్ఞాత్వా యుక్తం వక్తుం బలప్రమథనాయ నమః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౬

అత్రాపి బలప్రమథనాయ ఇతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౭

నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౮

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం నమస్కారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౯

ఆహ కేషాం కాలనవికరణమథనాని కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౧౦

తదుచ్యతే భూతానామ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౫:౧౨

సర్వభూతదమనాయ నమః ॥ ౨.౨౬ ॥

అత్ర కలావచనే పునరుక్తిదోషాన్న పృథివ్యాదిషు సర్వశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౧

కిం తు సిద్ధేశ్వరవర్జం చేతనేష్వేవ సర్వభూతశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౨

ఆహ భూతత్వానుపపత్తేర్న చేతనేషు సర్వభూతశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:3

తదుచ్యతే దమనాయ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౪

శము దము ఉపశమే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౫

దేవమనుష్యాదీనాం స్థానశరీరేన్ద్రియవిషయాదిషు యా రతిః రఞ్జనాధివాసనా తత్సర్వమన్తరదృష్ట్యా సర్వమీశ్వరకృతమేవ ద్రష్టవ్యమిత్యేతద్భగవత్యభ్యధికత్వం శేషేషు చ పురుషేషు న్యూనత్వం జ్ఞాత్వా యుక్తం వక్తుం సర్వభూతదమనాయ నమః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౬

అత్రాపి సర్వభూతదమనాయ ఇతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౭

నమ ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౮

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం నమస్కారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౯

ఆహ కీదృశే మహేశ్వరే కాలనాదిశక్తిరుచ్యతే కిం సకలే నిష్కలే ఉత ఉభయోరపి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౧౦

ఉచ్యతే ఉభయోరపి ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౬:౧౨

మనోఽమనాయ నమః ॥ ౨.౨౭ ॥

అత్ర మనఃశబ్దేనాన్తఃకరణం తత్తన్త్రత్వాదుదాహరణార్థత్వాచ్చ మనోగ్రహణస్య ఉభయాత్మకత్వాచ్చ మనసః సర్వకరణగ్రహణానుగ్రహణాచ్చ కార్యగ్రహణమిత్యతః కార్యకరణాధిష్ఠాతృత్వాచ్చ సకల ఇత్యుపచర్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౧

తథా చైతాదృశమనసః ప్రతిషేధాదత్ర కార్యకరణరహితో నిష్కలో భగవానమన ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౨

తస్మాత్సకలేతరానుగ్రాహకానాదిశక్తిర్విద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౩

ఉక్తం హి । అపాణిపాదోదరపార్శ్వజిహ్వః అతీన్ద్రియో వ్యాపిస్వభావసిద్ధః । పశ్యత్యచక్షుః స శృణోత్యకర్ణో న చాస్త్యబుద్ధం న చ బుద్ధిరస్తి । స వేత్తి సర్వం న చ తస్యాస్తి వేత్తా తమాహురగ్ర్యం పురుషం మహాన్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౪

ఇత్యేతద్భగవత్యభ్యధికత్వం శేషేషు చ న్యూనత్వం చ జ్ఞాత్వా యుక్తం వక్తుం మనోఽమనాయ నమః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౫

మనోఽమనాయ ఇతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౬

నము ఇత్యాత్మప్రదానే పూజాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౭

సమ్భావనాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తాః సర్వే నమఃశబ్దా ద్రష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౨.౨౭:౮

ఫాశుపతసూత్ర, 3

అవ్యక్తలిఙ్గీ ॥ ౩.౧ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧:౧

అత్ర అకారో లిఙ్గవ్యక్తత్వం ప్రతిషేధతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧:౨

అవసితప్రయోజనః పూర్వోక్తైర్లిఙ్గోపకరణైరనుస్నానని ర్మాల్యైకవాసాద్యైః ప్రయోజనైర్వినివృత్తైర్లోకతన్త్రేషు స్నానం కుర్వన్నపి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧:౩

షడాశ్రమలిఙ్గానుపలబ్ధావనవధృతోక్తలిఙ్గవదవ్యక్తాః క్రియాః కార్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧:౪

ఆహ కయా వా మర్యాదయా కస్మిన్ వా కాలే సా క్రియా కర్తవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧:౫

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ 3.౧:౬

వ్యక్తాచారః ॥ 3.౨ ॥

అత్ర వ్యక్తశబ్దో దివసమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౧

వ్యక్తాః స్ఫుటాః ప్రకాశాః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౨

అహనీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:3

ఆజిత్యవమానాదినిష్పత్తిమర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౪

చార ఇతి క్రాథనాదీనాముద్దేశః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౫

తాన్ క్రాథనాదీన్ సాధకో నటదవస్థితో రఙ్గవల్లౌకికానధిజన్య నాటకవదాచారానాచరతి కరోతి ప్రయుఙ్క్తే ఇత్యతోఽయం వ్యక్తాచారః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౬

ఆహ అవ్యక్తలిఙ్గినో వ్యక్తాచారస్య కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౭

తదుచ్యతే అవమానః ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ 3.౨:౯

అవమతః ॥ 3.3 ॥

అత్ర అవ వర్జనే ॥ భాష్యమ్ 3.3:౧

మానేన తేషాం లిఙ్గాచారజ్ఞానవిధివిపరీతప్రవృత్తిం దృష్ట్వా సర్వదోషదుష్టోఽయమితి మానసాధేనావమానే యో జనః పరివర్జయతాన్యతోఽయమబహుమతత్వం ప్రాప్నోతి ॥ భాష్యమ్ 3.3:౨

ఉక్తం చ ॥ భాష్యమ్ 3.3:3

అమృతస్యేవ లిప్సేత నైవ మానం విచక్షణః । విషస్యేవ జుగుప్సేత సన్మానస్య సదా ద్విజః ॥ భాష్యమ్ 3.3:౪

సుఖం హ్యవమతః శేతే సర్వసఙ్గవివర్జితః । దోషాన్ పరస్య న ధ్యాయేత్తస్య పాపం సదా మునిః ॥ భాష్యమ్ 3.3:౫

ఆహ కేష్వవ్యక్తలిఙ్గినా వ్యక్తాచారేణావమతేన భవితవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ३.३:६

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ३.३:౭

సర్వభూతేషు ॥ ३.४ ॥

అత్ర సర్వభూతశబ్దో వర్ణాశ్రమిషు ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ३.४:౧

కస్మాదుచ్యతే వర్ణాశ్రమిష్వితి ॥ భాష్యమ్ ३.४:౨

భూతేషు ఇత్యుక్తం నతు దేవతిర్యగ్యోనిమ్లేచ్ఛాదిషు ॥ భాష్యమ్ ३.४:३

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:४

వ్యక్తాచారావమానదానాదానవిరోధాత్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౫

ఉక్తం హి । ధన్యో దేశో యత్ర గావః ప్రభూతాః మేధ్యం చాన్నం పార్థివా ధర్మశీలాః । పుణ్యా నద్యః సర్వలోకోపభోగ్యాస్తాంస్తాన్ దేశాన్సిద్ధికామో వ్రజేత ॥ భాష్యమ్ ३.४:६

భూతేషు ఇతి సామీపికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౭

భూతసమీపే భూతాభ్యాశే భూతానామధ్యక్ష ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ३.४:౮

సామీపికవ్యాఖ్యానేనావమానదేశాదిస్పష్టతరత్వాదస్య విధ్యాచరణమ్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౯

అసురేషు ఇత్యాచరణజ్ఞాపకాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౧౦

ఆహ అవమతేన సర్వభూతేషు కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౧౧

తదుచ్యతే చరితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ३.४:౧३

పరిభూయమానశ్చరేత్ ॥ ३.౫ ॥

అత్ర పరి సర్వతోభావే ॥ భాష్యమ్ ३.౫:౧

పగక్ష్యాః పరీక్ష్యా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ३.౫:౨

భూయ ఇతి బహుధా ॥ భాష్యమ్ ३.౫:३

యష్టిముష్ట్యాదిభిః సంయోజనం పరిభవః ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౪

కాయిక ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౫

మాన ఇతి సాధకకాలకర్మాభిధానే ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౬

పరిభూయమానేనైవ ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౭

స పరిభవో దరిద్రపురుషరాజాభిషేక ఇవ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౮

కనకపాషాణవదిన్ద్రకీలకవచ్చ భవితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౯

చరేదిత్యర్జనమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౧౦

ధర్మార్జనే నియోగే చ నిన్దిత ఇతి గర్హితాభ్యాఖ్యానే చరితవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౧౧

ఆహ అవమతస్య పరిభూయమానస్యాచరతః కిం తాపశాన్తిరేవ ఉత శుద్ధిరప్యస్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౧౨

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౧౩

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౫:౧౪

అపహతపాప్మా ॥ ౩.౬ ॥

భవతీతి వాక్యశేషో వచనాధికారాద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౧

అత్ర అప వర్జనే ఆఘాతే నాశే చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౨

అపహతా అన్యతనష్టా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౩

పాప్మానోఽత్ర ద్వివిధాః సులక్షణాః దుఃఖలక్షణాశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౪

తత్ర సుఖలక్షణాః ఉన్మాదః మదః మోహః నిద్రా ఆలస్యం కోణతా అలిఙ్గః నిత్యమసద్వాదిత్వం బహుభోజనమిత్యేవమాద్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౫

తథా దుఃఖలక్షణాఃశిరోరోగదన్తరోగాక్షిరోగాద్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౬

ఏవమేతే పాప్మాన ఆత్మగతాః కాయకరణేష్వాదర్శప్రతిరూపకవదభివ్యక్తాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౭

కృత్స్నాః అపహతాః పాప్మానః సోఽయమపహతపాప్మా భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౮

ఆహ కిమవమానః పరిభవశ్చ కాయికం మానసం సాధనద్వయమేవాస్య పాపక్షయశుద్ధిహేతుః ఆహోస్విద్వాచికమప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౯

ఉచ్యతే యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౬:౧౦

పరేషాం పరివాదాత్ ॥ ౩.౭ ॥

అత్ర పరా నామ స్వపరసమయాధికృతా యే అవమానాదిభిః సంయోజయన్తి తేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧

పరేషామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౨

ఆహ స్వపరవాక్యావమానాదిభిః శుద్ధిరేవాస్య న తు వృద్ధిః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౩

సా చ సాధకస్య ఫలాభిధానాదతిదానాదిష్విత్యుచ్యతే న పూర్వకృతసుకృతదానవివక్షయా ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౪

పరి ఇతి చ సర్వతోభావే ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౫

వద వాదః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౬

అవ్యక్తోఽయం ప్రేతోఽయమున్మత్తోఽయం మూఢోఽయం మూర్ఖోఽయం నిద్రావిష్టో వాయురుద్ధోఽయం దుష్కామ్యసమ్యక్కారీ అసమ్యగ్వాదీ ఇత్యేవముగ్రైర్వచోభిరభిఘ్నన్తీతి వాదాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౭

వాదాదితి నిమిత్తపఞ్చమీ ద్రష్టవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౮

తస్మాదవమానాదిభిః పరాన్ సంయోజయతా స్వయమేవాత్మా సంయోక్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౯

అన్యథా పాశమాత్రః స్యాదితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౦

పాప్మనాం వా జానపదేశాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౧

కస్య కార్యం పాప్మనః ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౨

కథం వా తేషాం కార్యకరణేష్వభివ్యక్తానాం పరసముత్థైరవమానాదిభిర్నిర్ఘాతనం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౩

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౭:౧౫

పాపం చ తేభ్యో దదాతి ॥ ౩.౮ ॥

అత్ర పాపమిత్యధర్మపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧

తద్యథా । ఆగోఽపరాగో ముసలం దురితం దుష్కృతం తరూన్ । పాపం పాప్మానం వృజినం స్తేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౨

ఇత్యేకార్థవాచకాః శబ్దాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౩

ఇహ చోక్తం పాపమితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౪

పాపం చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౫

పావకపాసకత్వాత్పాపమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౬

పావయతి యస్మాత్శిరోరోగదన్తరోగాక్షిరోగాదిభిః పాతయతి నరకాదిషు పాసయతి వానిష్టాభిః కార్యకరణాఖ్యాభిః కలాభిరితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౭

అతః పావకపాతకపాసకత్వాత్పాపమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౮

ఏవంచ బీజాఙ్కురవత్పాపపాప్మనాం హేతుహేతుమత్త్వోపనయో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౯

బీజపాపప్రసవాః పాప్మాన ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౦

తేభ్య ఇతి చతుర్థీ సమ్ప్రదానార్థా ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౧

అథ ఏవమవమానాదిభిః సంయోజయన్తి తేభ్యో దదాతి ప్రయచ్ఛతి సంక్రామయతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౨

ఆహ కిమవమానాదిభిః శుద్ధిరేవాస్య న తు వృద్ధిరితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౩

తదుచ్యతే వృద్ధిరప్యస్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౮:౧౫

సుకృతం చ తేషామాదత్తే ॥ ౩.౯ ॥

అత్ర సు ప్రశంసాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౧

కృతమితి ధర్మపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౨

చశబ్దః శుద్ధిసముచ్చయార్థః పూర్వధర్మనియోగార్థశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౩

తేషామితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౪

యే అవమానాదిభిః సంయోజయన్తి తేషామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౫

తేషామితి షష్ఠీగ్రహణమనభివ్యక్తస్య కృత్స్నస్యాదానజ్ఞాపనార్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౬

ఆదత్తే ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౭

ఆ గ్రహణే ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౮

స్వాత్మని కరోతి విషమం వా ఇహాతురవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౯

ఆహ అతిదానాద్యతితపోవదవమానాదిసాధనం గుణవచనం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౧౦

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౯:౧౨

తస్మాత్ ॥ ౩.౧౦ ॥

ఇతి । అత్ర తస్మాచ్ఛబ్దః అవమానాదిసాధనగుణవచనే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౨

యస్మాదవమానాదిభిః పాపపాప్మనాం క్షయే శుద్ధిః సుకృతాదానే చ వృద్ధిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౩

యస్మాచ్చ తన్నిష్ఠాలౌకికశరీరేన్ద్రియవిషయాదిప్రాపకః ఐకాన్తికాత్యన్తికరుద్రసమీపప్రాప్తిరేకాన్తేనాత్యన్తికీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౪

అతో బ్రవీతి తస్మాదితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౫

ఆహ అథైతదవమానాదిసాధనమేవ కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౬

కిం వా అవ్యక్తావస్థానైవ చరితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౭

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౦:౯

ప్రేతవచ్చరేత్ ॥ ౩.౧౧ ॥

అత్ర పురుషాఖ్యః ప్రేతః న మృతాఖ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౨

ఆచరణోపదేశాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౩

వదితి కించిదుపమా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౪

ఉన్మత్తసదృశదరిద్రపురుషస్నాతమలదిగ్ధాఙ్గేన రూఢశ్మశ్రునఖరోమధారిణా సర్వసంస్కారవర్జితేన భవితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౫

అతో వర్ణాశ్రమవ్యుచ్ఛేదో వైరాగ్యోత్సాహశ్చ జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౬

ప్రయోజననిష్పత్తిశ్చ భవతి అవమానాది ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౭

చరేదిత్యాజ్ఞామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౮

ధర్మార్జనే నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౯

సంశయాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం చరశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧౦

ఆహ చరతోఽస్య కే క్రియావిశేషాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧౧

కా వార్థనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧౨

ఆచారాణాం వా కో విస్తారః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧౩

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౧:౧౪

క్రాథేత వా ॥ ౩.౧౨ ॥

అత్ర యదా ప్రాప్తజ్ఞానః క్షీణకలుషశ్చ కృతాభ్యనుజ్ఞః తదా ఆచార్యసకాశాన్నిష్క్రమ్యాగత్య ప్రత్యగారం నగరం వా ప్రవిశ్య యత్ర లౌకికానాం సమూహస్తత్ర తేషాం నాతిదూరే

నాతిసంనికర్షే యత్ర చ తేషాం నోపరోధో దృష్టినిపాతశ్చ భవతి తత్ర హస్త్యశ్వరథపదాతీనాం పన్థానం వర్జయిత్వోపవిశ్య నిద్రాలిఙ్గశిరశ్చలితజృమ్భికాదీని ప్రయోక్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧

తత్రైవానేనాసుప్తేన సుప్త ఇవ భవితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౨

తతః ప్రాణరేచనస్య వాయోః కణ్ఠదేశే పురుపురుశబ్దః కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౩

తత స్తే మనసా వా వాచా వా నిద్రావిష్టోఽయమితి లౌకికాః ప్రపద్యన్తే పరిభవన్తి చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౪

అనేనానృతాభియోగేనాస్య యత్తేషాం సుకృతం తదాగచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౫

అస్యాపి చ యత్పాపం తత్తాన్ ప్రతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౬

ఏవం క్రాథనమితి క్రియా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౭

ఇత ఇత్యభియజన ఆజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౮

వాశబ్దః క్రాథనస్పన్దనాదివిభాగే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౯

ఆహ అవిభక్తాభిధానాదేవ క్రాథనస్పన్దనాదీనాం విభాగసిద్ధిః హసితాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౦

కస్మాద్వావివచనం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౧

ఉచ్యతే పృథగభిధానే సత్యపి హసితగీతనృత్యవత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౨

పృథగభిధానే సత్యపి హసితగీతయోః పృథక్పృథక్ప్రయోగః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౩

అత్ర విభక్తయోస్తు గీతనృత్యయోః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౪

అధ్యయనయన్త్రణయోశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౫

తస్మాత్పృథగభిధానమనురతో వా విభాగే భవతాన్యదోషః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౬

తతః క్రాథనక్రియయావమానాదిషు నిష్పన్నేషు క్రాథనాది సంసృష్టం సముత్సృజ్య శీఘ్రముత్థాతవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౭

యథా లౌకికానాం సమ్ప్రత్యయో భవతి కిమప్యనేన స్వప్నాన్తరే భయం దృష్టమితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౮

అత ఉత్థాయ శిరఃపాణ్యాదీనామన్యతమం స్పన్దితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౧౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౨:౨౦

స్పన్దేత వా ॥ ३.౧३ ॥

అత్ర స్పన్దనమితి జ్ఞానేచ్ఛామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:౨

జ్ఞానేచ్ఛాప్రయత్నపూర్వకం శరీరావయవాః స్పన్దయితవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:३

ద్రష్టారో హి వాయుసంస్పృష్టోఽయమితి లౌకికాః ప్రతిపద్యన్తే పరిభవన్తి చ ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:४

అనేనానృతాభియోగేనాస్య తత్పుణ్యమాగచ్ఛతి అస్యాపి చ యత్పాపం తాన్ గచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:५

ఏవం స్పన్దనమితి క్రియా ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:६

ఇత ఇత్యభియజన ఆజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:७

ఏవమాదిసాధనే సతి వా వికల్పే రౌద్రీబహురూపీవత్ ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:८

అవస్థానక్రాథనోత్థానస్పన్దనాదౌ వాశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:९

ఆహ అభిప్రస్థితస్య ధర్మసాధనం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:౧౦

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ३.౧३:౧౨

మణ్టేత వా ॥ ३.౧४ ॥

వేతి పాదవైకల్యమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ३.౧४:౧

మణ్టనే చ ప్రయుక్తే వక్తారో వదన్త్యుపహతమస్య పాదేన్ద్రియమ్ ॥ భాష్యమ్ ३.౧४:౨

కృత్స్నస్యాశుభస్య చ వృత్తిరస్మిఞ్ఛరీరే ఉపలభ్యతే ॥ భాష్యమ్ ३.౧४:३

ఉక్తం హి । దారిద్ర్యం వ్యాధిభూయిష్ఠతా మూర్ఖత్వం చారూపతా భ్రంశతాపి ।
దేహోత్పత్తిర్వర్ణహీనే కులే వా ప్రత్యాదేశః కర్మణాం దుష్కృతానామ్ ॥ భాష్యమ్ ३.౧४:४

ద్రష్టారో హి ఉపహతపాద ఇతి ప్రపద్యన్తే పరిభవన్తి చ ॥ భాష్యమ్ ३.౧४:५

అనేనానృతాభియోగేన యత్తేషాం సుకృతం తదస్యాగచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౬

అస్యాపి చ యత్పాపం తాన్ గచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౭

ఏవం మణ్టనమితి క్రియా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౮

ఇత ఇత్యభియజనే ఆజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౯

వాశబ్దః క్రాథనస్పన్దనమణ్టనాదివిభాగే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౧౦

ఆహ స్త్రీష్వధికారికర్మసాధనం కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౧౧

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౪:౧౩

శృఙ్గారేత వా ॥ ౩.౧౫ ॥

అత్ర శృఙ్గారణమితి భావప్రసాదమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౨

స్త్రీజనసమూహస్యానుపరోధే నాతిదూరే నాతిసంనికర్షే అధిదృష్టినిపాతే స్థిత్వైకాం రూపయౌవనసమ్పన్నాం స్త్రియమధికృత్యాలోచనసంకల్పాధ్యవసాయాభిమానాదయః ప్రయోక్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౩

అయుక్తా చేచ్చావలోకే హి సతి కేశసంయమనాదీని కామలిఙ్గాని ప్రయోక్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౪

తతః స్త్రీపుంనపుంసకాదయో వక్తారో వదన్త్యబ్రహ్మచారీ కామ్యయమితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౫

అనేనానృతాభియోగేనాస్య యత్తేషాం సుకృతం తదాగచ్ఛతి అస్యాపి యత్పాపం తత్తేషాం గచ్ఛత్యేవ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౬

శృఙ్గారణమితి క్రియా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౭

ఇత ఇత్యభియజనే ఆజ్ఞాయాం నియోగే చ వాశబ్దః క్రాథనస్పన్దనమణ్టనశృఙ్గారణాదిక్రియాన్తరాణాం వికల్పే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౮

క్రియాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తోఽయం వాశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౯

ఆహ క్రాథనాదిక్రియాచతుష్కం యస్య నాస్తి తస్య సామాన్యత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౦

ఉక్తం హి । యే హి వై దీక్షితం యజమానం పృష్ఠతోఽపవదన్తి తే తస్య పాప్మానమభివ్రజన్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౧

పృష్ఠతః పదమగ్రతః పార్శ్వతశ్చ యోజ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౨

తస్మాత్క్రాథేత వా స్పన్దేత వా మణ్టేత వా శృఙ్గారేత వా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౪

అతియజనాదివిశేషితత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౬

సర్వజ్ఞవచనాదర్థావిసంవాదిత్వాచ్చ లోకాపరిగ్రహాభావః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౭

ఆహ క్రియాచతుష్కమేవాత్ర కర్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౮

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౧౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౫:౨౦

అపితత్కుర్యాత్ ॥ ౩.౧౬ ॥

అత్ర అపిశబ్దః క్రాథనాదిసర్వక్రియాసముచ్చయవచనే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౧

తదితి అనైకాన్తే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౨

కుర్యాదితి కుశలాం హాసవృత్తిమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౩

యమానామవిరోధినాం శువిరూపకాణాం ద్రవ్యాణాం కాష్ఠలోష్టాదీనాం గ్రహణధారణసంస్పర్శనాదీని కర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౪

తత స్తే వక్తారో వదన్తి అసమ్యక్కారీ శుచ్యశుచ్యోః కార్యాకార్యయోరవిభాగజ్ఞ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౫

అనేనానృతాభియోగేనాస్య ధర్మాధర్మయోశ్చ హానాదానశుద్ధిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౬

ఆహ కిం క్రియాపఞ్చకమేవాత్ర కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౭

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౮

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౬:౯

అపితద్భాషేత్ ॥ ౩.౧౭ ॥

అత్ర అపిశబ్దః సర్వేన్ద్రియవృత్త్యపాదానసమ్భావనే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౧

తదితి అనైకాన్తే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౨

భాషేదితి వాక్యవృత్తిమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౩

ఇత్యేదమపార్థకం పునరుక్తం వ్యాహతం భాషితవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౪

తత స్తే వక్తారో వదన్తి అసమ్యగ్వాదీ వాచ్యావాచ్యయోరవిభాగజ్ఞ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౫

అనేనానృతాభియోగేనాస్య ధర్మాధర్మయోస్త్యాగాదానశుద్ధిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౬

ఆహ కిం హసితాదివద్యథాపాఠక్రమేణైవ క్రాథనాదయః ప్రయోక్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౭

కిం వా ప్రయోజనం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౮

తదుచ్యతే పరిభవాదినిష్పత్త్యర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౭:౧౦

యేన పరిభవం గచ్ఛేత్ ॥ ౩.౧౮ ॥

అత్ర యచ్ఛబ్దః అతిక్రాన్తాపేక్షణే వీప్సాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౧

పరిభవః పూర్వోక్తః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౨

గచ్ఛేదిత్యవమానపరిభవపరివాదాః ప్రాప్తవ్యా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౩

ఏవమత్ర వ్యక్తాచారసమాసోక్తానాం క్రాథనాదీనామాచారాణాం
విస్తరవిభాగవిశేషోపసంహారాదయశ్చ వ్యాఖ్యాతా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౪

ఆహ కియన్తం కాలం పరిభవాదయః ప్రాప్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౫

కీదృశేన వా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౬

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౮:౭

పరిభూయమానో హి విద్వాన్ కృత్స్నతపా భవతి ॥ ౩.౧౯ ॥

అత్ర పరి సర్వతోభావే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౧

భూయ ఇత్యనేకశోఽవమానాదయః ప్రాప్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౨

మాన ఇత్యస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౩

హిశబ్దః కృత్స్నతపోత్కర్షే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౪

ఉత్కర్షాపేక్షో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౫

విద్యా నామ యా గ్రన్థార్థవర్తిపదార్థానామభివ్యఞ్జికా విప్రత్యలక్షణా ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౬

న్యాయాత్పదార్థానామధిగతప్రత్యయో లాభమలోపాయాభిజ్ఞః విద్వానిత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౭

కృత్స్నమితి ప్రయోగప్రాప్తౌ పర్యాప్తిమధికురుతే న తు హర్షాదిప్రాప్తావిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౮

కృత్స్నతపాః పర్యాప్తతపాః సాధక ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౯

భవతి ఇతి భూతార్థవాదో నిఃసంశయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౧౦

యదా యమనియమేషు దృఢో భూత్వా క్రాథనాదీన్ ప్రయుఙ్క్తే తదా కృత్స్నతపా భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౧౧

కృత్స్నస్య తపసో లక్షణమాత్మప్రత్యక్షం వేదితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౧౨

ఏవమధ్యాయపరిసమాప్తిం కృత్వా యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౧౯:౧౩

అత్రేదం బ్రహ్మ జపేత్ ॥ ౩.౨౦ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౦:౧

అస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౦:౨

కింపునస్తద్బ్రహ్మేతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౦:౩

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౦:౪

అఘోరేభ్యః ॥ ౩.౨౧ ॥

అథవా బ్రహ్మణా సహ బ్రహ్మసమ్బన్ధో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౨

మనోగ్రహణాద్రూపాదివిహీనా అర్థాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౩

కిం తాని సురూపాణి సలక్షణాని విలక్షణాని ఉత సలక్షణవిలక్షణానీతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౪

కిం పరిమితాని ఉత అపరిమితాని ఉత పరిమితాపరిమితాని ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౫

ఉచ్యతే కారణత్వబహుత్వేనోక్తస్య భగవతో రూపనానాత్వం వైలక్షణ్యావైలక్షణ్యం పరిమితాపరిమితత్వం చోచ్యతే అఘోరేభ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౬

అకారో రూపాణాం ఘోరత్వం ప్రతిషేధతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౭

అఘోరాణ్యతిశాన్తాని అనుగ్రహకరాణీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౮

ఏభ్య ఇత్యపరిమితాపరిసంఖ్యాతేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౯

ఆహ కిమేతాన్యేవ ఏభ్య ఏవ వా ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౧౦

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౧:౧౨

అథ ఘోరేభ్యః ॥ ౩.౨౨ ॥

అత్ర అథశబ్దో ఘోరరూపోపాధికో ద్రష్టవ్యః ఘోరాణి అశివాని అశాన్తాని అననుగ్రహకారీణీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౨:౧

ఏభ్య ఇత్యపరిమితాపరిసంఖ్యాతేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౨:౨

ఆహ కిమేతాన్యేవ ద్విసంస్థానసంస్థేభ్య ఏవ వా ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౨:౩

ఉచ్యతే యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౨:౪

ఘోరఘోరతరేభ్యశ్చ ॥ ౩.౨౩ ॥

అత్ర ఘోర ఇత్యేతద్భగవతో నామధేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౧

ద్వితీయో ఘోరశబ్దో రూపేషు ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౨

తర విశేషణే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౩

శానతరాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౪

తేభ్యో ఘోరేభ్యోఽఘోరేభ్యశ్చ యాన్యన్యాని పశూనాం సమ్మోహకరాణి తాని ఘోరతరాణీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౫

ఏభ్య ఇత్యపరిమితాసంఖ్యాతేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౬

చశబ్దో ఘోరాఘోరరూపోపసంహారే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౭

ఏతాన్యేవ త్రిసంఖ్యాని రూపాణి నాన్యానీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౮

ఆహ కుతస్తాని రూపాణి కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౯

కుత్రస్థాని వా ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౧౦

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౩:౧౧

సర్వేభ్యః ॥ ౩.౨౪ ॥

అత్ర యాని రూపకారణే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౧

సర్వత్వం కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౨

సర్వత్రానవకాశదోషాత్సూచ్యగ్రే ద్వినాభీయబదరవత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౩

కింతు కారణశక్తేరవ్యాహతత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౪

సర్వత్ర తానీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౫

ఆహ రూపకరణే కరణేష్వస్యాప్రతిఘాత ఇతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౬

తదుచ్యతే ఇహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౪:౮

శర్వసర్వేభ్యః ॥ ౩.౨౫ ॥

అత్ర శర్వ ఇత్యేతద్భగవతో నామధేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౧

శర్వః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౨

విద్యాదికార్యస్య శరణాచ్ఛర్వ ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౩

సర్వం విద్యాదికార్యం రుద్రస్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౪

సర్వస్మింశ్చ భగవాంశ్చోదకః కారణత్వేన సర్వత్ర ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౫

సర్వశబ్దః త్రిసంఖ్యేష్వపి ఏషు నిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౬

ఏభ్య ఇత్యపరిమితాసంఖ్యేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౭

ఆహ అథైతాం రూపవిభూతిం జ్ఞాత్వా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౮

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౫:౯

నమస్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః ॥ ౩.౨౬ ॥

అత్ర నమ ఇత్యాత్మప్రయుక్త ఇత్యర్థః తే ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧

నమస్తుభ్యం నమస్తే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౨

అథవా నమస్కారేణాత్మానం ప్రదాయ ధర్మప్రచయపరిగ్రహమిచ్ఛన్తి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౩

అథ కతమోఽయం పరిగ్రహః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౪

తదుచ్యతే విశిష్టే పరిగ్రహాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౫

తదుచ్యతేఽత్ర రుద్ర ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౬

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౭

రూపాణి యాని శరీరాణ్యుత్పాదయతి తేభ్యో రూపేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౮

అత్ర రూపవ్యపదేశేన రూపిణి నమస్కారో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౦

తదభిసంధిప్రయోగాత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౧

శివపురి ఉపస్థానవత్ ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౨

ఏభ్య ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౩

అపరిమితాసంఖ్యాతేభ్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౪

రూపనిర్దేశార్థాన్యత్వాచ్చ పునరుక్తాపునరుక్తాభ్యాం శబ్దా ద్రష్టవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౩.౨౬:౧౫

పాశుపతసూత్ర, ౪

గూఢవిద్యా తపఆనన్త్యాయ ప్రకాశతే ॥ ౪.౧ ॥

గుహూ రక్షణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౧

రక్షితవ్యా న ప్రకాశయితవ్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౨

గోపనం నామాప్రకాశనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౩

విద్యా పూర్వోక్తా స్వపరాన్యప్రకాశికా ప్రదీపవత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౪

లిఙ్గైర్గోప్యా రూఢవిద్యా సాధకే ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౫

ఆహ గూఢవిద్యే సాధకే కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౬

తదుచ్యతే తపఆనన్త్యాయ ప్రకాశతే ఇత్యేష పాఠః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౭

అథవా కురవోన్మహితవత్తపోఽనన్త్యాయ ప్రకాశత ఇత్యేష వా పాఠః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౮

తస్మాదత్ర తపస్తదేవ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౯

నిరుక్తమస్య పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౧౦

అనిత్యపి నియోగపర్యాయః గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౧౧

తపఃకార్యత్వాదతిగతిసాయుజ్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౧౨

ఆహ కిం పరిమితేష్వర్థేష్వానన్త్యశబ్దః ఉతాపరిమితేషు కిం వా పరిమితాపరిమితేష్వితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧:౧౩

ఉచ్యతే పరిమితాపరిమితేష్వర్థేషు ఆనన్త్యశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀४

తత్ర తావదీశ్వరస్యైకైకశః పరిమితేషు తేష్వేవ విభుత్వాదపరిమితేషు తథా పరిమితాపరిమితేష్వర్థేషు అభివ్యక్తాస్య శక్తిః ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀၅

తస్య కుశలాకుశలేషు భావేష్వానన్త్యశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀၆

యస్మాదుక్తం న చైతాస్తనవః కేవలం మమ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀၇

తథా రుద్రః సముద్రో హి అనన్తో భాస్కరో నభః । ఆత్మా బ్రహ్మ చ వాక్యైవ న శక్యం భేదదర్శనమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀၈

అనాత్మవిద్భిరధ్యస్తాం పఙ్క్తిం యోజనమాయతామ్ । వేదవిత్పునతే పార్థ నియుక్తః పఙ్క్తిమూర్ధని ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၀၉

తథా చ వేదవిత్పఙ్క్తిమాత్మవిత్పునతే ద్విజః । ఆనన్త్యం పునతే విద్వాన్నాభాత్వం యో న పశ్యతి ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၀

ఆనన్త్యాయ ఇతి చతుర్థీ తస్మాత్తప ఏతత్న తు విద్యా కార్యా ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၀

ప్రకాశో నామ భావప్రకాశ్యం న తు ప్రదీపవత్ ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၂

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂३

యోగాధికృతస్య ప్రదీపస్థానీతయమానైజస్థానీయమావారకమభిభూయ ప్రకాశతే ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂४

చక్షుఃస్థానీయయా విద్యయా కుశలవివేకాదికార్యం మాహాత్మ్యాతిగతిప్రకాశప్రవృత్తిస్మృతిసాయుజ్యస్థిత్యాదిప్రకాశనం తపఃకార్యమిత్యర్థః ఏవం చ గుప్తే బ్రాహ్మణే తప ఆనన్త్యాయ ప్రకాశత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၅

ఆహ స్వభావగుప్తత్వాదతీన్ద్రియాత్మగతీ విద్యా గోప్యేతి ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၆

తదుచ్యతే అవ్యక్తప్రేతాద్యవస్థానైర్లిఙ్గైర్గోప్యా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၇

ఆహ కాని పునస్తాని విద్యాలిఙ్గాని యైర్గుప్తైర్విద్యా గుప్తా భవతి ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၈

తదుచ్యతే వ్రతాదీని ॥ భాష్యమ్ ४.၀:၂၉

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ४.၀:३०

గూఢవ్రతః ॥ ४.၂ ॥

అత్ర గూఢం ప్రచ్ఛన్నమప్రకాశమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.२:१

వ్రతం నామ యదాయతనే స్నానహసితాద్యః సాధనవర్గస్తద్వ్రతమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:२

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:३

సాకృతత్వాద్యస్మాదయం బ్రాహ్మణస్తథా ప్రయుఙ్క్తే యథా లౌకికానాం ధర్మసాధనభావో న విద్యత ఇతి అతో గూఢవ్రత ఇతి ॥ భాష్యమ్ ४.२:४

ఆహ అవ్యక్తప్రేతత్వాదేవ గూఢత్వప్రాప్తేః పునరుక్తమితి ॥ భాష్యమ్ ४.२:५

ఉచ్యతేఽర్థాన్యత్వాదపునరుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:६

తత్రావస్థానమాత్రమేవావ్యక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:७

ఇహ తు స్నానహసితాదిగోపనమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:८

అపి చ తత్ర నిష్పన్నం లిఙ్గమవ్యక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:९

ఇహ తు నిష్పత్తికాలే చ గోపనోపదేశః ॥ భాష్యమ్ ४.२:१०

న వావ్యక్తప్రేతత్వం వా విద్యాలిఙ్గమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:११

అతశ్చాపునరుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:१२

తస్మాద్గూఢవ్రతోపదేశాయ స్థానాపదేశాపవాదాయ స్థానే వస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.२:१३

స్నానహసితాదయశ్చ గూఢాః కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ४.२:१४

ఏవం విద్యా గుప్తా భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.२:१५

ఆహ కిం వ్రతమేవైకం విద్యాలిఙ్గం గోప్యమాహోస్విదన్యదప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ४.२:१६

ఉచ్యతేఽస్తి ॥ భాష్యమ్ ४.२:१७

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ४.२:१८

గూఢపవిత్రవాణిః ॥ ४.३ ॥

అత్ర గూఢా గుప్తా ప్రచ్ఛన్నా అప్రకాశేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.३:१

పవిత్రా నామ సత్యా సంస్కృతా అర్థ్యహేతుః సమ్పన్నా న తు విపరీతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౨

సా గోప్యా ॥ భాష్యమ్ ౪.3:3

కిమర్థమితి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౪

తదుచ్యతే జాతిజ్ఞానతపఃస్తవసూచనార్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౫

యథా శరదం కురరః సూచయతి ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౬

ఉక్తం హి । శరదం కురరః ప్రాహ వసన్తం ప్రాహ కోకిలః । ప్రాహ వర్షా మయూరశ్చ వాక్పవిత్రాహ బ్రాహ్మణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౭

తథా । వాగేవ హి మనుష్యస్య శ్రుతమాఖ్యాతి భాషితా । దీపయన్తీ యథా సర్వం ప్రభా భానుమివామలా ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౮

అతో జాతిజ్ఞానతపఃస్తవా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౯

స్తవితే చావసానాదిమత్త్వయోః పుణ్యపాపక్షయవృద్ధ్యోరభావః ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౧౦

అత ఏతదుక్తం గూఢపవిత్రవాణిరితి ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౧౧

ఆహ కిం వ్రతం వాణీ చ ద్వయమేవాత్ర గోప్యమాహోస్విదన్యదప్యస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౧౨

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౧3

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.3:౧౪

సర్వాణి ద్వారాణి పిధాయ ॥ ౪.౪ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౧

అత్ర సర్వశబ్దో ద్వారప్రకృతేర్నిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౨

ద్వారాణి క్రాథనాదీని ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:3

ద్వారాణి చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౪

ధర్మాధర్మయోరాయవ్యయహేతుత్వాద్ద్వారాణి ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౫

ద్వారాణీతి బహువచనం విజ్ఞానయన్త్రేన్ద్రియవత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౬

పిధాయ ఇతి ప్రాక్సాధనప్రయోగమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౭

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౮

అస్థానకాలదేశక్రియాప్రయోగప్రయోజనాన్తరాణి విధివద్వివేచ్య యదా సమ్యఙ్మాయయా సంనాద్యభేదక్రమేణ ప్రయుక్తాని తదా పిహితాని భవన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౯

ఆహ కేన తాని పిధేయాని ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౧౦

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౪:౧౧

బుద్ధ్యా ॥ ౪.౫ ॥

యస్మాదస్య శ్రోత్రేన్ద్రియవత్పిధాయేతి సమ్యగ్జ్ఞానప్రయోగే సర్వజ్ఞేన భగవతా విద్యానుగృహీతయా బుద్ధ్యా పిధానముక్తం తస్మాదత్ర కరణాఖ్యా బుద్ధ్యేతి న జ్ఞానాఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౧

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౨

బుద్ధ్యేతి తృతీయాప్రయోగాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:3

భస్మనా స్నానవత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౪

న జ్ఞానాఖ్యా ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౫

యస్య విజ్ఞానాఖ్యా బుద్ధిర్న జ్ఞానాఖ్యా కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౬

తస్య ప్రాగ్జ్ఞానోత్పత్తేరచేతనపురుషస్తస్య హ్యజ్ఞానాదసంబోధ్యః స్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౭

తస్మాదత్ర త్రికం చిన్త్యతే పిధాతా పిధానం పిధేయమితి తత్ర పిధాతా సాధకః ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౮

పిధానమస్య విద్యానుగృహీతా బుద్ధిః ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౯

పిధేయం వ్రతం వాణీ ద్వారాణి చేతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౧౦

క్రమవృత్తిత్వాచ్చ బుద్ధేరేవ ప్రయుజ్యేక్త శేషాణ్యకర్తృత్వేనైవాప్రయుక్తాని ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౧౧

తదా పిహితాని భవన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౫:౧౨

అత్రేదం విద్యాజ్ఞానప్రకరణం పరిసమాప్తమితి ॥ భాష్యమ్ ४.५:१३

ఆహ కిమవ్యక్తప్రేత ఇత్యవస్థానద్వయమేవాత్ర కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.५:१४

వాగాదీని వా గోపాయిత్వా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.५:१५

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ४.५:१६

ఉన్మత్తవదేకో విచరేత లోకే ॥ ४.६ ॥

అత్ర బుద్ధ్యా అన్తఃకరణానాం శ్రోత్రాదీనాం చ బాహ్యానాం వృత్తివిభ్రమః కర్తవ్యోఽసతి విషయే విషయగ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.६:१

అత్ర । పఞ్చోన్మాదాః సమాఖ్యాతా వాతపిత్తకఫాత్మకాః । చతుర్థః సంనిపాతస్తు అభిఘాతస్తు పఞ్చమః ॥ భాష్యమ్ ४.६:२

ఏవం గ్రహబహుత్వే సతి యోఽయం వాతపిత్తశ్లేష్మణాం సమూహః సాంనిపాతికోఽయం మహాగ్రహః ॥ భాష్యమ్ ४.६:३

ఏవం సాధనప్రయోగః కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ४.६:४

తత్ర యది కశ్చిద్ధ్యానజిజ్ఞాసనార్థం దయార్థమనుగ్రహార్థం వా పృచ్ఛతి తం నివర్తయిత్వా బ్రూయాత్సమయతః ప్రవిశస్వేతి ॥ భాష్యమ్ ४.६:५

తతో ద్వారేణ ప్రవిశ్య విపరీతమవిపరీతం వా యది కశ్చిద్బ్రూయాత్కో భవానితి తతో వక్తవ్యం మాహేశ్వరోఽహం కౌమారోఽహమితి దురత్యయం కృతం చ మమానేనేతి ॥ భాష్యమ్ ४.६:६

తతో జిఘాంసనార్థం మయా స్పృష్టో న తు విషయక్రీడార్థం వా ॥ భాష్యమ్ ४.६:७

తతః పరివర్జయతి ఇత్యేవం లౌకికపరీక్షకాణాం సమ్మోహనార్థముక్తమున్మత్తవదితి ॥ భాష్యమ్ ४.६:८

కించిదున్మత్తప్రేతవత్తస్యాన్తఃకరణాదివృత్తివిభ్రమమాత్రం పరిగృహ్యతే ॥ భాష్యమ్ ४.६:९

ఏక ఇత్యసంవహతా చిన్త్యతే ॥ భాష్యమ్ ४.६:१०

ఏకేనేతరేభ్యో విచ్ఛిన్నేనాసహాయేనేత్యర్థః ఆహ ఏకేన కిం కర్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ४.६:११

ఉచ్యతే విహర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.६:१२

యస్మాదాహ విచరేత ॥ భాష్యమ్ ४.६:१३

అత్ర విర్విస్తరే ॥ భాష్యమ్ ४.६:१४

చరేత్యార్జనమధికురుతే ధర్మార్జనే ॥ భాష్యమ్ ४.६:१५

ఈత ఇత్యాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ४.६:१६

విస్తరనియోగ విశేషతశ్చ విహర్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.६:१७

ఆహ క్వ విహర్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ४.६:१८

ఉచ్యతే లోకే ॥ భాష్యమ్ ४.६:१९

త్రివర్ణాశ్రమిషు లోకసంజ్ఞా న తు బ్రహ్మలోకాదిషు ॥ భాష్యమ్ ४.६:२०

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ४.६:२१

ఉత్కృష్టేష్వసంభవాత్ ॥ భాష్యమ్ ४.६:२२

లోకే ఇతి సామీపికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.६:२३

పరవర్ణా లోకాస్తేషు తదధ్యక్షేషు విహర్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.६:२४

ఆహ కాం వృత్తిమాస్థాయ లోకే విహర్తవ్యం సర్వభక్ష మేవ ॥ భాష్యమ్ ४.६:२५

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ४.६:२६

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ४.६:२७

కృతాన్నముత్సృష్టముపాదదీత ॥ ४.७ ॥

అత్ర కృతగ్రహణాదకృతానాం బీజకాణ్డఫలాదీనాం ప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ४.७:१

కృతం భిన్నోద్భిన్నాద్యం తద్భైక్షముత్సృష్టం యథాలబ్ధం విధినా ప్రాప్తముపయోజ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.७:२

అత్ర కృతగ్రహణాదకృతప్రతిషేధః అకృతప్రతిషేధాచ్చ కృతాన్నే హింసా తన్త్రే ప్రతిషిద్ధా ద్రష్టవ్యా ॥ భాష్యమ్ ४.७:३

ఆహ కిం తత్కృతం నామ బుద్ధిఘటాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.७:४

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ४.७:५

యస్మాదాహ అన్నమ్ ॥ భాష్యమ్ ४.७:६

తత్రాన్నవచనాదనన్నప్రతి షేధః ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౭

తచ్చ ద్వియోని ఇన్ద్రాభిషిక్తమిన్ద్రియాభిషిక్తం చ తత్రేన్ద్రాభిషిక్తం వ్రీహియవాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౮

ఇన్ద్రియాభిషిక్తం తు మాంసమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౯

తత్పఞ్చవిధం భక్ష్యం భోజ్యం లేహ్యం పేయం చోష్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౦

తథా షడ్రసం మధురామ్లలవణతిక్తకటుకషాయమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౧

ఆహ తస్య కృతాన్నస్యార్జనం కుతః కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౨

తదుచ్యతే ఉత్సృష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౩

అత్రోత్సృష్టగ్రహణాద్భైక్షయథాలబ్ధప్రతి షేధః ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౪

కిం కారణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౫

సూనాదిదోషపరిహారార్థత్వాన్న స్తేయప్రతిగ్రహాదిదోషాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౬

తచ్చ త్రివిధముత్సృష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౭

తద్యథా నిసృష్టం విసృష్టమతిసృష్టమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౮

తత్ర సనిమిత్తం పరిత్యక్తమన్నం పానం వా తన్నిసృష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౧౯

గోబ్రాహ్మణాదినిమిత్తం త్యక్తం విసృష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౦

అతిసృష్టమన్యతః పరిత్యక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౧

దయార్థమానృశంసార్థం వా యది కశ్చిద్దద్యాత్తదపి గ్రాహ్యమేవ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౨

ఆహ అనేన సాధకేన కిం కర్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౩

ఉచ్యతే ఉపయోక్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౪

యస్మాదాహ ఉపాదదీత అత్రోపేత్యభ్యుపగమే ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౫

అత్యన్తాసన్మానసయన్త్రస్థేనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౬

ఆదదీత ఇత్యుపయోగే గ్రహణే చ వివక్షితసూత్రగ్రహణే త్వావద్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౭

తదుక్తమ్ । సంచిత్వా నరమేవైనం కామానామవితృప్తికమ్ । వ్యాఘ్రః పశుమివాదాయ మృత్యురాదాయ గచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౮

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౨౯

ఉపయోగేఽపి నాథకణాదవత్సమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౦

తస్మాదుపయోక్తవ్యమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౧

ఈత ఇత్యాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౨

తదుత్సృష్టం విధిప్రాప్తముపయోక్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౩

అన్యథా హి విధివ్యపేతేన క్రమేణ వృత్త్యర్జనం న కర్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౪

ఆహ వ్రతాదీని గోపయిత్వా సమ్యక్సాధనప్రయోగే ఉత్సృష్టోపయోగే చ వర్తతః కే వార్థా నిష్పద్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౫

అసన్మానప్రకరణస్య వా పరిసమాప్తిః కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౬

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౭:౩౮

ఉన్మత్తో మూఢ ఇత్యేవం మన్యన్తే ఇతరే జనాః ॥ ౪.౮ ॥

అత్ర ఉన్మత్తః స ఏవ ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧

నిరుక్తమస్య పూర్వోక్తం మూఢ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౨

ముహు అపరిజ్ఞానే ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౩

అవ్యక్తోఽయం ప్రేతోఽయమున్మత్తోఽయం మూఢోఽయం మూర్ఖోఽయమితి వక్తారో వదన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౪

ఇతిశబ్దోఽర్థానాం నిర్వచనత్వాత్ప్రకరణపరిసమాప్త్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౫

ఏవం యస్మాదవస్థానకాలదేశక్రియాప్రయోగప్రయోజనగోపనవసత్యర్థకృత్స్నతపాంసి చ వ్యాఖ్యాతాని ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౬

ఏవమిత్యతిక్రాన్తాపేక్షణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౭

మన్యతే ఇత్యవధారణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౮

ఇతరే ఇతి గృహస్థబ్రహ్మచారివానప్రస్థభిక్షుపాషణ్డినాం బ్రహ్మచర్యాధికృతానాం గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౯

జనా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౦

జనీ ప్రాదుర్భావే ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౧

జనా ఇతి వర్ణాశ్రమిణాం జనానామధికృతానాం గ్రహణముక్తం హి । జనేన హి జనో జాతః జనం జనయసే జన । జనం శోచసి నాత్మానం మాత్మానం శోచ మా జనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౨

ఇత్యేవం వక్తారో వదన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౩

అత్రేదమాధికారికమసన్మానచర్యప్రకరణం సమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౪

ఆహ వ్రతాదీని గోపయిత్వా సమ్యక్సాధనప్రయోగే ఉత్సృష్టోపయోగే చ తతః కో గుణః యం గుణం జ్ఞాత్వా అవ్యక్తప్రేతోన్మత్తాద్యా వాదా నిష్పాద్యా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౫

తదుచ్యతే తం గుణం జ్ఞాత్వా వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౬

అపి చ అవ్యక్తప్రేతోన్మత్తాద్యం బ్రాహ్మణకర్మవిరుద్ధం క్రమం దృష్ట్వా యావదయం శిష్యః ఏనమర్థం న బ్రవీతి తత్తస్య హృదిస్థమశఙ్కితముపలభ్యోత్తరం బ్రూమ ఇతి కృత్వా భగవానిదం సూత్రమువాచ ॥ భాష్యమ్ ౪.౮:౧౭

అసన్మానో హి యన్త్రాణాం సర్వేషాముత్తమః స్మృతః ॥ ౪.౯ ॥

అత్ర అకారో మానప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧

మానోఽత్ర ద్వివిధః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨

జాత్యభిమానో గృహస్థాభిమానశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩

తత్ర జాత్యభిమానో నామ బ్రాహ్మణోఽహమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౪

పూజ్యత్వాదూర్ధ్వగమనాదీనాం కార్యాణాముచ్ఛ్రితత్వాత్త్రయాణామపి వర్ణానాముపదేశేన గురుత్వాద్యజ్ఞకర్తృత్వాత్త్రైలోక్యస్థితిహేతోః బ్రాహ్మణోఽహమితి ప్రథమో మానో జాత్యుత్కర్షాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౫

తథా బ్రాహ్మణానామపి గృహస్థాదీనాం పూజ్యత్వాత్తత్కృతమానశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౬

ఏతచ్చ మానద్వయమవ్యక్తలిఙ్గవచనాత్ప్రతిషిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౭

తథా విత్తం బన్ధుర్వయః కర్మ విద్యా భవతి పఞ్చమీ । ఏతాని మాన్యస్థానాని గరీయో యద్యదుత్తరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౮

ఏతాని చైకవాసఃప్రేతాచరణగూఢవ్రతోపదేశినా సూత్రతః ప్రతిషిద్ధానీత్యతో మానో న కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౯

సనితి ప్రశంసాయామస్తిత్వే చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౦

అగ్రే తదసన్మానచరిప్రకరణవిశిష్టం చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౧

హిశబ్దోఽయముత్తమోత్కర్షాపేక్షో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౨

యన్త్రాణి అగ్నిష్టోమాదీని మాసోపవాసాదీని చ గృహస్థాదీనాం శుద్ధివృద్ధికరాణి ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౩

యన్త్రాణి చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౪

యన్త్రం కర్మాదయః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౫

యస్మాదయన్త్రా లౌకికా అమర్యాదావస్థా భవన్తీత్యతో యన్త్రాణామ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౬

యన్త్రాణామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౭

ఆహ బహువచనప్రయోగాత్సందేహః అథ కియతాం యన్త్రాణామ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౮

తదుచ్యతే సర్వేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౧౯

అత్ర సర్వేషామిత్యశేషాణామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౦

సర్వేషామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౧

ఆహ షష్ఠ్యాః సాకాఙ్క్షత్వాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౨

తేషాం కారణాత్మానో వర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౩

తదుచ్యతే ఉత్తమః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౪

అత్రోత్తమ ఇతి శ్రేష్ఠత్వే పరమవిశుద్ధిత్యాగాదానభావాదిషు ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౫

ఉక్తం హి । వరేణ్యః సత్తమో ముఖ్యో వరిష్ఠః శోభనోఽథవా । ఉత్తమశ్చాపరార్ధశ్చ స్వర్థః శ్రేష్ఠార్థవాచకాః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౬

శ్రేష్ఠః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౭

ఇహ చోక్తముత్తమ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౮

ఆహ అసన్మానః సర్వయన్త్రాణాముత్తమ ఇతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౨౯

ఉచ్యతే ఇహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౦

యస్మాదాహ స్మృతః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౧

అత్ర స్మృత ఇత్యుక్తపర్యాయః మహేశ్వరేణోక్తం ప్రోక్తం కథితం వర్ణితమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౨

విశిష్టః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౩

సర్వజ్ఞవచనాదవిసంవాదిత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౪

నహి ప్రత్యక్షదర్శినాం వచనాని విసంవదన్తీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౫

ఆహ అస్మిన్ క్రమే ఉత్తమత్వేన వ్యాఖ్యాయమానం క ఆద్యః శోధకః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౬

కేన వా ఇదం విధానం చీర్ణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౭

ఆచరతా వా కిం ఫలం ప్రాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౮

సోఽస్మత్ప్రత్యయార్థం వాచ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౩౯

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౯:౪౦

ఇన్ద్రో వా అగ్రే అసురేషు పాశుపతమచరత్ ॥ ౪.౧౦ ॥

అత్ర దేవతానాం రాజా ఇన్ద్రః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧

కథం గమ్యతే అసురేష్వాచరణవచనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨

బ్రాహ్మణశ్చాయమిన్ద్రః శ్రేష్ఠః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩

సూత్రే బ్రాహ్మణగ్రహణాత్శూద్రప్రతిషేధాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౪

ఇది పరమైశ్వర్యే ధాతుః తస్యేన్ద్రః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౫

ఇన్ద్ర ఉత్కృష్టః శ్రేష్ఠః దేవగన్ధర్వయక్షరాక్షసపితృపిశాచాదీనాం శ్రేష్ఠో న తు బ్రహ్మాదీనామ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౬

కిం తు స్వర్గిణాం మధ్యే ఐశ్వర్యేణ విద్యయా ఆజ్ఞయా చేత్యతః శ్రేష్ఠత్వాదిన్ద్రః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౭

వాశబ్దః సమ్భావనే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౮

అన్యైరపి దేవశ్రేష్ఠైరిదం విధానమాచీర్ణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౯

కుతస్త్వర్హి యుష్మదాదిభిర్మనుష్యమాత్రైః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౦

తస్మాత్సంభావ్యోఽయమర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౧

ఆహ కదా చీర్ణమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౨

ఉచ్యతేఽగ్రే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౩

అత్రాగ్ర ఇతి పూర్వకాలమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౪

కుశికేశానసమ్బన్ధాత్ప్రాక్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౫

ప్రథమమమరైశ్చీర్ణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౬

కృతత్రేతాద్వాపరాదిషు యుగేష్విత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౭

ఆహ కేష్వాచీర్ణమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౮

ఉచ్యతే అసురేషు ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౧౯

అత్రాసురా నామ సురేతరాః స్తేయయుక్తాః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౦

ప్రాణాపహరణాద్వా అసురాః ప్రజాపతిపుత్రా విజ్ఞేయాః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౧

అసురేష్వితి సామీపికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౨

అసురసమీపే అసురాభ్యాశే అసురాణామధ్యక్ష ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౩

ఆహ కిం తదితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౪

ఉచ్యతే పాశుపతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౫

అత్ర పశుపతినోక్తపరిగ్రహాధికారేషు వర్తత ఇతి పాశుపతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౬

పశుపతిర్వాస్మిన్ చిన్త్యత ఇతి పాశుపతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౭

పశుపతిప్రాపకత్వాద్వా పాశుపతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౮

పాశుపతమితి సమస్తస్య సమ్పూర్ణస్య విధానస్యైతద్గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౨౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౦

వ్యక్తలిఙ్గపూర్వకత్వాదవ్యక్తాదిక్రమస్య ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౧

తస్మాత్కృత్స్నమిదమేవ విధానమాచీర్ణమిన్ద్రేణ దుఃఖాన్తార్థినా శుద్ధివృద్ధ్యర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౨

ధర్మబాహుల్యాత్పురాణాం భువ్యాచీర్ణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౩

అచరదిత్యతీతః కాలః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౪

అతీతే కాలే చీర్ణవానిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౫

ఆహ ఇన్ద్రేణాసురేష్వాచరతా కిం ఫలం ప్రాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౬

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౦:౩౭

స తేషామిష్టాపూర్తమాదత్త ॥ ౪.౧౧ ॥

స ఇతీన్ద్రగ్రహణం తేషామిత్యసురనిర్దేశః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౧

ఇష్టాపూర్తమితి ద్వంద్వసమాసః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౨

ఇష్టం చ పూర్తం చేష్టాపూర్తం తత్ర యన్మన్త్రపూర్వకేణ విధినా దత్తం హుతం స్తుత్యాదినిష్పన్నం సుకృతం తదిష్టమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౩

యదమన్త్రపూర్వకేణైవ తత్పూర్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౪

ఇన్ద్రేణాసురేభ్యః కేనోపాయేన దత్తమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౫

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౧:౬

మాయయా సుకృతయా సమవిన్దత ॥ ౪.౧౨ ॥

క్రాథనస్పన్దనాదిప్రయోగైః ధిక్కృతస్య నిద్రావిష్టో వాయుసంస్పృష్టో మన్దకారీ అసమ్యక్కారీ అసమ్యగ్వాదీతి యోఽయం దుష్టశబ్దోఽభియోగశబ్దశ్చ నిష్పద్యతే తస్మిన్ననృతే మాయాసంజ్ఞా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౧

మానసకాయికాభియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౨

మాయయా ఇతి తృతీయా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౩

సుకృతయా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౪

సు ప్రశంసాయాం తయా సుకృతయా సమ్యక్ప్రయుక్తయేతి సాధకసాధనప్రాధాన్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౫

అవిన్దత ఇతి ప్రాప్తౌ ప్రాధాన్యే చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౬

స తేషామిష్టాపూర్తమాదత్తేతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౭

ఉక్తం హి । ఆక్రోశమానో నాక్రోశేన్మన్యురేవ తితిక్షతి । స తేషాం దుష్కృతం దత్త్వా సుకృతం చాస్య విన్దతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౮

ఆహ ఉత్తమ ఇన్ద్రః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౯

స తేషామిష్టాపూర్తమిత్యుక్తే పరాపదేశేనాస్య వృత్తిర్నిర్గుణీకృతా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౧౦

అథాత్మాపదేశోఽత్ర కిమస్తి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౧౧

ఉచ్యతే అస్తి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౨:౧౩

నిన్దా హ్యేషానిన్దా తస్మాత్ ॥ ౪.౧౩ ॥

అత్రావమానపరిభవాద్యా నిన్దా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧

కుత్సా గర్హా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౨

శబ్దో నిన్దోత్తమోత్కర్షాపక్షే పే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౩

ఉత్తమాధికారాద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౪

ఏషా ఇత్యతిక్రాన్తాపేక్షణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౫

అవమానపరిభవపరివాదాద్యా నిన్దేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౬

అనిన్దా ఇత్యకారో నిన్దితత్వం ప్రతిషేధతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౭

అనిన్దా అకుత్సా అగర్హా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౮

అత్ర తస్మాచ్ఛబ్దః పూర్వోత్తరం చాపేక్షతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౯

తత్ర పూర్వాకాఙ్క్షాయాం తావత్కృత్స్నా నిన్దాప్రకరణగుణవచనే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧౦

యస్మాదిన్ద్రస్యాపి శుద్ధివృద్ధికారిణీ ఆత్మాపదేశేన పరాపదేశేన చ భగవతా అసన్మానచరిర్గుణీకృతా తస్మాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧౧

ఆహ నిరాకాఙ్క్షానిర్దేశాత్సందేహో యథా యథా వర్ణితం తథా తథా చ వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧౨

నిన్దాయా అనిన్దితత్వం గుణం జ్ఞాత్వా సాధకేన కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧౩

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౩:౧౪

నిన్ద్యమానశ్చరేత్ ॥ ౪.౧౪ ॥

అత్ర నిన్దా పూర్వోక్తా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౧

నిన్ద్యమానేనైవ నిన్దాయాః వర్తమానకాల ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౨

చరేదిత్యార్జనమధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౩

ధర్మార్జనే నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౪

సంశయాన్యత్వాచ్చాపునరుక్తశ్చరిశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౫

అత్రేదమానుషఙ్గికమసన్మార్గచరిప్రకరణం పరిసమాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౬

ఆహ నిన్ద్యమానశ్చరేదిత్యుక్త్వా ఆద్యం విధానమాచరతః కోఽర్థో నిష్పద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౭

నిష్పన్నేన వా కథమభిలప్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౮

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౪:౯

అనిన్దితకర్మా ॥ ౪.౧౫ ॥

అత్ర చర్యోత్తరసమ్బన్ధాద్గమ్యతే యదేతదనిన్దితం కర్మ ధర్మః స ఏవ నిన్ద్యమానస్యాచరతో నిష్పద్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౫:౧

అతః అనిన్దితకర్మా భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౫:౨

ఆహ నిన్ద్యమానస్యాచరతోఽనిన్దితం కర్మ భవతీతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౫:౩

తదుచ్యతే ఇహ యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౫:౪

సర్వవిశిష్టోఽయం పన్థాః ॥ ౪.౧౬ ॥

అత్ర అయమితి ప్రత్యక్షే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౬:౧

యథాయం పురుషః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౬:౨

యథావిధిశ్చరిరితి యాః క్రియాః అత్రాధికృతస్యానిన్దితం కర్మ భవతీత్యాహ భగవాన్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౬:3

సత్పథః ॥ ౪.౧౭ ॥

కస్మాత్ । రుద్రసమీపప్రాపణసామర్థ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:౧

అనావృత్తిప్రాపణసామర్థ్యాచ్చావికలః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:౨

తస్మాత్సర్వజ్ఞవచనావిసంవాదిత్వాచ్చాయం సత్పథ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:3

ఆహ కిమన్యత్ర పన్థానో న సన్తి ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:౪

ఉచ్యతే సన్తి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:౫

కింతు ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౭:౬

కుపథాస్త్వన్యే ॥ ౪.౧౮ ॥

అత్ర కు కుత్సాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౨

కుశబ్దప్రయోగాద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:3

కుపురుషవత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౪

పన్థానో విధయ ఉపాయా ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౫

తుశబ్దోఽనావృత్త్యుత్కర్షే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౬

అన్యే ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౭

గృహస్థబ్రహ్మచారివానప్రస్థభిక్షుపాషణ్డినాం పన్థానః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౮

తే కుపథాః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౯

న ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౦

ఆహ అయమేవ సత్పథః శేషాః కుపథా ఇతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౧

కిం వాస్య సత్పథత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౨

శేషాణాం వా కుపథత్వం కిమితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౩

ఉచ్యతే ఇహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౪

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౮:౧౫

అనేన విధినా రుద్రసమీపం గత్వా ॥ ౪.౧౯ ॥

అత్ర అనేన ఇత్యనపేక్షణే । విధినా భస్మస్నానక్రాథనాదినోపాయేనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧

విధినేతి తృతీయా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౨

రుద్ర ఇతి కాలోపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౩

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౪

సమీపమితి యోగపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౫

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౬

విధ్యనన్తరోక్తత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౭

సతి విధివిషయత్వే పురుషేశ్వరయోర్విషయాధికారకృతం వియోగం దృష్ట్వా జ్ఞానపరిదృష్టేన విధినాధ్యయనధ్యానాధికృతో విశుద్ధభావః సమీపస్థ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౮

గతిః ప్రాప్తిర్భావస్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౯

త్వా ఇతి విధికర్మణోర్నిష్ఠా ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧౦

ఆహ అత్రైవం విధ్యాచరణం సమీపగమనం చ కస్యోపదిశ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧౧

ఉచ్యతే న తీర్థయాత్రాదిధర్మవత్సర్వేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧౨

కింతు సంస్కారవద్బ్రాహ్మణస్యైవ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧౩

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౧౯:౧౪

న కశ్చిద్బ్రాహ్మణః పునరావర్తతే ॥ ౪.౨౦ ॥

అత్ర నకారోపదేశోఽన్యాచరణప్రతిపత్తిప్రతిషేధార్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧

కశ్చిదితి గృహస్థాద్యః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౨

స్థానమాత్రవైలక్షణ్యదర్శనాద్బ్రాహ్మణేష్వేవ కశ్చిచ్ఛబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౩

గృహస్థో బ్రహ్మచారీ వానప్రస్థో భిక్షురేకవేదో ద్వివేదస్త్రివేదశ్చతుర్వేదో గాయత్రీమాత్రసారో వానేన విధినా రుద్రసమీపం ప్రాప్తః సన్న కశ్చిద్బ్రాహ్మణః పునరావర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౪

బ్రాహ్మణగ్రహణం బ్రాహ్మణ్యావధారణార్థం బ్రాహ్మణ ఏవ నాన్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౫

క్షేత్రజ్ఞే చ బ్రాహ్మణసంజ్ఞా ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౭

ఉపచయజన్మయోగాత్సంస్కారయోగాచ్ఛ్రుతయోగాచ్చ బ్రాహ్మణః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౮

పునఃశబ్దః పునరావృత్తిప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౯

యథా పూర్వసంజ్ఞానాదిభిర్గత్వా ఆవర్తతే పునః పునః తథానేన విధినా రుద్రసమీపం గత్వా న సకృదావర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౦

పునః పునః సర్వథాపి నావర్తత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౧

ఆజీతి స్వశాస్త్రోక్తమర్యాదామధికురుతే అభివిధ్యర్థం చ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౨

యే చానేన విధినాక్షపితాజ్ఞానకలుషపాపమాయాదయః క్షీణాః తే పునః పునరావర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౩

న తైః సహ సంయోగో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౪

న చాపరం జన్మ ప్రతిపద్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౫

ఏవమధ్యాయపరిసమాప్తిం కృత్వా యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౦:౧౬

అత్రేదం బ్రహ్మ జపేత్ ॥ ౪.౨౧ ॥

అస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౧:౧

ఆహ కిం పునస్తద్బ్రహ్మ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౧:౨

తదుచ్యతే కారణాదిభావేనోక్తస్య భగవత ఏకత్వం సాధకో జ్ఞాత్వా తత్సాధనమారభతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౧:3

తత్పురుషాయ విద్మహే ॥ ౪.౨౨ ॥

అత్ర పూర్వం కారణత్వబహుత్వనానాత్వేనోపదిష్టస్య పరామర్శః తదితి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౧

పురుష ఇతి పౌరుష్యానుపూరణాచ్చ పురుషః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౨

పౌరుష్యమస్యానేకేషు రూపేష్వవస్థానాత్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:3

తత్సంస్థాని రూపాణి అఘోరాదీని ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౪

తత్పురుషాయేతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౫

యథా గ్రామాయ తత్త్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛతి తథా పురుషాయ తత్త్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౬

విద్మహ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౭

విద జ్ఞానే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౮

విద్మహే జానీమహే ఉపలభామహ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౯

ఆహ పురుషబహుత్వాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౧౦

అథ కతమస్మై పురుషాయ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౧౧

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౨:౧౨

మహాదేవాయ ధీమహి ॥ ౪.౨౩ ॥

అత్ర మహాదేవత్వం చ పూర్వోక్తం మహాదేవాయేతి చతుర్థీ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౧

ధీమహి ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౨

ధీఙ్సంశ్లేషణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౩

ధ్యాయేమహి లీయామహే జ్ఞానక్రియాశక్తిభ్యాం సంయుజ్యామహ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౪

అత్ర ధీ ఇతి జ్ఞానశక్తిపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౫

యయా సర్వపదార్థానాం తత్త్వమధిగచ్ఛతి సా జ్ఞానశక్తిః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౬

మహి ఇతి క్రియాశక్తిపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౭

యయా విధియోగాచరణసమర్థో భవతి సా క్రియాశక్తిరిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౮

ఆహ అథైతే దృక్క్రియాశక్తీ మహాదేవాత్సాధకః కిం స్వశక్తిత ఆసాదయతి ఆహోస్విత్పరశక్తితః ఉతోభయశక్తితః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౯

తదుచ్యతే పరశక్తితః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౧౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౩:౧౧

తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥ ౪.౨౪ ॥

తదితి దృక్క్రియాశక్త్యోర్గ్రహణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౧

న ఇత్యాత్మాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౨

అస్మాకమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౩

రుద్ర ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౪

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౫

ప్ర ఇత్యాదికర్మణి ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౬

చుద ప్రేరణే ॥ భాష్యమ్ ౪.౨౪:౭

చోదనం నామ జ్ఞానక్రియాశక్తిసంయోగః ॥ భాష్యమ్ ४.२४:८

యాదితి లిప్సా ॥ భాష్యమ్ ४.२४:९

సంయోజయస్వ మామిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ४.२४:१०

ఉక్తం హి రుద్రస్యేచ్ఛాపూర్వకో యో యోగో జ్ఞానక్రియాశక్తిభ్యాం పశ్వాదిషు సమ్భవః తచ్చోదనమాహురాచార్యాః ॥ భాష్యమ్ ४.२४:११

ఫ़ాశుపతసూత్ర, ५

అసఙ్గః ॥ ५.१ ॥

అత్ర అకారః సఙ్గప్రతిషేధే ॥ భాష్యమ్ ५.१:१

అత్ర సఙ్గో నామ యదేతత్పురుషే విషయిత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ५.१:२

తేన విషయిత్వేన యోగాదధర్మేణ చాయం పురుషో యదా అధ్యయనధ్యానాదిభ్యశ్చ్యవతి ॥ భాష్యమ్ ५.१:3

దృష్టాన్తశ్రవణప్రేక్షణలక్షణో వనగజవత్త్రైకాల్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ५.१:४

అసఙ్గిత్వమప్యతీతానాగతవర్తమానానాం విషయాణామనుచిన్తనం భిక్షువత్ ॥ భాష్యమ్ ५.१:५

ఏవం మహేశ్వరే భావస్థితిస్తదసఙ్గిత్వమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ५.१:६

ఆహ కిమసఙ్గిత్వమేవైకముక్తం నాన్యల్లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ५.१:७

ఉచ్యతే యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ५.१:८

యోగీ ॥ ५.२ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ५.२:१

అత్ర యోగో నామాత్మేశ్వరసంయోగో యోగః ప్రత్యేతవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౨

ఉక్తం హి । శఙ్ఖదున్దుభినిర్ఘోషైర్వివిధైర్గతివాదిత్రైః । క్రియమాణైర్న బుధ్యేత ఏతద్యుక్తస్య లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౩

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౪

ఆహ కిం లక్షణద్వయమేవాత్ర యుక్తస్యోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౫

న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨:౭

నిత్యాత్మా ॥ ౫.౩ ॥

అత్ర నిత్యత్వవిశేషణేనానిత్యత్వం నివర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧

నిత్యత్వం నామ సతి విభుత్వే పురుషేశ్వరయోర్మనసా సహ గతస్యాత్మతాభావస్య వృత్త్యాకారస్య విషయం ప్రతి క్రమోఽక్షేపోఽవస్థానం వృక్షశకునివత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౨

తస్మిన్నిర్వృత్తే మహేశ్వరే యుక్తో నిత్య ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౩

ఆత్మా ఇతి క్షేత్రజ్ఞమాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౪

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౫

చిత్తస్థిత్యుపదేశాద్యోగార్థం విద్యాచరణోపదేశాదసఙ్గయోగియుక్తాత్మజమైత్రాదీనాం చేతనే సమ్భవాత్న త్వచేతనేషు కార్యకరణప్రధానాదిషు ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౬

తస్మించేతనే ఆత్మశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౭

ఆత్మా చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౮

అతతీత్యాత్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౯

ఆపూర్య కార్యకరణం విషయాంశ్చేతయతీత్యాత్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౦

ఉక్తం హి । యదాప్నోతి యదాదత్తే యచ్చాత్తి విషయాన్ పునః । యచ్చాస్య సతతం భావః తస్మాదాత్మేతి సంజ్ఞితః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౧

స చ శ్రోతా స్ప్రష్టా ద్రష్టా రసయితా ఘ్రాతా మన్తా వక్తా బోద్ధా ఇత్యేవమాదిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౨

ఉక్తం హి । పురుషశ్చేతనో భోక్తా క్షేత్రజ్ఞః పుద్గలో జనః । అణుర్వేదోऽమృతః సాక్షీ జీవాత్మా పరిభూః పరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౩

ఇతి । తస్య సుఖదుఃఖేచ్ఛాద్వేషప్రయత్నచైతన్యాదిభిర్లిఙ్గైరధిగమః క్రియత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౪

ఆహ కిం లక్షణత్రయమేవాస్య యుక్తస్యోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౫

న యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩:౧౬

అజః ॥ ౫.౪ ॥

అత్ర అజ ఇత్యర్థాన్తరప్రాదుర్భావప్రతిషేధోऽభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౧

అత్రార్థాన్తరం నామ శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధాన్తరమధ్యయనధ్యానస్మరణాదయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౨

తేషు న జాయత ఇతి అజః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౩

ఆహ కిం లక్షణచతుష్కమేవాస్య యుక్తస్యోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౪

న ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪:౬

మైత్రః ॥ ౫.౫ ॥

అత్ర మైత్ర ఇతి సమతాయాం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౧

యథా మైత్ర ఆదిత్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౨

సర్వభూతస్థితే చ మహేశ్వరే స్థితచిత్తః ఇచ్ఛాద్వేషవినివృత్తోऽప్రవృత్తిమాన్మైత్ర ఇత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౩

తస్మాత్కార్యకరణవానేవ చిత్తస్థితిసమకాలమేవాసఙ్గాదిభావేన జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౪

ఆహ అథ కథం పునరేతద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౫

యథా కార్యకరణవానేవ చిత్తస్థితిసమకాలమేవాసఙ్గాదిభావేన జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౬

ఉచ్యతే గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౫:౮

అభిజాయతే ॥ ౫.౬ ॥

అత్ర అభిశబ్దో విశేషణే ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౧

కో విశేష ఇతి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౨

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౩

యస్మాదయం సఙ్గీ అయోగీ అనిత్యాత్మా అనజోఽమైత్రశ్చ భూత్వా అసఙ్గాదిభావేన జాయత ఇత్యేష విశేషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౪

జాయతే ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౫

జనీ ప్రాదుర్భావే ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౬

తస్మాత్కార్యకరణవానేవ చిత్తస్థితిసమకాలమేవాసఙ్గాదిభావేన యుగపజ్జాయతే అవశ్యాదివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౭

అసఙ్గాదిభావే కోఽసావభ్యుపాయో యేన జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౮

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౬:౯

ఇన్ద్రియాణామభిజయాత్ ॥ ౫.౭ ॥

అత్ర జితతా జయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧

తస్మాజ్జయాదసఙ్గతాది భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨

అత్ర పరిగ్రహతయేశ్వరాణి ఇన్ద్రియాణి బుద్ధ్యాదీని వాగన్తాని త్రయోదశ కరణాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩

తేషామభిజయాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౪

ఆహ కథం బుద్ధిసిద్ధిరితి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౫

తదుచ్యతే సిద్ధత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౬

అత్ర మతిబుద్ధిపిధానస్థాపనోద్దేశాద్ఘటపటవత్సిద్ధత్వాచ్చ బుద్ధిః సిద్ధా తథా పరోపదేశాత్స్వాత్మపరాత్మప్రతివిభాగదర్శనాత్సురోఽహం నరోఽహమితి భిన్నవృత్తిత్వాచ్చాహంకారః సిద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౭

తథా మనః ప్రవర్తతే మనోజవీ మనోఽమన ఇతి సంకల్పవికల్పవృత్తినానాత్వం చ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౮

ఏవం త్రికాలవృత్త్యన్తఃకరణం పురుషస్య వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౯

తథా బుద్ధీన్ద్రియాణాం శ్రోత్రం వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౦

పరపరివాదాదివచనాదుచ్చైరుభయథా ప్రముఖే ద్విరధిష్ఠానే సంనివిష్టం సామన్తాచ్ఛబ్దవ్యఞ్జనసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౧

తథాతితపోపదేశాత్త్వగన్తర్బహిశ్చ శరీరం వ్యాప్య సంనివిష్టా స్పర్శవ్యఞ్జనసమర్థా సిద్ధా ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౨

తథా మూత్రపురీషదర్శనప్రతిషేధాత్కృతాన్నాదివచనాచ్చ చక్షుః ఉచ్చైరుభయథా ప్రముఖే ద్విరధిష్ఠానే సంనివిష్టం ఘటరూపాది వ్యఞ్జనసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౩

తథా మాంసలవణోపదేశాజ్జిహ్వా తన్ముఖే మాంసపేశ్యాం సంనివిష్టా రసజ్ఞానజననసమర్థా సిద్ధా ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౪

తథా ప్రాణాయామోపదేశాద్ఘ్రాణం ప్రముఖే ఉచ్చైరుభయథా ద్విరధిష్ఠానే సంనివిష్టం గన్ధగ్రహణసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౫

ఏవమధికారివృత్తిభిర్బుధ్యత్యేభిః పురుష ఇతి బుద్ధీన్ద్రియాణి ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౬

తథా కర్మేన్ద్రియాణి ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౭

మణ్డనవిహరణోపదేశాత్పాదేన్ద్రియమధస్తాద్ద్విరధిష్ఠానే సంనివిష్టం గమనక్రియాసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౮

తథా మూత్రపురీషదర్శనప్రతిషేధాత్పాయ్విన్ద్రియం గుహ్యప్రదేశే సంనివిష్టముత్సర్గక్రియాసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౧౯

తథా స్త్రీప్రతిషేధాదుపస్థేన్ద్రియం త్రివలీగుహ్యప్రదేశసంనివిష్టమానన్దక్రియాసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౦

తథా అపి తత్కర్మోపదేశాద్ధస్తేన్ద్రియముచ్చైరుభయథా ద్విరధిష్ఠానే భుజాన్తర్దేశే సంనివిష్టమాదానక్రియాసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౧

తథా అపి తద్భాషణోపదేశాద్వాగిన్ద్రియం వాక్తాలుజిహ్వాదిషు స్థానేషు సంనివిష్టం వచనక్రియాసమర్థం సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౨

అత్ర వికారతద్వృత్తిభిః కర్మోత్పత్తిః పురుషే ఇతి కర్మేన్ద్రియాణి ఏవమేతాని త్రయోదశ కరణానీన్ద్రియాణి సూత్రతో వ్యాఖ్యాతాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౩

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౪

ఇన్ద్రియాణామితి సామాన్యగ్రహణాద్వికరణవత్సామాన్యప్రతిషేధాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౫

ఇన్ద్రియాణామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౬

ఉక్తం హి । ఆదానాద్గ్రహణాత్త్యాగాద్రఞ్జణాద్గమనాత్తథా । ఇఞ్జనాద్రవణాచ్చైవ తస్మాదిన్ద్రియముచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౭

అభిజయాదితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౮

అభిశబ్దః అత్యన్తవిజయే వశీకరణే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౨౯

ఆక్రమ్య వశీకర్తవ్యాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౦

వాయుకామక్రోధపాటలిపుత్రవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౧

తస్మాదకుశలేభ్యో వ్యావర్తయిత్వా కామతః కుశలం యోజితాని తదా జితాని భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౨

తస్మాదుక్తమిన్ద్రియాణామభిజయాదితి అసఙ్గాదిజన్మనిమిత్తత్వాత్పఞ్చమీ ద్రష్టవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౩

ఆహ అన్యత్ర సాంఖ్యయోగాదీనామసఙ్గాదియుక్తాః ముక్తాః శాన్తిం ప్రాప్తాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౪

నిరభిలప్యా ముక్తా ఇత్యుచ్యన్తే ముక్త ఏవ న యుక్త ఇతి క్వ సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౫

తదుచ్యతే ఇహ యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౭:౩౬

రుద్రః ప్రోవాచ తావత్ ॥ ౫.౮ ॥

తత్ర రుద్ర ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧

రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౨

ప్ర ఇత్యభిధానవిశుద్ధౌ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౩

ప్రసన్నేన్ద్రియవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౪

వచ వ్యక్తాయాం వాచి ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౫

ప్రోవాచ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౬

ఏవం యత్సాంఖ్యం యోగశ్చ వర్ణయతి అసఙ్గాదియుక్తాః ముక్తాః శాన్తిం ప్రాప్తా ఇతి తదవిశుద్ధం తేషాం దర్శనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౭

త్రైమిరికస్య చక్షుషశ్చన్ద్రదర్శనవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౮

అయం తు యుక్త ఏవ న ముక్త ఇతి విశుద్ధమేతద్దర్శనం ద్రష్టవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౦

సర్వజ్ఞవచనాదవిసంవాదిత్వాచ్చైతద్గమ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౧

ఏవమేతన్నాన్యథేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౨

కించాన్యదిదమథశబ్దాది శివాన్తం ప్రవచనం రుద్రప్రోక్తం తావత్సర్వతన్త్రాణాం శ్రేష్ఠమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౩

తస్మాత్కారణశాస్త్రయోః పరప్రమాణభావోఽవధార్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౪

అత్ర శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౫

ఆహ కిమేతానీన్ద్రియాణి పరిజ్ఞానమాత్రాదేవ జితాని భవన్తి ప్రధానవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౬

తదుచ్యతే న జ్ఞానేన వచనాదిభిరేషాం జయః కర్తవ్యః యస్మాదేషాం జయే భగవతా వసత్యర్థవృత్తిబలక్రియాలాభాయ వసతా ఇత్యతస్తజ్జయే వసత్యర్థ ఏవ తావదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౮:౧౮

శూన్యాగారగుహావాసీ ॥ ౫.౯ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧

అత్ర శూన్యమేవాగారం శూన్యాగారమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౨

శూన్యం వివిక్తం నిర్జనమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౩

ఆగారమితి గృహపర్యాయః ఆగారం గృహం వేశ్మ సదనమితి పర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౪

గుహూ సంవరణే ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౫

ప్రవిష్టం సాధకమావరయతి గోపయతీతి గుహా ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౬

ఆహ ఆవరకత్వావిశేషాచ్ఛూన్యాగారగుహయోరవిశేష ఇతి చేత్తదుచ్యతే మృత్తృణకాష్ఠాదికృతమగారం పర్వతగుహాద్యా గుహా ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౭

తస్మాన్నావిశేష ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౮

యథా సతి విభుత్వే జ్ఞత్వం సాధర్మ్యం పురుషేశ్వరయోః సర్వజ్ఞత్వతో విశేషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౯

తస్మాదాయతనేఽవివిక్తదోషం దృష్ట్వా శూన్యాగారే గుహాయాం వా యథోపపత్తితో విచార్య వివిక్తం వివేచ్య యన్మాత్రస్థానాసనశయనాదిభిరుపజీవతి తన్మాత్రం సంస్కరణమర్యాదయోపయోగక్రియాభినివిష్టేన వస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౦

వసతిసంయోగాద్గుహావాసీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౧

పులినవాసివత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౨

ఆహ తత్కథం జ్ఞేయం యథా జితానీన్ద్రియాణి ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౩

తేషాం జితానాం వా కిం లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౪

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౯:౧౫

దేవనిత్యః ॥ ౫.౧౦ ॥

అత్ర దేవో భగవాన్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౧

తత్ర యదాస్య భగవతి దేవే నిత్యతా కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౨

అధ్యయనధ్యానాభ్యాం దేవేఽధికృతస్య ప్రాధాన్యేన నిశ్చలతా వర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౩

స్వల్పతరవ్యవధానేఽపి అతియోగాభ్యాసనిరన్తరప్రాప్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౪

స్మృతిస్తు దేవనిత్యతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౫

ఆహ దేవనిత్యతాయాః కిం లక్షణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౬

తదుచ్యతే జితేన్ద్రియత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౭

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౦:౮

జితేన్ద్రియః ॥ ౫.౧౧ ॥

అత్ర జితేన్ద్రియత్వం నామ ఉత్సర్గనిగ్రహయోగ్యత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:౧

ఇన్ద్రియాణి బుద్ధ్యాదీని వాగన్తాని త్రయోదశ కరణాని పూర్వోక్తాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:౨

తాని యదా అకుశలేభ్యో వ్యావర్తయిత్వా కామతః కుశలే యోజితాని హతవిషదర్వీకరవదవస్థితాని భవన్తి తదా దేవనిత్యో జితేన్ద్రియ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:3

ఆహ కిం దేవనిత్యతైవాస్య పరో నిష్ఠాయోగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:౪

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౧:౬

షణ్మాసాన్నిత్యయుక్తస్య ॥ ౫.౧౨ ॥

అథవాన్యో దూరస్థః సమ్బన్ధః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧

యస్మాదుక్తమ్ । యస్య యేనార్థసమ్బన్ధో దూరస్థమపి తేన హి । అర్థతోఽన్యసమానానామానన్తర్యేఽప్యసంగతిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౨

ఏవమిహాపి దూరస్థః సమ్బన్ధః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:3

ఇహ పురస్తాదుక్తం విజ్ఞానాని చాస్య ప్రవర్తన్తే ఇతి ఏతైర్గుణైర్యుక్త ఇతి చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౪

కియతా కాలేనాస్య తే గుణాః ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౫

కిం యుక్తస్య కిం వియుక్తస్య కిం యుగపత్క్రమశో వా కిం సకలస్య నిష్కలస్య వేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౬

ఇత్యేషామర్థానామనిర్వచనానాం నిర్వచనార్థమిదమారభ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౭

యస్మాదాహ షణ్మాసాన్నిత్యయుక్తస్య ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౮

అత్ర షడితి సంఖ్యా మాసానితి కాలనిర్దేశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౯

మనుష్యగణనయా త్రింశద్దివసో మాసః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౦

ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౧

ద్వాదశ పక్షా అర్ధసంవత్సరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౨

షణ్మాసానితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౩

తస్మాత్షష్ఠప్రథమమాసయోరభ్యన్తరే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౪

నిత్యయుక్తస్య ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౫

సంతతమవిచ్ఛిన్నమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౬

యుక్త ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౭

ఆత్మేశ్వరసంయోగో యోగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౮

నిత్యయుక్తస్య ఇతి షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౧౯

ఆహ అస్య యుక్తస్య కిం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౨౦

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౨:౨౧

భూయిష్ఠం సమ్ప్రవర్తతే ॥ ౫.౧౩ ॥

అత్ర భూయిష్ఠమితి క్రమే ప్రాయే చ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧

యథా క్రమశో దదాతి ఆదిత్యో వా గతో భూయిష్ఠమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౨

తస్మాత్సూచ్యగ్రేణోత్పలపత్రశతభేదనక్రమవత్క్రమాద్దూరదర్శనాదయః ప్రవర్తన్త ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౩

సమిత్యేకీభావే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౪

నిష్కలస్య కార్యకరణరహితస్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౫

ప్ర ఇత్యాదికర్మణ్యారమ్భే భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౬

యుక్తోత్తరే ప్రభావాద్గుణాః ప్రవర్తన్తే ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౭

వర్తతే కస్మిన్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౮

దర్శనం దృశ్యే శ్రవణాది శ్రవ్యాదిష్విత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౯

తస్మాత్షష్ఠప్రథమమాసయోరభ్యన్తరే నిత్యయుక్తస్య క్రమశో గుణాః సమ్ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౦

కుతః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౧

మహేశ్వరప్రసాదాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౨

అశివత్వసంజ్ఞకే వినివృత్తే శివత్వప్రసాదాభ్యాం గుణాః ప్రవర్తన్తే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౩

గుణశబ్దో దూరదర్శనాదివచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౪

ఆహ కాం వృత్తిమాస్థాయ శూన్యాగారే గుహాయాం వాసః కార్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౫

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౩:౧౬

భైక్ష్యమ్ ॥ ౫.౧౪ ॥

భిక్షాణాం సమూహో భైక్ష్యం కాపోతవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౧

తచ్చ నగరగ్రామాదిభ్యో గృహాద్గృహం పర్యటతో భక్ష్యభోజ్యాదీనామన్యతమం యత్ప్రాప్యతే కృతాన్నాదివచనాద్భైక్ష్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౨

భయక్షపణాద్భైక్ష్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౩

భిక్షావచనాదభైక్ష్యప్రతిషేధః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౪

ఆహ ఆధారాత్తు కృత్వా సందేహః అథ కుత్ర తద్భైక్ష్యం గ్రాహ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౫

తదుచ్యతే పాత్రే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౪:౭

పాత్రాగతమ్ ॥ ౫.౧౫ ॥

అత్ర భైక్ష్యవత్ప్రసిద్ధం పాత్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౧

అలాబుదారువస్త్రాదీనామన్యతమం యత్రాప్యతే తత్ఫలు హింసాస్తేయాదిరహితేన క్రమేణాహారే యత్పర్యాప్తం గ్రాహ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౨

తస్మిన్ తదఫలకే పాత్రే ఆగతం పాత్రాగతమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:3

ఆహ బ్రహ్మచారికల్పే మధుమాంసలవణవర్జమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౪

తత్కిం మధుమాంసాదీన్యేకాన్తేనైవ దుష్టానీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౫

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౫:౭

మాంసమదుష్యం లవణేన వా ॥ ౫.౧౬ ॥

తత్ర భైక్ష్యవత్ప్రసిద్ధం మాంసమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౧

యస్య మాహిషవారాహాదీనామన్యతమం యత్రాప్యతే తత్ఫలు హింసాస్తేయరహితత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౨

లవణేన వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:3

అత్ర లవణం నామ సైన్ధవసౌవర్చలాద్యం మాంసవత్ప్రసిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౪

తదేతన్మాంససమసంసృష్టం వా భైక్ష్యవిధినా ప్రాప్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౫

అదుష్యమకుత్సితమగర్హితమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౬

వా వికల్పే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౭

మాంసేన వా లవణేన వా ఉభాభ్యామపి సాక్షాద్వా అదుష్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౮

ఆహ భైక్ష్యాలాభకాలే అపర్యాప్తికాలే వా కిమనేన కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౯

తదుచ్యతే అపః పీత్వా స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౧౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౬:౧౧

ఆపో వాపి యథాకాలమశ్నీయాదనుపూర్వశః ॥ ౫.౧౭ ॥

అత్ర ఆణాపః ఆపః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧

ఆజితి అత్ర సంవృతపరిపూతాదిమర్యాదామధికురుతే కృతాన్నోత్సృష్టవదపదాన్తరితత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨

ద్వితీయాస్థానే ప్రథమా ద్రష్టవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౩

ఆపోఽత్ర లోకాదిప్రసిద్ధాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౪

తృణాదివ్యావృత్తముదకమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౫

వా విభాగే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౬

అన్యద్భైక్ష్యమన్యా ఆప ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౭

అపిశబ్దః సమ్భావనే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౮

అప్యపః పీత్వా స్థేయం న తు శాస్త్రవ్యపేతేన క్రమేణ వృత్త్యర్జనం కర్తవ్యమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౯

యథా ఇతిశబ్దః సమానార్థే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౦

యథా భైక్ష్యోపదేశం కృత్వా యోగకర్మణ్యుద్యమః కర్తవ్య ఇతి వ్యాఖ్యాతం తథా అపః పీత్వేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౧

కాలోఽత్ర ద్వివిధః అలాభకాలః అపర్యాప్తికాలశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౨

తత్ర యదా గ్రామం నగరం వా కృత్స్నమటిత్వా న కించిదాసాదయతి సః అలాభకాలః అపర్యాప్తికాలో నామ యదా భిక్షాం భిక్షాద్వయం వా ఆసాదయతి తదా అపః పీత్వాపి స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౩

ఆహ ఏవం స్థితేన కిమనేన కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౪

తదుచ్యతే ఉపయోక్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౫

యస్మాదాహ అశ్నీయాదనుపూర్వశః ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౬

అశ్నీయాదితి యోగక్రియానుపరోధేనాహారలాఘవమర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౭

అశ భోజనే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౮

అశ్నీయాదనుపూర్వశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౧౯

అను పృష్ఠకర్మక్రియాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౦

అనుపూర్వశ ఇతి అతిక్రాన్తాపేక్షణే ప్రకారవచనే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౧

యథాపూర్వం గ్రామాది ప్రవిశ్య భైక్ష్యార్జనం కృత్వాలాభకాలే అపర్యాప్తికాలే వా తదను పశ్చాదపః పీత్వా స్థేయమితి కృత్వా భగవతా ఏతదుక్తమశ్నీయాదనుపూర్వశ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౨

అత్ర శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౩

ఆహ శూన్యాగారగుహావస్థస్యేన్ద్రియజయేన వర్తతోఽస్య బలం కిం చిన్త్యతే కిమకలుషత్వమేవ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౪

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౭:౨౬

గోధర్మా మృగధర్మా వా ॥ ౫.౧౮ ॥

అత్ర గౌర్లోకాదిప్రసిద్ధో మృగవత్ఖురకకుదవిషాణసాస్నాదిమానితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౧

తథా మృగోఽపి గోద్రవ్యవల్లోకాదిప్రసిద్ధః కృష్ణమృగాదీనామన్యతమః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౨

తయోస్తు సతి ధర్మబహుత్వే సమానో ధర్మో గృహ్యతే ఆధ్యాత్మికాదిద్వంద్వసహిష్ణుత్వమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౩

తదుత్తరత్ర వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౪

గోమృగధర్మగ్రహణం తు పరస్పరవిశేషణార్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౫

వాశబ్దో వికల్పార్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౬

క్రియాసామాన్యదృష్ట్యా రౌద్రీబహురూపీవదేకధర్మేణ చైకధర్మేణ వా స్థేయమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౭

ఆహ కేన బలేనాస్య కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౮

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౮:౯

అద్భిరేవ శుచిర్భవేత్ ॥ ౫.౧౯ ॥

అత్ర అద్భిః ఆజీవ అద్భిరేవ ఆపో జలమిత్యాదిప్రసిద్ధాః పూర్వోక్తాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౧

అద్భిరితి తృతీయా ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౨

ఆజీతి పూర్వప్రసిద్ధమాత్రాదిమర్యాదామధికురుతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:3

గోమృగవద్ద్వంద్వసహిష్ణుత్వమర్యాదాయాం చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౪

ఇవ ఇతి ఉపమాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౫

యథా అద్భిశ్చ మృద్భిశ్చ ప్రక్షాలితాని వస్త్రాదీని శుద్ధాని భవన్తి తద్వత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౬

గోమృగధర్మిత్వేన బలేన శుచిర్భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౭

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౮

యస్మాదాహ గోమృగయోరకుశలధర్మప్రతిషేధం కుశలధర్మే చ నియోగం సిద్ధశక్తిప్రశంసయా అసిద్ధశక్తిప్రతిషేధం చ వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౯

తదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౧౯:౧౦

సిద్ధయోగీ న లిప్యతే కర్మణా పాతకేన వా ॥ ౫.౨౦ ॥

అసిద్ధస్తు సర్వథాపి వర్తమానో లిప్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧

అతో యోగీ సిద్ధ ఇత్యేవం ప్రాప్తే సుఖముఖోచ్చారణార్థముక్తం సిద్ధయోగీ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨

అత్ర ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3

యోగో నామాత్మేశ్వరయోర్యోగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౪

తేనాయం యోగీ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౫

సిద్ధో నామ దర్శనాద్యైశ్వర్యం ప్రాప్తః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౬

స ఖలు వశీకరణావేశనపాలనాదిప్రవీణః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౭

న లిప్యతే న సంయుజ్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౮

ఆహ కేన న లిప్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౯

తదుచ్యతే కర్మణా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౦

అత్ర కర్మణేత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౨

కృతకత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౩

కర్మణేతి తృతీయా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౪

ఇష్టస్థానశరీరేన్ద్రియవిషయసమ్బన్ధకృతేన కర్మణా న లిప్యతే న సంయుజ్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౫

ఆహ అనిన్దితేన శుభేన కర్మణా న సంయుజ్యత ఇత్యుచ్యతే ఆహో అథ కిమశుభేన కర్మణా లిప్యతే నేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౬

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౭

యస్మాదాహ పాతకేన ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౮

అత్ర పాపాఖ్యేన పాతకేన వానిష్టస్థానశరీరేన్ద్రియవిషయగతోఽశుభం భుఙ్క్తే తేనాప్యశుభేన కర్మణా న లిప్యతే న యుజ్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౧౯

వా త్రికల్పే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౦

పాతకేన వా అపాతకేన వా సమస్తాభ్యాం వా వశీకరణావేశనపాలనాదిషు ప్రవర్తమానో న లిప్యతే న సంయుజ్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౨

సిద్ధిసామర్థ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౩

అసిద్ధశ్చాయం యోగీ బ్రాహ్మణో గోమృగధర్మావస్థో యది సర్వథాపి గోమృగవత్ప్రవర్తతే తతో లిప్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౪

తస్మాద్గోమృగయోరకుశలధర్మో న గ్రాహ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౫

కుశలధర్మశ్చ స్వాధ్యాత్మికాదిద్వంద్వసహిష్ణుత్వం పరిగృహ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౬

తేనాయం శుచిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౭

ఆహ కిమస్యాశౌచమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౮

తదుచ్యతే ద్వంద్వైర్యోగవ్యాసఙ్గకరైః కామక్రోధశిరోరోగాదినిమిత్తైః శీతాదిభిరన్యైర్వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౨౯

న లిప్యతే న సంయుజ్యత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:౩౦

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౧

ప్రాప్తబలత్వాదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౨

అత్ర శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:33

ఆహ శూన్యాగారగుహావస్థస్యేన్ద్రియజయే వర్తతః కాః క్రియాః కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౪

కిం స్నానహసితాద్యాః క్రాథనస్పన్దనమణ్డనాద్యా వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౫

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౦:3౭

ఋచమిష్టామధీయీత గాయత్రీమాత్మయన్త్రితః ॥ ౫.౨౧ ॥

అత్ర ఋచమృచామిత్యప్యదుష్టః పాఠః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧

అత్ర ఋచా నామాఘోరా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨

కథం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:3

ఋజ్మధ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౪

సద్యోజాతతత్పురుషేశానవదర్చ్వర్చగాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౫

ఇష్టా చేయం తత్ర తత్ర జప్తవ్యత్వేన గుణీకృతత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౬

పూర్వోత్తరసూత్రేషు జప్తవ్యత్వేన గాయత్ర్యా సహాధ్యానాదాశుభావసమాధ్యాసాదనాచ్చ ఇష్టా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౭

అధ్యయనమితి జప్యపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౮

ఈత ఇత్యాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౯

మానసమేవాధీయీతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౦

ఆహ కిమృచైవైకాధ్యేతవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౧

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౨

యస్మాదాహ గాయత్రీమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧3

గాయత్రీ నామ తత్పురుషా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౪

నిరుక్తమస్యాః పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౫

మానసమేవాధీయీతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౬

ఆహ కీదృశోఽధీయీతేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౭

తదుచ్యతే ఆత్మయన్త్రితః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౮

ఆత్మయన్త్రణమితి ప్రత్యాహారపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౧౯

ఆత్మేతి క్షేత్రజ్ఞ ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౦

ఆత్మత్వమస్య చైతన్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౧

ఆప్తవ్యం కార్యం కరణం విషయాశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౨

ఆత్మయన్త్రణమిత్యత్ర సతి త్రికే యుజ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౩

యన్త్రణం నామ యథాయమాత్మభావో బ్రహ్మణ్యక్షరపదపఙ్క్త్యం యుక్తో వర్తతే తదాత్మా యన్త్రితో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౪

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౫

నృత్యప్రసక్తచిత్తదృష్టాన్తాత్కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౬

ఆత్మాత్మభావయోరవ్యుచ్ఛేదాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౭

గుణగుణినోరపి తథా యుగపద్భావః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౮

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౨౯

యష్టుం ప్రవృత్తో యన్త్రయితుం చ ప్రవృత్త ఏవ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౦

భిక్షువత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౧

తస్మాద్యన్త్రణమేవైష ప్రత్యాహార ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౨

ఆహ అత్ర గాయత్రీబహుత్వాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౩

కథమవగమ్యతే ఋచా అఘోరేణ వా తత్పురుషేణేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౪

ఉచ్యతే గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౧:౩౬

రౌద్రీం వా బహురూపీం వా ॥ ౫.౨౨ ॥

అత్ర రౌద్రీ నామ తత్పురుషా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౧
నిరుక్తమస్యాః పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౨
వాశబ్దో రౌద్రీబహురూపాోః ప్రతివిభాగే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:3
బహురూపీ నామాఘోరా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౪
వా వికల్పే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౫
తుల్యఫలత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౬
వేత్యత ఏకా చైకా వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౭
ఆత్మయన్త్రితోఽధీయీత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౮
ఆహ ఆత్మయన్త్రితస్యాధీయతః కా కార్యనిష్పత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౯
తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౨:౧౦

అతో యోగః ప్రవర్తతే ॥ ౫.౨3 ॥

అత్ర అత ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౧
ఆత్మయన్త్రితోఽధీయీతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౨
తస్మాదనేన కారణేన హేతునా నిమిత్తేనేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:3
యోగ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౪
ఆత్మేశ్వరసంయోగో యోగ ఇతి మన్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౫
ప్ర ఇత్యాదికర్మణి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౬
ప్రవర్తతే ఇత్యస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౭
అత్ర శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨3:౮

ఆహ ఋచమధీయతా బ్రహ్మణ్యక్షరపదపఙ్క్త్యం కిం యుక్తేనైవ స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౩:౯

ఆహోస్విద్ధృష్టా అస్యాన్యా సూక్ష్మతరా ఉపాసనా క్రియాధ్యాననమఃస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౩:౧౦

ఉచ్యతే దృష్టా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౩:౧౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౩:౧౨

ఓంకారమభిధ్యాయీత ॥ ౫.౨౪ ॥

అత్ర ఓమిత్యేష జప్యపర్యాయో వామదేవాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧

కారశబ్దోఽవధారణే ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౨

కింకారణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౩

ఉక్తం హి । ప్రణవే నిత్యయుక్తస్య వ్యాహృతిషు చ సప్తసు । త్రిపదాయాం చ గాయత్ర్యాం న మృత్యుర్విన్దతే పరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౪

ఇత్యత ఓంకార ఏవావధార్యతే ధ్యేయత్వేన న తు గాయత్ర్యాదయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౫

అభిరభ్యాసే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౬

ఓంకారసంనికృష్టచిత్తేన భవితవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౭

ధ్యై చిన్తాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౮

ధ్యానం చిన్తనమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౯

ఉక్తం హి । ధ్యై చిన్తాలక్షణం ధ్యానం బ్రహ్మ చౌంకారలక్షణమ్ । ధీయతే లీయతే వాపి తస్మాద్ధ్యానమితి స్మృతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౦

ముహూర్తార్ధం ముహూర్తం వా ప్రాణాయామాన్తరేఽపి వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౧

ధ్యేయం చిన్తయమానస్తు పాపం క్షపయతే నరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౨

ఈత ఇత్యాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౩

ఓంకార ఏవ ధ్యేయో నాన్య ఇత్యర్థః । ఆహ ఓంకారో ధ్యేయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౪

కో వా ధ్యానదేశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౫

కస్మిన్ వా దేశే ధారణా కర్తవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౬

ధ్యాయమానేన వా కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౭

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౪:౧౮

హృది కుర్వీత ధారణామ్ ॥ ౫.౨౫ ॥

తత్ర హృది ఇత్యాత్మపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨

పూర్వోత్తరసామర్థ్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:3

యోఽర్థో యత్ర మిలతి స తత్ర స్థాపయితవ్యః స ఏవార్థో ధారయితవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౪

కించ వేదప్రామాణ్యాదుక్తమ్ । అఙ్గాదఙ్గాత్సమ్భవసి హృదయాదధిజాయసే । ఆత్మా వై పుత్రనామాసి స జీవ శరదః శతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౫

అన్యత్రాపి ఆత్మా విజాయతే పుత్ర ఆత్మా వై ఆత్మనః పితా । ఆత్మప్రజో భవిష్యామి పరమం హృదయం హి సః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౬

అతో హృదయమాత్మేత్యుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౭

ప్రకురుతే భావం బుద్ధిరధ్యవసాయితామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౮

హృదయం ప్రియాప్రియే వేత్తి త్రివిధా కరణస్థితిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౯

తథా లోకేఽపి సన్తి వక్తారో హృదయం తే జ్ఞాస్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౦

కిముక్తం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౧

ఆత్మా తే జ్ఞాస్యతీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౨

అతోఽవగమ్యతే హృదీత్యాత్మపర్యాయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧3

హృదీతి ఔపశ్లేషికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౪

అత్ర తు ఓంకారో ధార్యో నాత్మా కింతు య ఏవాత్మన్యాత్మభావః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౫

తస్యోంకారాత్ప్రచ్యుతస్య విషయేభ్యో వృత్తివికారమాత్రేణ గతస్య ప్రత్యానయనం ప్రత్యాహారః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౬

ప్రత్యాహృత్య హృది ధారణా కర్తవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౭

ధార్యం చోంకారానుచిన్తనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౮

తత్రైవ సుదీర్ఘకాలమవస్థానమధ్యయనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౧౯

తద్ధారణాహితం పరం ధ్యానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౦

నిష్ఠాయోగస్తు స్థాపయిత్వేతి వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౧

కుర్వీత ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౨

డుకృఞ్కరణే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౩

తస్య సప్తమ్యన్తే కుర్వీతేతి భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౪

హృది ధారణా కర్తవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౫

ఈత ఇత్యాజ్ఞాయాం నియోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౬

పాదజానుకటినాసికాదిస్థానేషు ధారణాకర్తవ్యతాప్రతిషేధార్థో నియోగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౭

హృది ధార్యా నాన్యత్రేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౮

ఆహ ఓంకారః కిం పరప విష్ణురుమా కుమారశ్చ చతస్రోఽర్ధమాత్రా వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:౨౯

ఉత సమానపురుష ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:30

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:3౧

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౫:3౨

ఋషిర్విప్రో మహానేషః ॥ ౫.౨౬ ॥

అత్ర ఋషిః ఇత్యేతద్భగవతా నామధేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧

ఋషిః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౨

ఋషిః క్రియాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:3

ఋషిత్వం నామ క్రియాశంసనాదృషిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౪

తథా కృత్స్నం కార్యం విద్యాద్యమీశత ఇత్యతః ఋషిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౫

తథా విప్ర ఇత్యేతదపి భగవతో నామ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౬

విప్రః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౭

విద జ్ఞానే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౮

విప్రత్వం నామ జ్ఞానశక్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౯

వ్యాప్తమనేన భగవతా జ్ఞానశక్త్యా కృత్స్నం జ్ఞేయమిత్యతో విప్ర ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౦

తథా మహానిత్యభ్యధికత్వే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౧

యదేతద్దృక్క్రియాలక్షణమస్తి అనాగన్తుకమకృతకమైశ్వర్యం తద్గుణసద్భావః సతత్త్వం తత్త్వధర్మః తదకృతకం పురుషచైతన్యవత్తన్నాన్యస్యేత్యతోఽభ్యధికః ఉత్కృష్టోఽతిరిక్తశ్చేతి మహాన్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౨

ఏష ఇతి ప్రత్యక్షే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౩

ఏష యో మయా పూర్వమోమితి శ్రోత్రప్రత్యక్షీకృతోఽర్థః అసౌ విష్ణూమాకుమారాదీనామన్యతమో న భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౫

ఋషిత్వాద్విప్రత్వాన్మహత్త్వాచ్చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౬

ఆహ ఋషిత్వం విప్రత్వం చ కీదృశే మహేశ్వరే చిన్తనీయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౭

కీదృశో వా ఓంకారో ధ్యేయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౮

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౬:౧౯

వాగ్విశుద్ధః ॥ ౫.౨౭ ॥

అత్రాపి వాగ్విశుద్ధ ఇత్యపి భగవతో నామధేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౧

న అమీ ఇత్యన్యో భగవాన్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౨

స యథా హ్యథో హిత్వా వాణీం మనసా సహ రూపరసగన్ధవిద్యాపురుషాదిపరో నిష్కలో ధ్యేయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:3

యస్మాదుక్తమ్ । ఆకృతిమపి పరిహృత్య ధ్యానం నిత్యం పరే రుద్రే । యేన ప్రాప్తం యోగే ముహూర్తమపి తత్పరో యోగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౪

పరమయోగ ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౫

ఆహ అథ యథాయం బాలవన్నిష్కలస్తథా కిం సమానపురుషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౬

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౭

యస్మాదాహ తదాప్యయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౭:౮

మహేశ్వరః ॥ ౫.౨౮ ॥

అత్రానాద్యజ్ఞానద్యుతినా ఋషిత్వవిప్రత్వసంజ్ఞకేన మహతా ఐశ్వర్యేణ మహేశ్వర ఇతి సిద్ధమిహ తు యదాయం వాగ్విశుద్ధో నిష్కలస్తదా కిం సమానపురుషవదనీశ్వర ఇత్యస్య సంశయస్య సంవ్యుదాసార్థముచ్యతే మహేశ్వర ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧

యస్మాదస్యైశ్వర్యం నిష్కలస్యాపి స్వగుణసద్భావః సతత్త్వం తత్త్వధర్మః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౨

తదకృతకత్వం పురుషచైతన్యవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:3

అతస్తదాప్యయం మహాన్దేవేశ్వరో మహేశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౪

తస్మాదకృతక ఏవ మహచ్ఛబ్ద ఇత్యతో మహేశ్వర ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౫

ఏవమోంకారమితి ధ్యేయముక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౬

ధ్యేయగుణీకరణముక్తమృషిర్విప్రో మహాన్దేష ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౭

ధ్యేయావధారణముక్తం వాగ్విశుద్ధో నిష్కల ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౮

ధ్యేయశక్తిప్రశంసా చోక్తా మహేశ్వర ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౯

ఏవం యస్మాదిన్ద్రియజయే వర్తతే అతో వసత్యర్థవృత్తిబలక్రియాలాభాదయశ్చ వ్యాఖ్యాతా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౦

అతోఽత్ర యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౧

శూన్యాగారగుహాప్రకరణం పరిసమాప్తమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౨

ఆహ శూన్యాగారగుహాయాం యదా జితానీన్ద్రియాణి దేవనిత్యతా చ ప్రాప్తా భవతి తదా కిం తదేవ భైక్ష్యం వృత్తిమాస్థాయ తత్రైవానేన దుఃఖాన్తప్రాప్తేః స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౩

ఆహోస్విద్ధృష్టోఽస్యాపి వసత్యర్థో వృత్తిర్బలక్రియాలాభాశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౪

ఉచ్యతే దృష్టః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౮:౧౬

(...) ॥ ౫.౨౯ ॥

ఆహ శూన్యాగారగుహాముత్సృజ్య ప్రయోజనాభావాత్శ్మశానే సంక్రాన్తిరయుక్తేతి చేత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౨

యోగవ్యాసఙ్గపరిహారార్థత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౩

ఇహావస్థానాదవస్థానం ప్రాప్య బ్రాహ్మణస్య సర్వత్ర వసత్యర్థవృత్తిబలక్రియాలాభాదయోఽయుతసిద్ధా వక్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౪

తత్రాదిధర్మా అప్యస్య తావదాయతనే వసత్యర్థః వృత్తిర్భైక్ష్యం బలమష్టాఙ్గం బ్రహ్మచర్యం క్రియాః స్థానహసితాద్యాః స్నానం కలుషాపోహః శుద్ధిః జ్ఞానావాప్తిః అకలుషత్వం చ లాభా ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౫

తథా అసన్మానపరిభవోపదేశాదాయతనే వసత్యర్థః వృత్తిరుత్సృష్టం బలమకలుషత్వమిన్ద్రియద్వారపిధానం చ క్రియా ఇన్ద్రియాణి పిధాయ ఉన్మత్తవదవస్థానం పాపక్షయాచ్ఛుద్ధిః లాభస్తు కృతోఽస్య ధర్మస్తుల్యేన్ద్రియజయే వర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౬

తథా వసత్యర్థః శూన్యాగారగుహా వృత్తిర్భైక్ష్యం బలం గోమృగయోః సహధర్మిత్వం క్రియా అధ్యయనధ్యానాద్యా అజితేన్ద్రియవృత్తితాపోహః శుద్ధిః లాభస్తు దేవనిత్యతా జితేన్ద్రియత్వం చేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౭

తథేహాపి శ్మశానే వసత్యర్థః వసన్ ధర్మాత్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౮

యథాలబ్ధమితి వృత్తిః క్రియా స్మృతిః అస్మృత్యపోహః శుద్ధిః లాభస్తు సాయుజ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౯

తథోత్తరత్ర ఋషిరితి వసత్యర్థః బలమప్రమాదః ప్రసాద ఉపాయః దుఃఖాపోహః శుద్ధిః గుణావాప్తిశ్చ లాభ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౦

తథోక్తం చ । పఞ్చ లాభాన్మలాన్ పఞ్చ పఞ్చోపాయాన్ విశేషతః । యస్తు బుధ్యతి పఞ్చార్థే స విద్వాన్నాత్ర సంశయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౧

ప్రథమో విద్యాలాభస్తపసో లాభోఽథ దేవనిత్యత్వమ్ । యోగో గుణప్రవృత్తిర్లాభాః పఞ్చేహ విజ్ఞేయాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౨

అజ్ఞానమధర్మశ్చ విషయాభ్యాసః స్థితేరలాభశ్చ । అనైశ్వర్యం చ మలా విజ్ఞేయాః పఞ్చ పఞ్చార్థే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౩

వాసో ధ్యానమఖిలకరణనిరోధస్తథా స్మృతిశ్చైవ । ప్రసాద ఇతి చోపాయా విజ్ఞేయాః పఞ్చ పఞ్చార్థే ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౪

వాసార్థో లోకశ్చ శూన్యాగారం తథా శ్మశానం చ । రుద్రశ్చ పఞ్చ దేశా నియతం సిద్ధ్యర్థమాఖ్యాతాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౫

తస్మాద్యుక్తముక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౬

స ఏవ ప్రాగుక్తః సమ్బన్ధః శ్మశానవాసీ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౭

అత్ర శ్మశానం నామ యదేతల్లోకాదిప్రసిద్ధం లౌకికానాం మృతాని శవాని పరిత్యజన్తి తత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౮

శవసమ్బన్ధాత్శ్మశానం తస్మిన్నాకాశే వృక్షమూలే యథానభిష్వఙ్గమర్యాదయా జితద్వంద్వేన స్మృతిక్రియానివిష్టేన వస్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౧౯

వసతిసంయోగాత్శ్మశానవాసీ భవతి పులినవాసివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౨౦

ఆహ కిమస్య గోమృగయోః సహధర్మిత్వమేవ బలమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౨౧

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౨౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౨౯:౨౩

శ్మశానవాసీ ॥ ౫.30 ॥

అత్ర ధర్మో నామ య ఏష యమనియమపూర్వకోఽభివ్యక్తో మాహాత్మ్యాదిధర్మః స పూర్వోక్తః ॥ భాష్యమ్ ౫.30:౧

సోఽస్యాత్మని ప్రచితః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౦:౨

తేన ధర్మేణ ధర్మాత్మా భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౦:౩

ఆహ కిమస్య భైక్ష్యమేవ వృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౦:౪

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౦:౫

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౦:౬

ధర్మాత్మా ॥ ౫.౩౧ ॥

అత్ర యథా ఇతి సమానార్థే అమ్లాదిషు జితేన్ద్రియత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౧

లబ్ధమాసాదితమప్రార్థితమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౨

ఉప ఇతి సమీపధారణే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౩

తద్యథాలబ్ధమన్నపానం శ్మశానాదనిర్గచ్ఛతా దివసే దివసే జీవనాయ స్థిత్యర్థం తదుపజీవన్ యథాలబ్ధోపజీవకో భవతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౪

ఆహ కిం జీవనమేవ పరో లాభ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౫

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౧:౭

యథాలబ్ధోపజీవకః లభతే రుద్రసాయుజ్యమ్ ॥ ౫.౩౨ ॥

అత్ర లభతే విన్దతే ఆసాదయతీత్యర్థః రుద్ర ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౧

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౨

సాక్షాద్రుద్రేణ సహ సంయోగః సాయుజ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౩

భావగ్రహణమాత్మేశ్వరాభ్యామన్యత్ర ప్రతిషేధార్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౪

యోగస్య సమ్యక్త్వం సాయుజ్యమితి యోగపర్యాయోఽవగమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౫

ధర్మాత్మవచనాదతిగత్యానన్త్యవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౨:౬

ఆహ తత్కేనోపాయేన లభతే ॥ భాష్యమ్ ౫.3౨:౭

కిమధ్యయనధ్యాపనాభ్యామేవ ॥ భాష్యమ్ ౫.3౨:౮

తదుచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.3౨:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.3౨:౧౦

సదా రుద్రమనుస్మరేత్ ॥ ౫.33 ॥

అత్ర సదా నిత్యం సతతమవ్యుచ్ఛిన్నమితి రుద్రమితి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౧

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౨

రుద్రమితి ద్వితీయా కర్మణి ॥ భాష్యమ్ ౫.33:3

అను పృష్ఠకర్మక్రియాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౪

పూర్వోక్తో ధ్యేయోఽర్థః సతతమనుస్మర్తవ్యః । స్మృతిః చిన్తాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౫

ఊష్మవదవస్థితస్య కర్మణశ్చ్యుతి హేతోః క్షపణార్థం సతతమనుస్మర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౬

స్మృతిస్తు దేవనిత్యతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౭

తతః క్షీణే కర్మణి తద్దోషహేతుజాలమూలవిశిష్టస్య ప్రత్యాసైకనిమిత్తాభావాత్సాయుజ్యప్రాప్తౌ న పునః సంసారః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౮

అత్ర శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౯

ఆహ అజ్ఞానకలుషపాపవాసనాదిప్రసఙ్గప్రసరణసమ్భవాత్సందేహః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౧౦

సూక్ష్మవదవస్థితే కర్మణి క్షీణేఽత్యన్తవిశుద్ధః సాయుజ్యమాసాదయతి ఆహోస్విదవిశుద్ధ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౧౧

ఉచ్యతే విశుద్ధః ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౧౨

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.33:౧3

ఛిత్త్వా దోషాణాం హేతుజాలస్య మూలమ్ ॥ ౫.3౪ ॥

అత్ర వ్యుత్క్రమాభిధానాచ్ఛేదః క్రమశో యోజనీయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧

యన్త్రణధారణాత్మకశ్చేదో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౨

కిమర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౩

సూక్ష్మవదవస్థితస్య కర్మణః క్షయార్థం వసత్యర్థాదినిర్దేశార్థత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪

కించ అర్థానామనిర్వచనార్థత్వాత్తత్ర జప ఏవ కేవలోఽభిహితః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫

ఇహ తు యత ఇన్ద్రియాణి జేతవ్యాని యో జేతా యయా జేతవ్యాని యథా జేతవ్యాని యత్ప్రయోజనం జేతవ్యాని యస్మింశ్చ జితే జితాని భవన్తి తద్వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬

తథా యస్యాత్మవృత్తిరధ్యయనధ్యానస్మరణాది చ వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭

తథా యత ఆత్మా ఛేత్తవ్యః ఛేత్తారం ఛేదకరణం ఛేదప్రయోజనం ఛేద్యం ఛిత్తిం యస్మిన్ ఛిన్నే ఛిన్నం భవతి తద్వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮

తదుచ్యతే ఛిత్త్వా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯

అత్ర ఛేదో నామ ఆత్మభావవిశ్లేషణమాత్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦

విచ్ఛేదవచనాద్గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧

త్వా ఇతి శూన్యాగారగుహావస్థితస్యాధ్యయనధ్యానధారణయన్త్రణాదికం గమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨

ఆహ కిం తత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩

కేభ్యో వా ఛేత్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౪

తదుచ్యతే దోషాణాం హేతుజాలస్య మూలమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౫

అత్ర దోషాః శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౬

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౭

కామార్జనాదిమూలత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౮

యస్మాదుక్తమ్ । కామః క్రోధస్తథా లోభో భయం స్వప్నశ్చ పఞ్చమః । రాగో ద్వేషశ్చ మోహశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౯

తథా అర్జనరక్షణక్షయసఙ్గహింసాదయో దోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౨౦

అర్జనం నామ ప్రతిగ్రహజయక్రయవిక్రయనిర్వేశ్యాదిషు వర్ణినాం విషయార్జనోపాయాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౨౧

ఏతేషు చ విషయాణామర్జనే వర్తతాత్మపీడా పరపీడా వా అవర్జనీయే భవతః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౨

తత్ర యద్యాత్మానం పీడయతి తేన ఇహైవ లోకే దుఃఖీ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨3

స్యాత్పరం పీడయతి తత్రాప్యస్యాధర్మో దుఃఖాదిఫలః సంచీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౪

తచ్చ దుఃఖం నాన్యోఽనుభవతి కర్తైవానుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౫

అపి చ కిమ్పాకఫలోపమా విషయాః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౬

తద్యథా శ్రూయతే లవణసాగరసంనికర్షే కాలయవనద్వీపే కిమ్పాకా నామ విషవృక్షాః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౭

తత్ఫలాన్యాస్వాదేనామృతోపమాని చ కేచిదజ్ఞానాద్గుడవద్భక్షయన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౮

భక్షితాని చ తాని మూర్చ్ఛాం ఛర్దిం చ జనయన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౨౯

తతీవ్రదుఃఖాభిభూతాః పఞ్చత్వమాపుః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:30

శ్రుత్వా తు సుహృదాం వాక్యం యో నరో హ్యవమన్యతే । స దహ్యతే విపాకాన్తే కిమ్పాకైరివ భక్షితైః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౧

ఏవం కిమ్పాకఫలోపమా విషయాః సేవ్యమానాః సుఖం జనయన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౨

పరిణామే సంసారే జన్మనిమిత్తత్వాద్దుఃఖాని ప్రతిపద్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:33

ఇత్యేవం విషయాణామర్జనే దోషం జ్ఞాత్వా విరజ్యతే శతానాం సహస్రాణాం వా యది కశ్చిత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౪

తథాఽన్యః కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౫

అస్త్వేష విషయాణామర్జనే దోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౬

స భవతు తేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౭

న వయం తత్ర్పతిషేధయామః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౮

అయం త్వన్యః కష్టో విషయదోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:3౯

కశ్చాసావితి ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౪౦

ఉచ్యతే రక్షణదోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౪౧

అర్జితానామప్యేషామవశ్యమేవోద్యతాయుధేన రక్షా విధాతవ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.3౪:౪౨

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౩

నృపదహనతస్కరదాయాదసాధారణఫలత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౪

తత్రాత్మపీడా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౫

పరపీడాయాం చ యథోక్తః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౬

ఉక్తం హి । స్వద్రవ్యం పురుషం చోరాః స్వమాంసం పిశితాశినః । క్లేశయన్తి యథా ఘోరాస్తథాహి విషయా నరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౭

క్లేశం సమనుభుఙ్క్తే చ విషయాణాం పరిగ్రహాత్ । తేషామేవ పరిత్యాగాత్సర్వక్లేశక్షయో భవేత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౮

ఆత్మదుఃఖోపఘాతార్థం త్యాగధర్మం సమాచరేత్ । నాపరిత్యజ్య విషయాన్ విషయీ సుఖమేధతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౪౯

విషయాణామర్జనాదౌ దోషం జ్ఞాత్వా విరజ్యతే శతానాం సహస్రాణాం వా యది కశ్చిత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౦

తథా అన్యః కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౧

అస్త్వేష విషయాణామర్జనరక్షణాదౌ దోషా భవత స్తేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౨

న వయం తౌ ప్రతిషేధయామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౩

అయం త్వన్యః కష్టతరో విషయాణాం దోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౪

కశ్చాసావితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౫

ఉచ్యతే క్షయో దోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౬

అర్జితానాం సురక్షితానామప్యేషామవశ్యమేవాభ్యుపగన్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౭

విషయక్షయే చ పునర్విషయిణాం తీవ్రదుఃఖమభివ్యజ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౮

మత్స్యాదివద్యథోదకక్షయే నదీనాం తద్వత్తస్మాదశోభనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౫౯

ఉక్తం హి । త్రయ ఏవ హ్రదా దుర్గాః సర్వభూతాపహారిణః । స్త్రియోఽన్నపానమైశ్వర్యం తేషు జాగ్రథ బ్రాహ్మణాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౦

నాస్తి జ్ఞానసమం చక్షుర్నాస్తి క్రోధసమో రిపుః । నాస్తి లోభసమం దుఃఖం నాస్తి త్యాగాత్పరం సుఖమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౧

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౨

ఏవం విషయాణాం క్షయదోషం జ్ఞాత్వా విరజ్యతే శతానాం సహస్రాణాం వా యది కశ్చిత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౩

తథాన్యః కథమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౪

సన్త్వేతే విషయదోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౫

అయమన్యతరః కష్టతరో దోషః కశ్చాసావితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౬

ఉచ్యతే సఙ్గదోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౭

యది తావదర్జనం క్రియతే రక్షణం చ క్షయే చ పునః పునరర్జనం క్రియతే రక్షణం చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౮

యది సఙ్గదోషో న స్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౬౯

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౦

యావదయమిన్ద్రియయుక్తో విషయానభిలషతి తావదస్య తృప్తిరుపశాన్తిరౌత్సుక్యవినివృత్తిశ్చ న భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౧

భూయ ఏవ విషయానన్వేష్టుమారభతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౨

తతః పునరతృప్త్యాదయో భవన్తి తద్వత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౩

తస్మాదశోభనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౪

ఉక్తం హి । న జాతు కామః కామానాముపభోగేన శామ్యతి । హవిషా కృష్ణవర్త్మేవ భూయ ఏవాభివర్ధతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౫

యత్పృథివ్యాం వ్రీహియవం హిరణ్యం పశవః స్త్రియః । నాలమేకస్య తత్తృప్త్యై తస్మాద్విద్వాన్ శమం వ్రజేత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౬

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౭

ఏవం విషయాణాం సఙ్గదోషం జ్ఞాత్వా విరజ్యతే శతానాం సహస్రాణాం వా యది కశ్చిత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౮

తథాన్యః కథమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౭౯

సన్త్వేతే విషయాణామర్జనాదయో దోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౦

తే భవన్తు తేషామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౧

న వయం తాన్ ప్రతిషేధయామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౨

అయం త్వన్యః కష్టతమో విషయాణాం దోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౩

కశ్చాసావితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౪

ఉచ్యతే హింసాదోషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౫

శక్యమేతేషాం విషయాణామర్జనాది కర్తుమిన్ద్రియలౌల్యదోషోఽపి భవతు ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౬

యది హింసాదోషో న స్యాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౭

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౮

ఏతేషామేవ విషయాణాముపభోగే వర్తతా అవశ్యమేవ హింసాదిదోషాః కర్తవ్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౮౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౦

నానుపహత్య భూతాని విషయోపభోగః శక్యతే కర్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౧

తత్ర శబ్దనిమిత్తం తావదయం క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౨

తద్యథా వీణానిమిత్తం ఖదిరాదీన్ ఛిద్యమానాన్ దృష్ట్వా తన్త్రీనిమిత్తం వా కాంశ్చిద్ధింస్యమానాన్ దృష్ట్వా యది కశ్చిద్బ్రూయాదశోభనోఽయం భూతవధః క్రియతే కదనం కర్మ క్రియతే స వక్తవ్యోఽత్ర తే న శోభనోఽయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౩

యదా భిక్షాప్రదగృహేషు రమ్యాన్ శబ్దాన్ శ్రోష్యసి తత్ర పరః పరితోషో భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౪

తథా సూత్రాదినిమిత్తం తావద్భూతవధః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౫

తద్యథా కోశకారాదీన్ వధ్యమానాన్ దృష్ట్వా యది కశ్చిద్బ్రూయాదశోభనోఽయం భూతవధః కదనం కర్మ క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౬

స వక్తవ్యోఽత్ర తే న శోభనోఽయం యదా భిక్షదగృహేషు మృదుతరస్పర్శాని వాసాంసి ప్రాప్స్యసి తత్ర తే పరః పరితోషో భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౭

తథా రూపనిమిత్తం తావద్భూతవధః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౮

తద్యథా అశోకాదీన్ వృక్షాన్ ఛిద్యమానాన్దృష్ట్వా హస్తినశ్చ దన్తనిమిత్తం వధ్యమానాన్ దృష్ట్వా యది కశ్చిద్బ్రూయాదశోభనోఽయం భూతవధః కదనం కర్మ క్రియతే స వక్తవ్యోఽత్ర తే న శోభనోఽయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౯౯

యదా భిక్షదగృహమలంకృతకవాటగోపురం ద్రక్ష్యసి తత్ర తే పరః పరితోషో భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౦

తథా రసనిమిత్తం తావద్భూతవధః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౧

తద్యథా తిత్తిరిమయూరవరాహాదీన్ వధ్యమానాన్ దృష్ట్వా యది కశ్చిద్బ్రూయాదశోభనోఽయం భూతవధః క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౨

స వక్తవ్యోఽత్ర తే న శోభనోఽయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౩

యదా భిక్షదగృహేషు షడ్రసమాంసప్రకారైర్భోక్ష్యసే తత్ర తే పరః పరితోషో భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౪

తథా గన్ధనిమిత్తం తావద్భూతవధః క్రియతే । తద్యథా పఞ్చనఖాదీన్ వధ్యమానాన్ దృష్ట్వా యది కశ్చిద్బ్రూయాదశోభనోఽయం భూతవధః కదనం కర్మ క్రియతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౫

స వక్తవ్యోఽత్ర తే న శోభనోఽయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౬

యదా భిక్షదగృహేషు సుగన్ధాన్ గన్ధాన్ ప్రాప్స్యసి తత్ర తే పరితోషో భవిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౭

ఏవమ్ । కామః క్రోధశ్చ లోభశ్చ భయం స్వప్నశ్చ పఞ్చమః । రాగో ద్వేషశ్చ మోహశ్చ । ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౮

అర్జనరక్షణక్షయసఙ్గహింసాదిమూలత్వాదతోఽత్ర శబ్దాదయో విషయా దోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౦౯

దోషాశ్చ కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౦

చిత్తవైచిత్ర్యే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౧

దూషయన్తీతి దోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౨

దూషయన్తి యస్మాదధ్యయనధ్యానాదినిష్ఠం సాధకం విచిత్తం కుర్వన్తీతి దోషాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౩

దోషాణామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౪

ఆహ కిం దోషాణామేవ దోషేభ్య ఏవ వా ఛేత్తవ్యముక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౫

న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౬

యస్మాదాహ హేతుః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౭

అత్ర హేతురధర్మః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౧౯

చిత్తచ్యుతి హేతుత్వాత్యస్మాత్తేనావిష్టః సాధకోఽధ్యయనస్మరణాదిభ్యశ్చ్యవతీత్యతోఽత్రాధర్మో హేతుః ధర్మస్తు స్థిత్యాదిహేతుః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౦

ఆహ కస్యాయం హేతుః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౧

ఉచ్యతే జాలస్య ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౨

అత్ర యదా అధర్మః కూటస్థోఽనారబ్ధకార్యస్తదా హేతురిత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౩

యదా త్వజ్ఞానవాసనావశాద్వృత్యా స్థిత్యాదిభావమాపన్నస్తదా జాలాఖ్యాం లభతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౫

జాలాదివత్సమూహస్యేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౬

అన్యస్య తన్మయకారణస్యాభావాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౭

జాలస్యేతి షష్ఠీ ఛేదనశేషత్వే వర్తతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౮

అతశ్ఛిన్నమేవ భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౨౯

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౦

దోషచిత్తసంనిపాతప్రభవత్వాద్ధేతుజాలయోః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౧

ఆహ కిం ప్రతిసమ్బన్ధి దోషహేతుజాలసంశ్లిష్టం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౨

తదా కథమభిలప్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౩

తదుచ్యతే మూలమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౪

అత్ర మూలమిత్యుక్తే కస్యేతి భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౫

దోషచిత్తసంనిపాతప్రభవత్వాద్ధేతుజాలయోః ప్రవృత్తేరిత్యతోఽవగమ్యతే సంయోగమూలమేవాత్ర మూలమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౬

ఆహ కేనాయం ఛేత్తా మూలచ్ఛేదం కరోతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౭

తదుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౪:౧౩౮

బుద్ధ్యా ॥ ౫.౩౫ ॥

అన్తఃకరణాఖ్యా బుద్ధిరిత్యుక్తా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౫:౧

తయా ధర్మస్మృతిచోదనాదిసహితయా విద్యాగృహీతయా బుద్ధ్యా ఛేద్యం స్థాప్యం చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౫:౨

ఆహ కిం దోషాదిసహగతవధాదివిశ్లిష్టమపి తత్పరతన్త్రముచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౫:౩

న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౫:౪

యస్మాదాహ మూలాఖ్యాయాం నివృత్తాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౫:౫

సంచిత్తమ్ ॥ ౫.౩౬ ॥

అత్ర సమితి దోషాదివిశ్లిష్టం స్వయమేవ స్వగుణత్వేన పరిగృహ్యతే అగ్న్యుష్ణత్వవదిత్యానుబన్ధిత్వాచ్చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౧

ఆహ కిం తదితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౨

ఉచ్యతే చిత్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౩

అత్ర చితీ సంజ్ఞానే చేతయతి చినోతి వా అనేనేతి చిత్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౪

చేతయతి సుఖం దుఃఖం పదార్థాన్ చినోతి ధర్మాధర్మౌ అర్జయతీత్యతః చేతయతి చినోతి వా అనేనేతి చిత్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౫

చిత్తం మనోఽన్తఃకరణమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౬

అత్ర త్వేతేభ్యో దోషహేతుత్వాదిభ్యో యుగపచ్ఛేత్తవ్యం విద్యమానేభ్యస్తు క్రమశః క్షపణమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౭

ఆహ ఛిత్త్వా తచ్చిత్తం కిం కర్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౮

ఉచ్యతే రుద్రస్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౬:౧౦

స్థాపయిత్వా చ రుద్రే ॥ ౫.౩౭ ॥

అత్ర ష్ఠా గతినివృత్తౌ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧

చిత్తస్య రుద్రాదవ్యవధానం స్థితిరిత్యుచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౨

వా ఇతి శ్మశానాద్యవస్థస్య స్మృతికర్మణో నిష్ఠా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౩

చశబ్దః సముచ్చయే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౪

న కేవలం ఛిత్త్వా స్థేయం కింతు స్థాపయితవ్యం చేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౫

రుద్రే ఇతి కారణాపదేశే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౬

రుద్రస్య రుద్రత్వం పూర్వోక్తం రుద్ర ఇత్యౌపశ్లేషికం సంనిధానమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౭

రుద్రే చిత్తముపశ్లేషయితవ్యం నాన్యత్రేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౮

ఏవం విషయేభ్య ఇన్ద్రియాణాం జయః కర్తవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౯

అత్ర యో జేతా ఆత్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౦

యయా జేతవ్యాని బుద్ధ్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౧

యథా జేతవ్యాని క్రమశశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౨

యత్ప్రయోజనం జేతవ్యాని చిత్తస్థిత్యర్థమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౩

యస్మింశ్చ జితే జితాని భవన్తి చిత్తమిత్యేతదపి వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౪

ఏవం జపయన్త్రణధారణాత్మకచ్ఛేదాదిష్వపి యోజ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౫

తథాన్తఃకరణవృత్తిమాస్థాయ కాలవిశేషనిమిత్తరశ్మిమణిదీపవత్తథాత్మవృత్తిరధ్యయనధ్యానస్మరణాదీని చిత్తస్థితిశ్చ వ్యాఖ్యాతా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౬

శ్లోకో నిర్వచనః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౭

ఆహ కార్యకరణం చ తచ్చిత్తస్థితిసమకాలమేవ రుద్రే స్థితాని తాని యుక్తాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౮

అథ కిం తాన్యేవ యుక్తస్య లక్షణాని ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౧౯

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౨౦

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౭:౨౧

ఏకః క్షేమీ సన్ వీతశోకః ॥ ౫.౩౮ ॥

అత్ర ధర్మాధర్మయోర్వృత్త్యోరుపరమే అవసితప్రయోజనత్వాత్పక్వఫలవత్సర్పకఞ్చుకవద్ధతప్రాయేషు కార్యకరణేషు రుద్రే స్థితచిత్తో నిష్కల ఏక ఇత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧

తథా యోగవ్యాసఙ్గకరేఽధర్మే నివృత్తే దోషాదివిశ్లిష్టో నిస్తీర్ణకాన్తారవదవస్థితో రుద్రే స్థితచిత్తః క్షేమీ ఇత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨

తథా సూక్ష్మస్థూలసబాహ్యాభ్యన్తరసలక్షణవిలక్షణాసు క్రియాసు వినివృత్తాసు రుద్రే స్థితచిత్తో నిష్క్రియః సనిత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:3

ఆహ అథ నిష్క్రియోఽయమితి కథమవగమ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౪

కిం చాత్ర యుక్తస్య లక్షణత్రయమేవ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౫

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౬

యస్మాదాహ వీతశోకః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౭

అత్ర శోకశ్చిన్తేత్యనర్థాన్తరమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౮

సా చ చిన్తా ద్వివిధా భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౯

కుశలా చాకుశలా చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౦

తత్ర కుశలా నామ అధ్యయనధ్యానస్మరణాద్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౧

అకుశలా నామ అనధ్యయనాధ్యానాస్మరణాద్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౨

ఏవం జపయన్త్రణధారణాదీంశ్చ కరిష్యామి న కరిష్యామీత్యేవమనేకవిధాయామపి చిన్తాయాం వినివృత్తాయాం వ్యపగతశోకో వీతశోక ఇత్యభిధీయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧3

ఏవమత్ర యోగపదార్థః సమాప్తః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౫

అర్థానాం నిర్వచనత్వాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౬

యస్మాదస్యాధ్యాయస్యాదావుద్దిష్టా యే పదార్థాస్తే దోషచ్ఛేదాసఙ్గస్థిత్యాదిషు వ్యాఖ్యాతాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౭

ఏవమనేన యుక్తేన బ్రహ్మాదయో దేవా విశేషితా భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౮

తదసఙ్గాదివచనాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౧౯

ఆహ అథ సాంఖ్యయోగముక్తాః కిం న విశేషితాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౦

ఉచ్యతే విశేషితాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౧

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౨

తజ్జ్ఞానాతిశయాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౩

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౪

సాంఖ్యయోగముక్తాః కైవల్యగతాః స్వాత్మపరాత్మజ్ఞానరహితాః సంమూర్చ్ఛితవత్స్థితాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౫

అస్య తు జ్ఞానమస్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౮:౨౭

అప్రమాదీ గచ్ఛేద్దుఃఖానామన్తమీశప్రసాదాత్ ॥ ౫.౩౯ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧

ఏవం కుర్వన్ సర్వజ్ఞోఽస్యాసంమోహం జ్ఞాపయతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨

ఉక్తమ్ । కార్యకరణాఙ్గనేభ్యో నిరఙ్గనేభ్యశ్చ సర్వపురుషేభ్యః । అప్రాప్తాన్తం పురుషం యోఽభ్యధికం వర్ణయేత్స బుధః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩

ఆహ గతం యద్గన్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪

అథ కిమయముపచారః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬

అపరిజ్ఞానాన్నాస్మాకం యోగనిష్ఠం తన్త్రమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭

అపితు తత్కైవల్యవ్యతిరిక్తోఽపి సర్వజ్ఞేనోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౮

అప్రమాదాద్గచ్ఛేద్దుఃఖానామన్తమీశప్రసాదాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౯

అత్ర ప్రమాదశబ్దోఽనాగతానవధానగతత్వం పారతన్త్ర్యం చ ఖ్యాపయతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౦

తదఙ్కురపరిరక్షణవదనాగతకాలప్రతీకారకరణేన చైవాయమప్రమాదీశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౧

తస్మాద్యుక్తేనైవాప్రమాదినా స్థేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౨

తథా వర్తమానేన మాహేశ్వరమైశ్వర్యం ప్రాప్తమేవేత్యుక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౩

గచ్ఛేదితి గతిః ప్రాప్తిర్భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౪

గమ్లు సృప్లు గతౌ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౫

ప్రాప్నోతీత్యాత్మేతి పత్త్రపాణ్డుతాఫలపాకవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౬

కథమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౭

తస్మిన్నేవ ప్రవర్తతో యోఽయం దుఃఖాపోహో గుణస్త్రేయం గతిరితి సంజ్ఞా క్రియత ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౮

దుఃఖానామిత్యత్ర ప్రసిద్ధాని దుఃఖాన్యాధ్యాత్మికాధిభౌతికాధిదైవికాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౧౯

తత్రాధ్యాత్మికం ద్వివిధం దుఃఖం శారీరం మానసం చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౦

తత్ర మనసి భవం మానసం క్రోధలోభమోహభయవిషాదేర్ష్యాసూయాద్వేషమదమానమాత్సర్యారత్యాద్యవిశేషదర్శనాదినిమిత్తం తద్దుఃఖమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౧

తథా శారీరమపి శిరోరోగదన్తరోగాక్షిరోగజ్వరప్రతిమత్స్యాతిసారకాసశ్వాసోదరామయాదినిమిత్తోత్పన్నం దుఃఖమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౨

తథాన్యదపి పఞ్చవిధం దుఃఖం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౩

తద్యథా గర్భజన్మాజ్ఞానజరామరణమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౪

తత్ర గర్భే తావద్యదాయం పురుషో మాతురుదరే న్యస్తగాత్రః ఖణ్డశకటస్థ ఇవ పుమాన్నియమశ్రమమనుభవమానోఽవకాశరహితః ఆకుఞ్చనప్రసారణాదిష్వపర్యాప్తావకాశః సర్వక్రియాసు నిరుద్ధ ఇత్యేవమద్వారకే అన్ధతమసి మూఢో బన్ధనస్థ ఇవ పుమానవశ్యం సమనుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౬

చేతనత్వాద్భోక్తృత్వాత్తన్మయత్వాచ్చ న తు కార్యకరణాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౭

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౮

అచేతనావాదభోక్తృత్వాదతన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౨౯

తథా జన్మదుఃఖమపి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౦

యదాయం పురుషో జాయమానః పురీషపఙ్కమగ్నవదనో మూత్రధారాభిరభిషిచ్యమానో దేహే సంవృతద్వారకే యోనినిఃసరణసంకటేఽత్యర్థం పీడ్యమానోఽస్థిమర్మబన్ధనైః ప్రఘృష్యమాణో విక్రోశన్నినదంశ్చ జాయతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౧

పశ్చాత్పునస్తస్యానుచితేన బాహ్యేన వాయునా జననావర్తేన స్పృష్టస్య తీవ్రం దుఃఖమభివ్యజ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౨

రాజపుష్టకాదివత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౩

తేన చాస్య జాత్యన్తరాదిస్మృతిహేతుసంస్కారలోపో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౪

ఏవ జన్మదుఃఖం పురుష ఏవానుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౬

చేతనత్వాద్భోక్తృత్వాత్తన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౭

న తు కార్యకరణాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౩౯

అచేతనత్వాదభోక్తృత్వాదతన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౦

తథా అజ్ఞానదుఃఖమపి అహంకారసత్కృతగాత్రో న జానన్ కోఽహం కుతోఽహం కస్యాహం కేన వా బన్ధనేన బద్ధోఽహమితి కిం కారణం కిమకారణం కిం భక్ష్యం కిమభక్ష్యం కిం పేయం కిమపేయం కిం సత్యం కిమసత్యం కిం జ్ఞానం కిమజ్ఞానమిత్యజ్ఞానదుఃఖం పురుష ఏవానుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౨

చేతనత్వాద్భోక్తృత్వాత్తన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౩

న తు కార్యకరణాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౪

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౫

అచేతనత్వాదభోక్తృత్వాదతన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౬

తథా జరాదుఃఖమపి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౭

యదాయం పురుషో జరాజర్జరితః కృశశరీరః శిథిలీకృతనయనకపోలనాసికాభ్రూదశనావరణః క్రౌఞ్చజానురివ నిర్విణ్ణోఽక్షిదూషికాదిష్వపకర్షణాదిష్వసమర్థో విహంగ ఇవ లూనపక్షో లఙ్ఘనప్లవనధావనాదిష్వసమర్థః పూర్వాతీతాని భోగవ్యాయామశిల్పకర్మాణ్యనుస్మరమాణః స్మృతివైకల్యమాపన్నోఽవశ్యం క్లేశమనుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౪౯

చేతనత్వాద్భోక్తృత్వాత్తన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౦

న తు కార్యకరణాణి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౧

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౨

అచేతనత్వాదభోక్తృత్వాదతన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౩

తథా మృత్యుదుఃఖమపి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౪

యదాయం పురుషో మరణసమయే శ్లథకరణః శిరోధరమవలమ్బమానః శ్వాసనోచ్ఛ్వసనతత్పరః ఖురుఖురాయమాణకణ్ఠః స్వోపార్జితమణికనకధనధాన్యపత్నీపుత్రపశుసంఘాతః కస్య భవిష్యతీత్యనుతప్యమానః విషయానను దోదూయమానః సలిలాది యాచమానో విరక్తవదనో మర్మభిశ్ఛిద్యమానైరవశ్యం క్లేశమనుభవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౫

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౬

చేతనత్వాద్భోక్తృత్వాత్తన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౭

న తు కార్యకరణాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౫౯

అచేతనత్వాదభోక్తృత్వాదతన్మయత్వాచ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౦

ఉక్తం హి । గర్భే ప్రవిశన్ దుఃఖం నివసన్ దుఃఖం వినిష్క్రమన్ దుఃఖమ్ । జాతశ్చ దుఃఖమృచ్ఛతి తస్మాదపునర్భవః శ్రేయాన్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౧

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౨

తథాన్యదపి పఞ్చవిధం దుఃఖం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౩

తద్యథా ఇహలోకభయం పరలోకభయమహితసంప్రయోగః హితవిప్రయోగః ఇచ్ఛావ్యాఘాతశ్చేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౪

తథాన్యదపి త్రివిధం దుఃఖం భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౫

ఆధ్యాత్మికమజ్ఞానం పురుషే ఆధిభౌతికం విషయిత్వమాధిదైవికం చ పశుత్వం త్రివిధమపరం ప్రాహుః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౬

ఇత్యేవమాదీని బాధనాయా అప్రీతిఫలాయా జన్మనిమిత్తత్వాద్దుఃఖానీత్యుపచర్యన్తే ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౭

ఆహ చరణాధికారేఽనతిప్రసాదాదశివత్వసంజ్ఞకే సర్వాణ్యనతిప్రసాదబీజత్వాత్కుతో నాత్యన్తనివృత్తాని భవన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౮

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౬౯

సంహారం ప్రాప్తస్య నిగడముక్తాధికారవన్ముక్తావతిశయితగుణప్రాప్త్యర్థముచ్యతే గచ్ఛేద్దుఃఖానామన్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౦

దుఃఖానామత్యన్తం పరమాపోహో గుణావాప్తిశ్చ పరం భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౧

తదుభయమపి ఇత ఏవ భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౨

తదాహ ఈశప్రసాదాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౩

అత్రేశ ఇత్యేతద్భగవతో నామధేయమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౪

ఈశః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౫

విద్యాదికార్యస్యేశనాదీశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౬

ప్రసాదో నామ సమ్ప్రదానేచ్ఛా ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౭

తస్మాత్ప్రసాదాత్సర్వదుఃఖాపోహో గుణావాప్తిశ్చేదిముపాధ్యన్తరాత్పరపరివాదాదివచనాత్శుద్ధిరివ యుగపదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౮

ఏవమయమథశబ్దః ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౭౯

పశుపతేరిత్యుద్దిష్టయోర్దుఃఖాన్తప్రసాదయోర్గచ్ఛేద్దుఃఖానామన్తమీశప్రసాదాదితి దుఃఖాన్తం పరిసమాప్తమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౮౦

ఏవమధ్యాయపరిసమాప్తిం కృత్వా యుక్తం వక్తుమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౩౯:౮౧

అత్రేదం బ్రహ్మ జపేత్ ॥ ౫.౪౦ ॥

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౧

అస్య పూర్వోక్తోఽర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౨

విధినైవ పూర్వోక్తేన విధినా జప్తవ్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౩

న తు దుఃఖాన్తగతేన గణపతివదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౪

ఆహ కామిత్వాత్కృపయా భగవతా దుఃఖాన్తో దత్తః స్వేచ్ఛయైవ న పునరదుఃఖాన్తం కరిష్యతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౫

అథాశక్తస్తథాప్యస్య శక్తివ్యాఘాతః పాచకవదకర్మాపేక్షత్వం చోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౬

అత్ర యథా నిత్యో దుఃఖాన్తస్తథా వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౭

యథా చ కాఙ్క్షతో లిప్సతశ్చ సాధకాధికారనివృత్తిస్తథా వక్ష్యామః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౮

పదార్థనిగమనార్థే చోచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౦:౯

ఈశానః సర్వవిద్యానామ్ ॥ ౫.౪౧ ॥

అత్ర ఈశనాదీశానః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౧

అత్రేశనాదీశాన ఇత్యుక్తం కారణమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౨

ఈశానః ప్రభుః ధాతేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౩

ఆహ కస్యాయమీశానః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౪

తదుచ్యతే సర్వస్యేశానః । సర్వశబ్దో విద్యాప్రకృతేర్నిరవశేషవాచీ ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౫

విద్యానాం ధర్మార్థకామకైవల్యతత్సాధనపరాణామీశానః విద్యానామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౬

ఆహ కిం విద్యానామేవేశానః న తు విద్యాభిర్యే విదన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౭

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౧:౮

ఈశ్వరః సర్వభూతానామ్ ॥ ౫.౪౨ ॥

అత్ర నిరతిశయ ఐశ్వర్యేణ ఈశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౧

పురుషః చైతన్యవదిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౨

ఆహ కస్యాయమీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:3

తదుచ్యతే సర్వభూతానామ్ । అత్ర చేతనాచేతనేషు సర్వశబ్దః న కేవలం పృథివ్యాదిషు కింతు సిద్ధేశ్వరవర్జం చేతనేష్వేవ సర్వభూతప్రకృతేర్నిరవశేషవాచీ సర్వశబ్దో ద్రష్టవ్యః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౪

కస్మాద్భూతాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౫

భావనత్వాద్భూతానీత్యుక్తం భూతానామితి షష్ఠీబహువచనమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౬

ఆహ అత్ర కేచిద్విద్యాభూతవ్యతిరిక్తం బ్రహ్మాణమిచ్ఛన్తి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౭

తస్యాయం కిం ప్రభుర్భవతి నేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౮

ఉచ్యతే ప్రభుః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౨:౧౦

బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మా ॥ ౫.౪3 ॥

అత్ర యోఽయం విరిఞ్చిః పరమః పతిః సర్వచేతనవ్యతిరిక్తః క్షేత్రజ్ఞః తస్మిన్ బ్రహ్మసంజ్ఞా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౧

న తు ప్రధానాదిషు ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౨

కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:3

అధిపతివచనవిరోధాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౪

బ్రహ్మ చ కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౫

బృంహణత్వాద్బృహత్త్వాద్బ్రహ్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౬

బృంహయతే యస్మాద్విద్యాకలాభూతాని బృహచ్చ తేభ్య ఇత్యతోఽధిపతిర్బ్రహ్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪3:౭

బ్రహ్మణ ఇతి షష్ఠీ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౮

అధిరధిష్ఠాతృత్వే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౯

తత్స్వాభావ్యాత్సంహృతే చాసంహృతే చ కార్య ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౦

పత్యుః పతిః అధిపతిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౧

రాజరాజవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౨

పతిః పాలనే పతిర్దర్శనే భోగే చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౩

పాలయతే యస్మాద్బ్రహ్మాదీనీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౪

పాతి బ్రహ్మాదికార్యమ్ । అధిపతిః బ్రహ్మా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౫

అధిపతిరీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౬

ఏవం బృంహయతే యస్మాద్విద్యాదికార్యం బృహచ్చ తేభ్య ఇత్యతోఽధిపతిర్బ్రహ్మా భగవానితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౭

ఆహ అత్ర కార్యకరణమహాభాగ్యమేవాత్ర బ్రహ్మణి చిన్త్యతే న తు సాధకస్య లిప్సా లాభో వేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౮

ఉచ్యతే న ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౧౯

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౩:౨౦

శివో మే అస్తు ॥ ౫.౪౪ ॥

అత్ర యేషాం సాధికారత్వాదనతిప్రసన్నస్తేషామశివత్వం దృష్ట్వా దుఃఖాన్తం గతేషు చ శివత్వం దృష్ట్వా ఆహ శివో మే అస్తు ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౧

మే ఇత్యాత్మాపదేశే మమేత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౨

అస్త్వితి కాఙ్క్షాయామ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౩

కాఙ్క్షతి లిప్సతి మృగయతీత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౪

ఆహ కియన్తం కాలం భగవానస్య శివో భవతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౫

తదుచ్యతే నిత్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౬

యస్మాదాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౪:౭

సదా ॥ ౫.౪౫ ॥

అత్ర సదా నిత్యం సంతతమవ్యుచ్ఛిన్నమిత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౫:౧

ఆహ కమేవమాహ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౫:౨

కో వాస్య శివో భవతీతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౫:౩

ఉచ్యతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౫:౪

శివః ॥ ౫.౪౬ ॥

అత్ర శివ ఇత్యేతదపి భగవతో నామ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧

శివః కస్మాత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨

పరిపూర్ణపరితృప్తత్వాచ్ఛివః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౩

తస్మాత్సదాశివోపదేశాన్నిత్యో దుఃఖాన్తః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪

కారణాధికారనివృత్తిః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౫

తదర్థం నిత్యో దుఃఖాన్త ఇతి సిద్ధమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౬

ఏవమేతే పఞ్చ పదార్థాః కార్యకారణయోగవిధిదుఃఖాన్తాః సమాసవిస్తరవిభాగవిశేషోపసంహారనిగమనతశ్చ వ్యాఖ్యాతాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౭

ఉక్తం హి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౮

ఆదౌ యద్భవతి సమాసోక్తం మధ్యే తస్య విస్తరతశ్చ విభాగతశ్చోపనయనిగమనేన సతామప్యేష నిశ్చయః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౯

ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౦

అత్ర తావత్పతిరితి కారణపదార్థస్యోపదేశః సమాసేన ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౧

విస్తరస్తు వామో దేవో జ్యేష్ఠో రుద్రః కామః శంకరః కాలః కలవికరణో బలవికరణోఽఘోరో ఘోరతరః సర్వః శర్వ తత్పురుషో మహాదేవ ఓంకార ఋషిర్విప్రో మహానీశ ఈశాన ఈశ్వరోఽధిపతిర్బ్రహ్మా శివ ఇత్యేవమాద్యో విస్తరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౨

విభాగోఽపి అన్యత్పతిత్వమన్యదజాతత్వమన్యద్భవోద్భవత్వమిత్యాద్యో విభాగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౩

విశేషః అన్యేషాం ప్రధానాదీని అస్మాకం తద్వ్యతిరిక్తో భగవానీశ్వరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౪

కారణాధికారే యస్మాదాహ ఈశ్వరః సర్వభూతానామితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౫

ఏష ఉపసంహారః సార్వకామిక ఇత్యాచక్షతే ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౬

నిగమనమీశ ఈశాన ఈశ్వరోఽధిపతిర్బ్రహ్మా శివ ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౭

తథా పశురితి కార్యపదార్థస్యోద్దేశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౮

తస్య విస్తరో విద్యా కలా పశవః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౧౯

ఉత్పాద్యా అనుగ్రాహ్యస్తిరోభావ్యకాల్ప్యవికార్యమస్వదస్య బోధ్యధిష్ఠేయత్వే చేత్యేవమాద్యః సూత్రవిద్యాధర్మార్థకామైరేభిరైర్దుఃఖాన్తః విద్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౦

కలా ద్వివిధాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౧

కార్యాఖ్యాః కరణాఖ్యాశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౨

తత్ర కార్యాఖ్యాః పృథివ్యాద్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౩

కరణాఖ్యా బుద్ధ్యాద్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౪

పశవశ్చ త్రివిధాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౫

దేవా మనుష్యాస్తిర్యఞ్చః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౬

తత్ర దేవా అష్టవిధా బ్రహ్మాద్యాః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౭

మానుష్యం చానేకవిధం బ్రాహ్మణాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౮

తిర్యగ్యోని చ పఞ్చవిధం పశుమృగాద్యమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౨౯

పశవః సాఞ్జనా నిరఞ్జనాశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౩౦

ఏవమాద్యో విస్తరః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౩౧

విభాగోఽపి అన్యా విద్యా అన్యాః కలాః అన్యే చ పశవ ఇత్యేవమాద్యో విభాగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౩౨

విశేషః అన్యేషాం ప్రధానాదీని కారణాని తానీహ శాస్త్రే కార్యత్వేన వ్యాఖ్యాతాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:33

తత్ర ప్రధానం కారణమన్యేషాం తదిహ శాస్త్రే పశ్యనాత్పాశకత్వాత్కార్యత్వేన వ్యాఖ్యాతమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౪

తథా పురుషః కారణమన్యత్ర ఇహ శాస్త్రే పశుత్వాత్కార్యత్వేన వ్యాఖ్యాతః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౫

తథా కర్మమధ్యత్వాత్కాలః స్వభావః ఉపసంహారవత్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౬

భూతాని వికార్యత్వాత్కార్యత్వేన వ్యాఖ్యాతాని ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౭

ఇత్యేష విశేషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౮

ఉపసంహారః సార్వకామిక ఇత్యర్థః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:3౯

నిగమనం విద్యాకలాభూతాని బ్రహ్మేతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౦

తథా యోగమితి యోగపదార్థస్యోద్దేశః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౧

తస్యైవం చరతః యోగః ప్రవర్తతే ఉభయథా యష్టవ్యః అత్యాగతిం గమయతే నాన్యభక్తిస్తు శంకరే ఏవం దేవనిత్యతానిత్యయుక్తతా అధ్యయనం ధ్యానం స్మరణం నిత్యసాయుజ్యమితి విస్తరః విభాగః క్రియాలక్షణం క్రియోపరమలక్షణం దూరదర్శనశ్రవణమననవిజ్ఞానాని గణపతిః భూయిష్ఠం సమ్ప్రవర్తతే సిద్ధః గచ్ఛేద్దుఃఖానామన్తమిత్యేవమాద్యో విభాగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౨

జ్ఞానశక్తిః క్రియాశక్తిశ్చ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪3

తత్ర జ్ఞానశక్తిః శ్రవణాద్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౪

క్రియాశక్తిః మనోజవిత్వాద్యా ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౫

ఇత్యేవమాద్యో విభాగః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౬

విశేషః అన్యేషాం కైవల్యమిహ తు విశేషో వికరణమితి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౭

ప్రతికరణ ఇతి కైవల్యధర్మాతిశక్తిర్నిష్కలమైశ్వర్యమిత్యేష విశేషః ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౮

ఉపసంహారః ఇత్యేభిర్గుణైర్యుక్త ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౪౯

అతో యావన్తి వాక్యవిశేషాణి సంనికృష్టవిప్రకృష్టాని నిర్వచనాని తాని చ సర్వనిర్వచనానీతి కృత్వా యుక్తముక్తమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౫౦

ఏవమత్ర శ్రీభగవత్కౌణ్డిన్యవిరచితే శ్రీమద్యోగపాశుపతశాస్త్రసూత్రవ్యాఖ్యానే పఞ్చార్థభాష్యేఽ పఞ్చమోఽధ్యాయః సహ బ్రహ్మణా గ్రన్థతోఽర్థతశ్చ పరిసమాప్త ఇతి ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౫౧

శుభమ్ ॥ భాష్యమ్ ౫.౪౬:౫౨
